

ŽELEZAR

Razgovor uredništva z glavnim direktorjem mag. inž. Petrom Kuncem

Od zastarelih, na visokoproduktivne proizvodne naprave

Ne samo pri nas, tudi v svetu doživlja metalurgija velike tehnološke in organizacijske spremembe, ker samo od svoje osnovne dejavnosti ne more več uspešno poslovati. Tudi v naši Železarni smo pričeli nekaterih sprememb, ki imajo za cilj čim večjo finalizacijo oziroma predelavo jekla. S tem se povezuje tudi ukinjanje nekatere proizvodnje, ker zaradi zastarelosti naprav ni sposobna ustvarjati akumulacije oziroma je nerentabilna. Ker pa je v zvezi z ukinjanjem nekaterih agregatov še vedno precej nejasnosti pa tudi laičnih tolmačenj, smo prosili glavnega direktorja mag. inž. Petra Kuncu, da nam odgovori na nekaj vprašanj.

VPRAŠANJE: Čeprav smo v Železarni ob raznih prilikah že pisali o postopnem ukinjanju nekaterih agregatov oz. proizvodnje, izgleda da vsem še niso stvari povsem jasne. Prosim, da nam poveste, za katere obrate gre in kateri so osnovni vzroki za postopno ukinjanje?

ODGOVOR: Z rekonstrukcijo, ki smo jo sprejeli kot svoj srednjeročni in dolgoročni plan v začetku preteklega desetletja, smo se odločili v naši Železarni, da v obdobju med 1970. in 1980. letom, proizvajamo samo de-

belo pločevino v valjarni 2400 štekel in hladno valjano pločevino in njene proizvode. Zaradi tega vsa ta leta nismo vlagali nekih posebnih dodatnih investicijskih sredstev v inovacijo obstoječe tehnologije, kaj šele za rekonstrukcijo celotnih prog. Tako smo že v letu 1968 ugotovili, da je tehnologija v valjarni profilov in valjarni tanke pločevine mnogo več kakor samo zastarela ki onemogoča človeku dostojno delo. Tu so pogoji dela izredno težki in je pripravljenost delavcev iz jeseniškega območja za zapo-

slovanje v teh obratih najmanjši.

Predelovalni stroški so tako v valjarni profilov, kot v valjarni tanke pločevine izredno visoki in bi tudi ob cenejšem jeklu iz lastne jeklarne, oziroma cenejšem vložku iz valjarne Bela, ne mogli rentabilno poslovati.

Ob trenutnem pomanjkanju metalurških surovin v svetovnem merilu, zlasti pa v Jugoslaviji, je povsem naravno, da se rangirajo proizvodi in da se tisti, ki so na dnu lestvice, izločijo. Pri tem pa je seveda treba dati možnost našim poslovnim partnerjem, da se preorientirajo na druge proizvodnje in tudi potreben čas nam samim, da poskušamo izkoristiti obstoječe obratne materialne rezerve, tako v vložku, kot tudi v reprodukcijskem materialu.

VPRAŠANJE: Osnovno izhodišče uprave podjetja pri ukinjanju omenjenih obratov je bilo poleg tega, kar ste že omenili, tudi to, da se namesto ukinjenih proizvodnje uvaja nova, bolj akumulativno oz. donosna proizvodnja. Na katere proizvode pri tej preusmeritvi mislite?

ODGOVOR: Strokovne službe v Železarni so prek operacijskih raziskav in našega elektronskega računalnika iskale možnosti plasmajne morebitnega razpoložljivega vložka, ki bi ga ne trošili prek te zastarele tehnologije v valjarni profilov in tanke pločevine. Naše so več kombinacij, ki omogočajo predelavo tega jekla prek visoko produktivnih agregatov z večjo akumulativnostjo in s kratkim vseh fiksnih stroškov.

(nadalj. na 2. str.)

4.142 din odškodnin prizadevnim in uspešnim novatorjem

Pred dnevi je imela komisija za racionalizacije in novatorstvo pri svetu DE vzdrževanja že svojo peto ocenjevalno sejo. Na seji so člani komisije, ki jo vodi Vinko Noč in v navzočnosti šefa DE vzdrževanja inž. Mira Noča, obravnavali šest v zadnjem času v proizvodnjo uvedenih izboljševalnih predlogov. Na osnovi prijav avtorjev in prikazov koristi in prihrankov je bilo avtorjem štirih novatorskih predlogov priznanih in izplačanih 3.500 N din odškodnin.

En novatorski predlog je bil zaradi večje vrednosti in prikazanih ter potrjenih prihrankov predložen v dokončno oceno odboru za oceno izboljševalnih predlogov pri DSZ, ki ga bo ocenil na eni prihodnjih sej.

Tehnično izboljšavo št. 1936 avtorjev Petra LICENA in Janeza PREŽLJA bo komisija obravnavala pozneje, ko bodo zbrani vsi podatki in potrjeni prihranki in koristi, ki sta jih prikazala avtorja izboljšave.

Anton KOBARJU, delovodju žerjavnega oddelka, je bila priznana in izplačana enkratna odškodnina v višini 1.000 N din za njegove dodatne izvlačilne in navlačilne priprave za montažo in demontažo grednih zvez na gredeh brez opore s pomočjo Lukas hidravličnega orodja. Nova priprava je vsestransko uporabna povsod tam, kjer posamezne univerzalne izvlačilne čeljusti ne pridejo v poštev in ne morejo opraviti težkega in nevarnega težaškega dela, pri katerem je bilo že več lažjih in težjih obratnih poškodb vzdrževalcev. Obratovodstvo vzdrževanja se zadožuje, da novo dodatno izvlačilno in navlačilno napravo koristno uporabi na vseh delovnih mestih. Anton Koblar je za nov pripomoček dovolil postopek za patentiranje.

Avtorju izboljševalnega predloga št. 1908 Petru FINZGARJU, tehniku za elektromotorsko iz oddelka RTA, je bila priznana in izplačana pavšalna odškodnina v višini 1.000 N din za izvirno uvedbo postopka varjenja termoelektrod z električnim lokom v zaščiti dušikove atmosfere. Z novim, modernim načinom varjenja termoelementov se podaljša življenjska doba dragih termoelementov za trikrat. V Železarni se letno porabi čez 300 termoelementov, cena enega pa presega 35.000 S din. Koristna in uspešna novost, ki jo je uvedel Peter Finzgar, je vsekakor velika in pomembna pridobitev za naš kolektiv. Prihranki, ki jih prinaša tehnična izboljšava, presegajo 27.000 N din letno.

Ugodno je bil na seji ocenjen tudi predlog št. 1909 avtorja inž. Frana SELJAKA, ki je uspešno izpopolnil zaščito elektromotorjev pri Rafama brusilnih strojih v valjarnah profilov na Javorniku. Z novo zaščito se je zmanjšalo pregoretnje elektromotorjev na Rafama strojih za 67 %, kar je vsekakor velik in lep uspeh. Na osnovi prikazanih in potrjenih prihrankov ter koristi v višini 34.961 N din je bila avtorju priznana in izplačana enkratna pavšalna odškodnina v višini 1.000 N din.

(nadalj. na 2. str.)

19. seja predsedstva TO sindikata

V torek popoldne je bila v sejni dvorani Delavskega doma pri Jelenu 19. seja tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Železarne. Poleg članov predsedstva sta bila na seji prisotna tudi predsednika sindikalnih odborov valjarne profilov Anton Zupan in valjarne 1300 Mavro Lenardič. Na dnevnem redu so bile štiri točke. Najprej so razpravljali o problemih, ki se nanašajo na ustavitev valjarne profilov in valjarne 1300, vzporedno s tem pa na novo proizvodnjo, ki jo bo treba uvesti na Javorniku. Nato so obširneje govorili še o pravih sindikata združenega podjetja Slovenske železarne in o pripravah na drugi kongres samoupravljalcev.

Uvodno besedo k prvi točki dnevnega reda je imel predsednik tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Srečko Mlinarič, nakar je sledila živahna razprava. V razpravi so sodelovali skoraj vsi člani predsedstva in oba predsednika sindikalnih odborov z Javornika. Po daljši razpravi, ki je bila zelo živahna, so sprejeli ustrezna stališča oziroma sklepe.

Predsednik tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata železarne Srečko Mlinarič je seznanil člane predsedstva z osnutkom pravil sindikata združenega podjetja Slovenske železarne. Člani predsedstva so se z manjšimi pripombami strinjali z osnutkom pravil, ki jih bodo obravnavali na seji

plenuma sindikata združenega podjetja, ki bo koncem aprila ali v prvih dneh maja. Sledila je še daljša informacija o pripravah na II. kongres samoupravljalcev Jugoslavije, ki bo od 23. do 26. 11. v Sarajevu. Čeprav nas loči več kot pol leta od kongresa, pa so priprave že v polnem teku. Delovne organizacije že razpolagajo s prvimi materiali, znano pa je tudi, da bo na kongresu imel glavni referat tov. Edvard Kardelj, poleg njega pa še štirje koreferenti. S svojimi prispevki bodo sodelovale na kongresu tudi delovne organizacije, med njimi tudi naša Železarna. Za kongres vlada veliko zanimanje tudi v tujini, predvidevajo pa, da se ga bo udeležilo okrog 1500 delegatov in gostov.

Osnutek statuta v javni razpravi

Objavljeni OSNUTEK STATUTA je namenjen za javno razpravo delovni skupnosti, delovnim skupinam, organom samoupravljanja in organom družbeno političnih organizacij. OSNUTEK STATUTA bo v razpravi od 10. aprila do 10. maja 1970. Pripombe in predloge sprememb je treba dostaviti tajništvu organov samoupravljanja najkasneje do 10. maja 1970. Pripombe in predloge sprememb lahko dostavljajo delovne skupine, organi samoupravljanja, organi družbeno političnih organizacij in posamezni člani delovne skupnosti. Pripombe in predlogi naj se dostavljajo sproti in ne vse na zadnji dan.

Delovna grupa, ki je pripravila osnutek statuta, zlasti opozarja na poglavja, ki se bistveno razlikujejo od prejšnjega statuta, in sicer:

- samoupravne pravice članov delovne skupnosti zlasti člene, ki urejajo razreševanje konfliktnih situacij,
- pristojnosti posameznih organov samoupravljanja,
- individualne izvršilne organe, njihove pristojnosti in dolžnosti,
- urejanje notranjih odnosov in notranja arbitraža.

Poglavje o delitvi dohodka.

Poglavje o informacijski dejavnosti.

Poglavje o družbeno političnih organizacijah.

Sami bomo oblikovali samoupravni mehanizem

Z današnjim dnem je izročen delovnemu kolektivu Železarne v javno razpravo osnutek usklajenega statuta podjetja z XIII. republiškim oz. XV. zveznim amandmajem. Ustavne in zakonske spremembe so omogočile, da delovni kolektiv v svojem normativnem aktu sam določa notranji sestav samoupravnih organov, oziroma omogočajo večje bogastvo svojstvenih oblik samoupravljanja in bolj razvitih ter opredeljenih samoupravnih odnosov. Z drugimi besedami te spremembe omogočajo delovni skupnosti, da opredeli vprašanja in področja, o katerih odloča sama neposredno in tista, ki jih zaupa delavskemu svetu, odborom in komisijam oziroma ustreznim organom v delovnih enotah in da opredeli določene izvršilne funkcije delavskemu svetu, odgovornim kolegijskim organom in posameznikom, ki jih voli delavski svet. Torej delovna skupnost sama določa notranjo strukturo samoupravnih organov, njihov sestav, konstituiranje, področje dela, pravic in dolžnosti, trajanje mandata, strukturo notranjih organizacij združenega dela, v našem primeru v delovnih enotah in obratih, neposrednost in posrednost v samoupravljanju, vsa temeljna samoupravna razmerja, odgovornost itd.

Omenjene ustavne in zakonske spremembe so v letu dni, odkar so v veljavi, doživele obsežnih razprav in polemik. O tem je razpravljala tudi sekretariat CK ZKS in predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, predvsem pa so za uspešno razpravo o tem pomembna družbena in idejnopolitična izhodišča šeste seje centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije. To toliko bolj, ker so se in se bodo še v razpravah o osnutku predloženega statuta pojavljale razne negativne in nazadnjaške težnje.

Ena takih zelo značilnih teženj je prav gotovo ta, da bi vsi o vsem odločali mimo sodobne tehnologije in organizacije dela. To je dokaj primitivno pojmovanje težnje, čim bolj približati samoupravljanje delovnemu človeku. Druga nasprotna težnja pa je, narediti iz samoupravljanja samo ideološko-politično fasado, za katero naj edinele odloča strokovni kader. Pred tema težnjama, ki prav gotovo nista prevladujoči, niti ne povsod prisotni, pa v javni razpravi ne bi smeli zatisniti ušes. V razpravah, formalnih ali neformalnih, se bodo pojavljale tudi dileme ali pomisleki med racionalnim gospodarjenjem, moderno tehnologijo in organizacijo dela ter med samoupravljanjem. Zelo rado se v razgovoru pojavlja tudi mnenje, da je samoupravljanje le kot nujen spremljevalec idejno-političnega razvoja ali kot privesek ekonomsko-tehničnega razvoja, mnogi pa samoupravljanju pripisujejo le demokratične in humanistične vrline. Ko bomo v naslednjem mesecu dni govorili o osnutku našega statuta, bodo vse te težnje in pomisleki prišli v taki ali drugačni obliki do izraza.

Ob razpravah o osnutku, ki v vsakem pogledu pomeni izreden kakovostni premik, bomo morali mimo strokovne imeti tudi temeljito družbeno in idejno-politično presojo temeljnega dokumenta delovne skupnosti. Prav gotovo osnova za oblikovanje najvišjega samoupravnega dokumenta izhaja iz smotrov družbeno-ekonomske reforme, ki zasledujejo večjo poslovno učinkovitost in poglobljanje socialistične samoupravne demokracije. Vendar pa moramo nadaljnji razvoj samoupravljanja in samoupravljanje nasploh obravnavati tudi kot temeljni družbeno-ekonomski odnos. Na samoupravno strukturo odnosov in na organizacijo samoupravljanja moramo gledati, da to ni nekaj statičnega, ampak da se vsebinsko, oblikovno in funkcionalno stalno spreminja. Spreminja vzporedno z rastjo materialne podlage, razvojem človeka, njegove izobrazbe in kulture, njegovih sposobnosti in zmoglosti, njegovih potreb in interesov. Pri obravnavanju osnutka statuta bomo morali izhajati iz tega, da nadaljnji kvalitetni razvoj samoupravljanja pomeni predvsem kategorijo nadaljnjega razvoja družbeno-ekonomskih odnosov, ki ima izreden razvojni pomen. Z izgrajenim samoupravnim sistemom povečujemo vzvode in možnosti za hitrejši razvoj proizvodnih sil in socialističnih samoupravnih odnosov. S tem bomo povečevali tudi zavest in odgovornost proizvajalcev in spodbujali vsakega zaposlenega, da z idejami in predlogi aktivno sodeluje pri razvijanju sodobne organizacije in tehnologije proizvodnje.

V razpravah o osnutku, v smislu XV. amandmaja izpopolnjenega statuta Železarne, bo potrebno poleg obravnavanja sprememb in dopolnitev, imeti pred očmi predvsem temeljito družbeno in idejno politično osnovo ter nadaljnji razvoj samoupravljanja v podjetju kot temeljne kategorije nadaljnjih družbeno-ekonomskih odnosov. Pri tolmačenju bodo morale odigrati pomembno vlogo predvsem politične organizacije, ker sicer razprave lahko zaidejo v težnje in nasprotja omenjena v tem razmišljanju.

Od zastarelih na..

(nadalj. s 1. strani)
ob nekoliko manjših lastnih stroških. Pri tem mislim predvsem manjše lastne stroške zaradi boljše dobiti (izplena) in nižjih stroškov pri vzdrževanju. V tem trenutku nam novi agregati za predelavo jekla zato, da bi surovo jeklo predelali, niso potrebni, ker lahko zaradi dokončavanja investicij to jeklo predelamo prek drugih agregatov. Za nadaljnjo določanje akumulativnosti pa bomo mogoče že iz proizvodov valjarne trakov in valjarne žice ustvariti nove proizvode, bolj finalizirane kot so npr. hladno oblikovani profili in spiralne cevi z moderno linijo, žični nosilci, visoko produktivni agregati za predelavo patentirane žice za vzmeti itd. Ti agregati bi se kupili naknadno, postopoma, vzporedno z osvajanjem trga. Ena takih akcij, ki smo jo v zvezi s to preusmeritvijo naredili, je ustanovitev konzorcija za izdelavo lahkih konstrukcij, pri čemer se pretežno uporabljajo hladno oblikovani profili iz naše železarne.

VPRAŠANJE: Precej pomislekov med sodelavci v omenjenih obratih na Javorniku je na ukinjanje srednje proge in na to, da nekateri obratni izračuni kažejo, da valjarna tanke pločevine obratuje celo z dobičkom.

ODGOVOR: Res je, da so bile analize, ki so bile narejene in dane v obrat v razpravo tam kritizirane in da sta na svoj način obratovodja, tako v valjarni profilov kot v valj. tanke pločevine, naredila analize, v katerih poskušata dokazovati celo neke dobičke pri proizvodnji tanke pločevine in profilov. Ker sem njihove materiale dobil šele zadnje dni, jih ne morem strokovno komentirati. Vendar vse kaže, da je možno nekoliko izboljšati dosežani asortiment tako, da bi izgubo, ki jo v vsakem pogledu izkazuje ta dva obrata, nekoliko omilili. Cene, ki veljajo za to proizvodnjo, so po zadnjem predlogu, ki bo sprejet še v tem mesecu pri zveznih organih, oblikovane na podlagi cen, ki veljajo v svetu. Jasno pa je, da so te cene npr. v Italiji, Franciji in Nemčiji bistveno nižje, ker tam iste izdelke proizvajajo na modernih agregatih.

Tempo izgradnje valjarne profilov v železarni Štore in pripravljenost železarne Ravne, da nam dobavi vložek za srednjo progo in z ozirom na odvisnost jeklovleka predvsem od naše srednje proge, nam narekuje pri ustavljanju proizvodnje na tej progi določeno previdnost. Iz tega lahko povzamemo tudi jasen zaključek, da bo proizvodnja na srednji progi ustavljena najkasneje.

VPRAŠANJE: Sodelavce tudi zanima, kako bo s kadri, ki so zaposleni v obratih, ki se bodo postopno ukinjali?

ODGOVOR: Pri vseh teh premikih proizvodnje v zastarelih obratih in agregatih na modernejšo visoko produk-

tivno proizvodnjo, je poleg vseh poslovnih aranžmajev, ki jih imamo z našimi kupci, z našimi poslovnimi partnerji pri združenju slovenskih železarn in možnostih plasmaja materiala prek drugih agregatov, predvsem potrebno upoštevati najvažnejši faktor, to je premik in prekvalifikacijo obstoječega kadra v obeh valjarnah. Kadrovskega sektorja je za to izdelal osnovna načela, ki naj bi bila vodila za prekvalifikacije oziroma preusmeritev kadrov. Narejeni imajo tudi delovni postopek za izvajanje teh premikov. Predvsem jasno je, da je potrebno tudi s kadrom delati ne samo humano, temveč tudi poslovno, da bi bila prekvalifikacija za delovno skupnost najcenejša, za prekvalificiranega delavca najmanj boleča in uspeh tega kadra na novih delovnih mestih največji.

Osnovne principe bodo na seji sveta delovne enote obravnavali že v soboto in naj bi v bodoče služili kot neke vrste navodilo pri ostalih preusmeritvah, ki bodo sledi-

le tako v našem podjetju, kakor tudi v ostalih dveh slovenskih železarnah.

Zelo konkretno je že znano, da bo ena kompletna posada iz lahkih prog šla kot četrta izmena v novo valjarno žice na Belo in tako okrepila kader v tera ter omogočila, da bodo zmogljivosti v valjarni žice v celoti izkoriščene. Del kadra bo ostal za nadaljno adjustiranje valjanih trakov, čistilci gredic bodo v vsakem primeru lahko zadržali svojo sedanjno funkcijo, samo pri čiščenju na boljših agregatih slabov na Beli. Vzdrževalci se bodo skupaj z nekaterimi proizvajalci spoprijeli z novimi nalogami in z novo proizvodnjo v obstoječih halah, energetiki porazdelili po drugih delovnih mestih, kjer jih primanjkuje, enako pa tudi transportni delavci. Ves strokovni kader, tako v vzdrževanju, energiji kakor v proizvodnji, bo razporejen na ustrezna delovna mesta, s tem, da bo za vsakogar potrebna krajša doba za premešitev.

4.142 din odškodnin...

(Nadalj. s 1. strani)

Skupinovodji elektro delavnice javniških valjarn Ludviku DOLARJU je bila priznana in izplačana enkratna pavšalna odškodnina v višini 500 N din za tehnično izboljšavo št. 1913. Avtorju je uspelo odlično izboljšati hlajenje ležajev na Leonard napravah v valjarni profilov. Nov način vodnega hlajenja ležajev v vsakem pogledu ustreza in preprečuje stalne okvare na teh napravah, ki so povzročale stalne zastoje, izpade proizvodnje in so povzročale čezmerno obremenitev vzdrževalcev. Od vgraditve novega načina vodnega hlajenja ležajev naprava nemoteno obratuje.

Komisija za oceno tehničnih izboljšav pri DE upravnih služb je pred dnevi pozitivno ocenila izboljševalni predlog št. 1937, ki sta ga izvedla in predložila v oceno avtorja Janez HOČEVAR in Roman POGAČNIK, tehnika iz oddelka RTA. Mlada tehnika sta samoiniciativno na izviren način izboljšala čiščenje regeneracije 48 filtrov za lovljenje vodnih kapljic vodnega čistilca svežega zraka za klimatsko napravo IBM centra. Na osnovi pravilno prikazanih in potrjenih prihrankov in koristi je bila avtorjema priznana in izplačana enkratna skupna pavšalna odškodnina v višini 642 N din.

Kakor komisiji za oceno izboljševalnih predlogov pri svetu DE upravnih služb in vzdrževanja, se tudi v drugih komisijah v zadnjem času čuti estali v proizvodnjo uvedeni izboljševalni predlogi bodo objektivno ocenjeni v najkrajšem času. Člani komisij in odbor za oceno tehničnih izboljšav pri DSZ se skupaj

s pristojnimi strokovnjaki in izvedenci za posamezne proizvodne panoge trudijo in prizadevajo, da bodo vse tehnične izboljšave objektivno pospešeno ocenjene, prizadevni in uspešni avtorji pa na osnovi koristi in prihrankov spodbudno in objektivno nagrajeni za svoje dosežke.

Uprava Železarne, organi samoupravljanja, še prav posebej pa tehnično proizvodni sektor, se vsem avtorjem zahvaljujejo za njihovo uspešno prizadevanje.

Železarski globus

SAUDSKA ARABIA — V pristaniškem mestu Jidda obratuje valjarna z letno zmogljivostjo 45.000 ton palčastega jekla in pločevine. Zaenkrat še uvaža potrebne polproizvode iz inozemstva. V prihodnje pa nameravajo to železarno razširiti in proizvajati te polproizvode doma. Potrebno železovo rudo bodo kopali v 40 km oddaljenem nahajališču hematita, katerega rezerve cenijo na okoli 40 milijonov ton.

ŠVEDSKA — Švedska železarska industrija zaposluje okoli 50.000 delavcev, kar je okoli 5% vseh zaposlenih v proizvodnji. S svojimi proizvodi oskrbuje 65% vseh potreb v švedski industriji, medtem ko 40% svoje proizvodnje izvozi. To predstavlja 8% celotnega švedskega izvoza. Švedsko železarsko industrijo predstavlja osem družb — ASEA (s tremi železarnami), Butkoncernen (3), Fagersta (5), Grangesberg (3), Johnson (3), Stora Kopparberg (3), SKF (3) in Uddeholm (5).

Izvršitev plana za mesec marec in I. kvartal 1970

Mesec marec smo finančno ugodno zaključili, saj je bila realizacija nekaj čez 78 mil. N din, pri odpravi 29.472 ton naših proizvodov. Če odštejemo realizacijo izveš 114 in 117 veje vidimo, da je dosežena prodajna cena okrog 2,57 N din/kg. Če bo stroškovni obračun pokazal ugoden rezultat, bo marec verjetno eden najbolj pozitivnih mesecev odkar smo pričeli s sanacijo podjetja. Da smo lahko zabeležili tak rezultat, je vzrok v konjunkturi na tržišču in boljšem delu hladno predelovalnih obratov. V marcu smo odpravili 9,677

ton hladno predelanih izdelkov, ker so obrati HOP, hladna valjarna, žičarna, žebeljarna in elektroodni oddelek presegli plan. Če se nam je zdela še pred nekaj meseci realizacija 10.000 ton hladno predelane jekla vizija, pričakujemo že v naslednjih mesecih njeno uresničitev. Nadalje lahko ugotovimo, da smo skupno proizvodnjo v prvem tromesečju dosegli 6.500 ton manj kot je predvideval družbeni plan in za 19.000 ton manj po programu. V istem razdobju pa smo realizirali 2.600 ton več blagovne proizvodnje, glede na program in 2.400 ton glede

na družbeni plan. V I. kvartalu je bila finančna realizacija 222 mil. N din nasproti 210 mil. N din; pri dokončni oceni uspešnosti bodo stroški tisti, ki bodo dali sliko našega poslovanja.

TALILNICE: Marec nam daje za to grupo rezultat 92,9 % postavljenega plana oz. za I. tromesečje 94,2%. Ker sta DE valjarne Bela in valjarne Javornik preko planov v skupni in blagovni proizvodnji, za I. kvartal, se je to stalno odražalo v pomanjkanju vložka. Ker pa nam je vsem poznano stanje s starim železom, koksom in gro-

ljem, lahko ugotovimo, da je pri takem stanju rezultat v talilnicah maksimum, kar so dosegli.

Zaradi zgoraj navedenega je plavž 9,4 % pod planom v I. kvartalu, SM jeklarna 3,2 % in elektro jeklarna 9,5 %. Dobro, kaj pa lahko napovemo za predstoječe mesece? Po pravilu so poletni meseci slabši zaradi vročine in večje odsotnosti. Vseh težav okrog osnovnih surovin še tudi nismo rešili. Upamo, da bomo ostali vsaj na dosedanjem obsegu proizvodnje, važno pa je, da izboljšamo znižano proizvodnjo v kvalitetnem asortimentu. Prav v tem pa v I. tromesečju nismo bili najbolj uspešni.

čene z večkratnimi izpadi proizvodnje v februarju.

VALJARNA JAVORNIK: Kljub zmanjšanemu dotoku material z Bele, so uspešno zaključile plan blagovne proizvodnje. Pri tem prednjači valjarna debele pločevine, ki daje količinsko in finančno največji prispevek. Težka proga mora do popolne ukinitve še realizirati 1.300 ton blagovne proizvodnje gredic, lahke proge pa 4.500 ton, ko prično valjati samo za jeklovlek. Valjarna tanke pločevine je dobila premalo gotovo izvaljane pločevine, ki jo samo termično obdela in kjer ima tudi največ zaostankov. Pri tem moramo poudariti, da zamujenega ne bomo mogli nadoknaditi, če pri tem nočemo ogroziti bolj rentabilnih obratov. V jeklovleku pričakujemo že v maju povečano blagovno proizvodnjo, ko je predviden štart novega vlečnega stroja »Schumag«. Pred tem pa je treba urediti skladiščenje kolobarjev iz valjarne žice in njihov transport, luženje v žičarni ter dostave v jeklovlek.

PREDELOVALNI OBRATI: Hladna valjarna dela po predvideni dinamiki plana. Pri vse večjih zahtevah trga za jekla naletimo na ozka grla žarenja, čiščenja slabov, predvsem pa ohlajevanja po valjanju na štedilu; ozko grlo globinskih peči pa sem omenil že prej. Nepremostljive težave imamo pri direktnem valjanju bloka v trak zaradi slabe površine in nezadostne opremljenosti valjarne na Beli; pri tem mislim na neopremljenost vročega čiščenja blokov, predno direktno valjamo.

Žičarna je v prvem tromesečju v zadostni količini vlekla za potrebe žebeljarn in elektroodnega oddelka, tako da v teh dveh obratih nismo imeli pomanjkanja vlečene žice.

IZVRŠITEV PROGRAMA SKUPNE IN BLAGOVNE PROIZVODNJE TER ODPRAVE V MARCU 1970

Del. enota	Skupna proizvodnja			Blagovna proizvodnja			Odprava
	program	izvrš.	%	program	izvrš.	%	
Plavž	12.100	10.878	89.9				
SM jeklarna	26.800	25.559	95.4				
El jeklarna	13.760	12.314	89.5				
Livarne	380	453	119.3	20	27	137.-	27
Samotarna	1.650	1.584	96.-	290	624	215.-	624
TALILNICE:	54.690	50.788	92.9	310	651	210.-	651
Bluming	34.100	35.102	102.9	840	422	50.2	422
Linija rez.	10.500	9.012	85.8	3.000	3.328	110.9	3.018
HOP	408	525	109.5	475	525	110.6	521
Valj. žice	8.900	8.667	97.4	1.985	2.737	137.9	2.737
VALJARNA BELA:	53.980	53.306	98.8	6.300	7.012	111.3	6.698
Težka proga	3.600	3.094	85.9	300	319	106.3	319
Lahke proge	3.150	2.868	91.1	2.000	1.642	82.3	1.651
Valjarna 2400	8.200	8.189	99.9	8.000	8.135	101.7	8.373
Valjarna 1300	3.600	2.781	77.3	3.525	2.700	76.6	2.628
Jeklovlek	1.350	1.199	88.8	1.345	1.199	89.1	1.228
VALJ. JAVORNIK:	19.900	18.131	91.1	15.170	13.995	92.3	14.199
Hladna valjarna	2.440	2.581	105.8	2.430	2.578	106.1	2.566
Žičarna	4.650	4.949	106.4	3.140	3.220	102.5	3.232
Žebeljarna	980	1.045	106.6	948	1.034	109.1	1.110
Elektroodni odd.	880	986	112.-	875	977	111.7	1.016
Predelov. obrati	8.950	9.561	106.8	7.393	7.809	105.6	7.924
ŽELEZARNA:	137.520	131.786	95.8	29.173	29.467	101.-	29.472

Blagovne proizvodnje za dom je bilo planirane 240 ton, izvršene pa 173 ton.

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA SKUPNE IN BLAGOVNE PROIZVODNJE TER ODPRAVE ZA I. KVARTAL 1970

Del. enota	Skupna proizvodnja			Blagovna proizvodnja			Odprava
	Plan	Izvrš.	%	Plan	Izvrš.	%	
Plavž	35.200	31.888	90.6				
SM jeklarna	77.000	74.573	96.8				
El jeklarna	39.770	35.978	90.5				
Livarne	1.110	1.654	149.-	70	146	209.4	146
Samotarna	4.880	4.659	95.5	860	1.213	141.-	1.213
TALILNICE:	157.960	148.752	94.2	930	1.359	146.2	1.359
Bluming	91.300	98.166	107.5	2.260	1.919	84.9	1.919
Linija rez.	26.300	25.443	96.7	8.390	9.844	117.3	9.588
HOP	970	1.261	130.-	950	1.260	132.6	1.309
Valj. žice	25.800	21.270	82.4	5.760	7.195	124.9	7.195
VALJ. BELA:	144.370	146.140	101.2	17.360	20.218	116.5	20.011
Težka proga	7.000	9.911	141.6	1.440	1.124	78.1	1.123
Lahke proge	9.300	9.462	101.7	4.000	4.862	121.6	4.905
Valjarna 2400	24.300	24.741	101.8	23.700	24.356	102.8	24.133
Valjarna 1300	10.600	9.641	91.-	10.375	9.411	90.7	9.550
Jeklovlek	3.590	3.776	105.2	3.580	3.776	105.5	3.781
VALJ. JAVORNIK:	54.790	57.531	105.-	43.095	43.529	101.-	43.492
Hladna valjarna	7.210	7.505	104.-	7.180	7.426	103.4	7.566
Žičarna	15.900	14.043	88.3	10.870	9.415	86.6	9.501
Žebeljarna	2.860	2.923	102.2	2.760	2.897	105.-	3.029
Elektroodni	2.880	2.657	92.3	2.865	2.636	92.-	2.865
PRED. OBRATI:	28.850	27.128	94.-	23.675	22.374	94.5	22.961
ŽELEZARNA:	385.970	379.551	98.3	85.060	87.480	102.8	87.823

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

DEŽURNA SLUŽBA

	telefon	
	pisarna	doma
SOBOTA, 11. APRILA:		
Črv Zdravko, Javornik I	624	760
NEDELJA, 12. APRILA:		
inž. Mlakar Franc, elektroodni	543	790/35
PONEDELJEK, 13. APRILA:		
dr. inž. Gabrovšek Marin, TKR	380	732
TOREK, 14. APRILA:		
Globočnik Franc, plavž	340	740
SREDA, 15. APRILA:		
Grošelj Anton, valj. žice	852	790/17
ČETRTEK, 16. APRILA:		
Homovec Bogomil, tehn. dir.	302	766
PETEK, 17. APRILA:		
inž. Kalan Alojz, SM jekl.	360	359
Dežurna služba traja od datuma nastopa ob 7. uri, do naslednjega dne ob 7. uri. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja v glavni pisarni, tel. 410.		
Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razglasnih deskah pri vseh vratarjih.		
Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja		

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Seminar

Zadnje predavanje iz ciklusa predavanj za družbeno politično izobraževanje mladih bi bilo porazno obiskano, če ne bi predavanju prisostvovali tudi dijaki TSS, ki so tako s svojim obiskom zmanjšali mučen vtis o nezanimanju za predavanje, ki je bilo tokrat na vrsti.

O ekonomskem položaju in perspektivah občine Jesenice je tokrat govoril predsednik SOB Jesenice France ZVAN in uvodoma podal nekaj splošnih podatkov o pomenu Železarnice za občino in o potrebi razvijanja tudi ostalih gospodarskih panog. Tov. Zvan je povedal, da Železarna danes predstavlja 72 % ekonomske substance v občini, medtem ko je bila ta številka takoj po vojni kar 96 %. Ta razpon ekonomske sestave v občini med Železarno in ostalimi gospodarskimi panogami se je kljub nadaljnjemu razvoju Železarnice iz leta v leto manjšal za povprečno 1 %. Marsikdo se bo verjetno vprašal, ali je tako ekonomsko gibanje zdravo, koristno in ali ga lahko podpiramo. Po mnenju predsednika je taka pot, edinole pravilna in bi jo bilo treba celo pospeševati tako, da bi odnos ekonomske substance med Železarno in ostalimi gospodarskimi panogami znašal 1:1. Zakaj? Če pogledamo v razpredelnico narodnega dohodka občin v Jugoslaviji, lahko zasledimo jeseniško občino v samem vrhu, medtem ko je bila pred letom, dvem na samem repu lestvice slovenskih občin. Resničnost, vendar pa niti ne tako nerazumljiva, če upoštevamo, da ima za to največ »zaslug« enostransko razvit gospodarski potencial v občini. Namreč, večina realizacije dohodka ali izgube tako nastane praktično v eni sami organizaciji, ki pa se tržnim zakonitostim ne more upreti. Sedanje jeseniško gospodarstvo pa je podvrženo raznim tržnim vplivom in posledice čutijo manj ali več vsi občani.

Nadalje je predavatelj govoril o gibanju narodnega dohodka v občini. Povedal je, da se je let-1972 dvignil od 455 dolarjev na prebivalca v letu 1961, na do sedaj trenutno še nepreverjenih podatkih, na čez 1000 dolarjev v letu 1969. S takim narodnim dohodkom na prebivalca pa se občina uvršča v zgornji del srednje razvitih dežel. Vendar pa narodni dohodek ni dokončna ocena na vse tisto, iz česar le-ta izvira. Res je, da je bil narodni dohodek v občini ustvarjen, ni pa bil v občini tudi potrošen predvsem zaradi ljudi, ki v občini delajo, stanujejo pa izven občine.

Predsednik SOB je nato govoril tudi o gibanju zaposlenosti občanov Jesenic v družbenem sektorju. Iz njegovih podatkov je razvidno, da je bilo število zaposlenih v občini najvišje v letu 1966 in najnižje v letu 1955 (podatki zadnjih 15 let). Zanimivo in razveseljivo dejstvo pa je, da se število zaposlenih žena iz leta v leto povečuje in da je manj predvsem »uvožene« moške delovne sile. Fizični procent proizvodnje pa kljub vsemu raste predvsem po zaslugi modernizacije proizvodnih sredstev, boljše organizacije dela itd. Prizadevanja občine gredo v težnji zaposlovanja žensk, ki naj bi v bližnji prihodnosti predstavljalo 35 % celokupne zaposlenosti v občini in pa — doseči število zaposlenosti iz leta 1966.

V zadnjem delu svojega predavanja je tov. Zvan govoril še o usmeritvah in prizadevanjih, ki so trenutno prisotna in so predvidena za nadaljnji ekonomski razvoj občine in pri tem poudaril, da kaže intenzivno delati v smeri spreminjanja ekonomske strukture. Poraja pa se dilema — kaj razvijati, s kakšnimi sredstvi in kako obstoječe stanje realizirati. Železarna še vedno ostane glavni ekonomski potencial v občini, obstojajo pa velike možnosti za razvoj kovinsko-predelovalne industrije. Taki zametki so sicer že prisotni in trenutno že predelujejo del železarskih proizvodov, medtem ko vse možnosti še zdaleč niso izkoriščene. Tudi les in gramoz nudita možnost večjega izkoriščanja. Perspektivne panoge so tudi promet, trgovina in turizem zaradi tranzitnega območja in pa naravne lege.

Predavanju je sledil zanimiv razgovor, v katerem so se prisotni zanimali predvsem za možnosti nadaljnjega razvoja in oblik turistične dejavnosti, za kovinsko-predelovalno industrijo in za gradnjo ter vzdrževanje novih in že obstoječih cest.

Z. E.

Redna seja predsedstva TK ZMS

Na redni torkovi seja predsedstva TK ZM Železarnice, ki jo je vodil predsednik Miro Ipavec, je bil poleg članov predsedstva prisoten tudi sekretar ObK ZMS Jesenice Zlato Vogrič. Predsednik Ipavec je informiral prisotne o dejavnosti obratnih aktivov v Železarni, nakar se je razgovor pridružil tudi Zlato Vogrič, ki je govoril o delu mladimi v tovarni in ciljnih organizaciji ZM.

Predsednik Ipavec je poudaril, da kolikor toliko delajo samo v obratnih aktivih, kjer se je aktivnost čutila že leta poprej. Kljub številnim poizkusom, da bi v nekaterih obratnih aktivih poživili dejavnost, pa se pozna, da je tam volja mladincev že upadla in nedvomno bo potrebno še mnogo časa in dela, da se bo aktivnost zopet »prebudila«.

V razgovoru se je Zlato Vogrič pohvalno izrazil o pravkar minulem seminarju za družbeno politično izobraževanje mladih. Dejal je, da mora biti predsedstvo TK ZM Železarnice bolj natančno pri ocenjevanju dela obratnih aktivov in si ustvariti trdno podlago za svoje delovanje. Dejal je, da se med mladimi čuti vse večja potreba po sodelovanju z ostalimi samoupravnimi organi, po udeleževanju v samoupravljanju in zahteva po izobraževanju. Svoje misli pa je zaključil, da morajo biti mladi bolj revolucionarni, zahtevni in ustvarjalni. Bolje pa morajo poznati svoje cilje in če hočejo biti uspešni, morajo tudi marsikaj tvegati.

Predsedstvo TK ZM Železarnice se zaveda, da je marsikateri starejši mladinca, ki do sedaj ni bil aktiven, težko ali pa že prepozno vključiti v delo v aktivne ZM, zato se bo predsedstvo TK ZM orientiralo na sodelovanje in pritegnitev v vrste ZM predvsem mladine iz ŽIC, ki bodo jutri tudi člani delovne skupnosti. Predsedstvo je tudi sklenilo, da se bodo morali tudi bolj zanimati za konkretne probleme posameznikov in skupin v Železarni.

Predsedstvo TK Železarnice je sklenilo, da bo poslalo dva svoja člana na ustanovno konferenco mladih v Elektroservisu.

Predsednik kluba mladih novatorjev in samoupravljalcev Igor Heferle je na koncu povedal, da se bodo člani kluba in predsedstva TK ZM udeležili ekskurzije v tovarno EMO v Celju. Obenem pa bi se s predstavniki mladinske organizacije EMO tudi pogovarjali o možnostih sodelovanja.

Z. E.

Pijem, pijem...

V zadnji številki revije ANTENA sem se malo dlje zadržal ob članku o jeseniški »pivski« mladini. Obdaja me resnična slutnja, da je avtor članka obiskal kraje, katere sam dobro poznam in zares ni mogel napisati kaj boljšega. Roko na srce: je tako!

Dobro mi je znano, da »okajenost« mladih ne sega nazaj v zgodovino Jesenic, kajti naši očetje so si sami našli mnogo prijetne zabave v športni ali kulturni dejavnosti. Mnogo, še danes znanih operet se je zvrstilo na odru naših prednikov — amaterjev. Mnogi so morali tudi prispevati denar, obleko ipd. Bilo je sicer več političnih strank, toda vsaka se je postavljala s svojim gledališčem, pevskim zborom in podobno. Marsikateri kulturni in športni objekt so zgradili takrat s prostovoljnimi delom. Zavrčam trditev, da bi ta pivska tradicija segala tako daleč v preteklost.

Vzgojenega mladeniča v »rosni« mladosti novinar niti sedaj ne more najti zvečer v lokalu ob alkoholu. Novinar je obiskal lokale. Kaj pa ostali? Doma? Ob televiziji in učenju?

Odgovori mladih v intervjujih so zelo podobni po vseh slovenskih mestih: »NIMAMO MLADINSKIH KLUBOV«, »NIMAMO KAM ITI, PA GREMO V GOSTILNO!«. Srečamo od teh koga v gledališču, na koncertu, na proslavi? ... Zares, oprostite mi, bil sem na proslavi ob obletnici smrti dr. Franceta Prešerna na Jesenicah. Sodelovali so solisti ljubljanske opere s samospevi na Prešernove pesmi, v drugem delu pa so peli znane operne arije. Ste se oddolžili našemu pesniku — velikanu in prišli na koncert? Nihče v intervjuju ne omenja, da na Jesenicah obstoja zelo kvalitetno amatersko gledališče, v katerem je vsak mladi igralec dobrodošel, da o ogledu predstav ne govorim. Koliko mladih si je ogledalo sodobno komedijo italijanskega dramatika Benedettija »30 sekund ljubezni«? Ansambel narodnih plesov in pesmi je sicer delno pomlajen, toda pri večji udeležbi mladih bi dosegli še večjo kvaliteto in dejavnost. Mešani pevski zbor, pod vodstvom znanega pevovodje prof. Milka Škobrneta, rabi nove mlade moči. KJE STE? Na žalost v ... Lahko bi še našteval. Poleg omenjenih kulturnih društev obstojajo športna društva in kot vem, tudi tam imate neizmerne možnosti za sodelovanje. Vsaka organizacija je veliko naredila za pridobitev mladih, toda željenega uspeha ni. Nekaj pevcev in igralcev v gledališču smo pridobili in prosti čas izkoristijo prijetno in koristno. Za katerokoli sodelovanje jim v poznejših letih gotovo ne bo žal. Možnosti pa je na vseh področjih še vedno zelo veliko.

Tolikokrat izrečeno željo o mladinskem klubu bi ponovno uresničili, toda le pod pogojem, da bi le-ta tesno sodeloval in mladino povezoval z vsemi kulturnimi in športnimi ustanovami ter te dejavnosti mladim približal.

Morda bi potem starši spremenili mnenja o nekoristnosti in celo »nemoralni« v klubu. Razumljivo pa je, da vseeno lahko ohranimo formo modernega časa in se zavrtimo v ritmu moderne glasbe.

Mislim, da sem vsaj delno orisal delo, pri katerem bi se mladi na Jesenicah zabavali in vzgajali brez tega, da bi morali vse večere presedeti v »mlečni restavraciji«, ali kje druge.

-Ja

Seminar v Gozd Martuljku

Na osnovi predlogov mladih komunistov in mladih družbeno političnih delavcev je ObK ZMS Jesenice organiziral v soboto, 4. aprila v Gozd Martuljku že drugi enodnevni seminar, ki so se ga udeležili tudi predstavniki aktivov ZM v občini. Seminarja se je udeležilo 64 mladincev, med njimi tudi predstavniki TK ZM Železarnice. Prisotni so v svoji sredi pozdravili tovariše: Miha Marinka — bfvšega sekretarja CK ZK Slovenije in znanega predvojnega revolucionarja, Pavla LOTRIČA — sekretarja ObK ZK Jesenice, inž. Tonea VARLA — sekretarja ZK Železarnice in Maro TALAR — sekretarko ZK terena »Sava«.

Seminar je obsegal tri predavanja in sicer: predvojno revolucionarno gibanje (tov. Miha MARINKO), religija, cerkev in klerikalizem (tov. Pavel LOTRIČ) in stanje ter perspektive jeseniškega gospodarstva (tov. France ZVAN).

Seminar je vodil in otvoril sekretar ObK ZK tov. Pavel LOTRIČ, ki je v imenu vseh prisotnih pozdravil najimennitnejšega gosta seminarja tov. Miha MARINKA in se mu obenem zahvalil za prijazen odziv k sodelovanju. Tov. Marinko je izrazil zadovoljstvo, da lahko govori mladim o predvojnem revolucionarnem gibanju, o težavah in žrtvah nosilcev naprednih idej — komunistov. Zatem je zelo zavzeto in nazorno govoril o predvojnem revolucionarnem gibanju.

Po govoru tov. Mihe Marinka je o religiji, cerkvi in klerikalizmu govoril sekretar ObK ZK Jesenice Pavel LOTRIČ.

Pomemben delež k uspešnem zaključku seminarja pa je dal tudi predsednik SOB Jesenice tov. France ZVAN, ki je govoril o ekonomskem stanju in perspektivah jeseniškega gospodarstva. Tokrat so se v zaključnem razgovoru mladi zanimali predvsem za vzdrževanje in gradnjo novih cest ter o koriščenju in vzdrževanju kulturnih stavb v občini.

Po končanih predavanjih in razgovorih je sledila majhna slovesnost, ko je sekretar ObK ZK tov. Pavel Lotrič ob navzočnosti prisotnih sprejel v organizacijo ZK sedem mladincev in eno mladinko, ki so ob tej priložnosti prejeli tudi skromna spominska darila. Po slovesnosti je bila za udeležence seminarja pripravljena majhna zakuska, ob kateri so se mladi sproščeno pogovarjali s tovariši Marinkom, Lotričem, inž. Varlom, tovarišico Talarjevo in ostalimi, ki so se odzvali vabilu in razgovoru ter s tem pripomogli k lepemu in priskrbenemu zaključku seminarja.

Samoupravni organi v preteklem tednu

9. seja odbora za kadre

Predsednik odbora za kadre Janez TUSAR je sklical 9. seja odbora v četrtek, 2. aprila 1970 in za dnevni red predlagal obravnavo poročila o vrnjenih štipendijah ter posojilih in reševanje vlog. Naknadno na seji pa je predsednik predlagal še obravnavo predloga o ukinitvi ene izmene v valjarni profilov in uvajanje 4. izmene v valjarni žice na Beli.

Člani odbora so se strinjali, da se v valjarni profilov na lahkinih progah ukine ena izmena in se ta premesti v valjarno žice zaradi uvedbe 4. izmene K tej premestitvi in k vsem bodočim preusmeritvam delavcev v druge obrate so nato na tej seji sprejeli še te sklepe:

— maksimalni rok priučitve premeščenih delavcev je 6 mesecev,

— k priučevanju je treba

pristopiti organizirano in v času priučevanja spremljati kako kader napreduje,

— pri preusmerjanju je treba uporabiti selektivni izbir, po potrebi pa je treba predvideni kader tudi preizkusiti,

— kadrovska služba mora proučiti možnosti spremembe tistega člena pravilnika, o delovnih razmerjih, ki zagotavlja starejšim delavcem nezmanjšan osebni dohodek v tem smislu, da bi se pogoji v tem členu omilili,

— kadrovske sektor mora do naslednje seje delavskega sveta Železarn pripraviti kriterije, ki jih bosta služba in organi upravljanja uporabljali pri nadaljnjih preusmeritvah,

— kadrovske sektor mora čimprej pripraviti tudi program in kadrovske strukture preusmeritve vodstvenega kadra v obratih, ki so predvideni za ukinitve.

V nadaljevanju seje so obravnavali poročilo kadrovskega sektorja o tem, kako so vrnili štipendije tisti naši študentje, ki so ali študij prekinili ali pa so se po končanem študiju zaposlili drugod, prej predno so izpolnili pogodbeno obveznost. Obravnavali so tudi poročilo kako so naši bivši štipendisti vrnili posojila, ki so jih sprejeli od Železarn v času študija. Sklenili so, da se morajo vse nevrnjene štipendije izterjati, za eventuelne neizterljive primere pa mora kadrovska služba do prihodnje seje odbora pripraviti predlog rešitve. Tudi glede posojila so

sklenili, da je treba posojila izterjati od tistih štipendistov, ki niso izpolnili pogodbenih obveznosti, od štipendistov, ki so zaposleni v tovarni pa je treba zahtevati, da posojilo vrnejo v mesečnih obrokih po 50 din.

Nato so reševali še nekaj prošelj za študijske ugodnosti za izredni študij. Ponovno so obravnavali vloge nekaterih naših sodelavcev, ki obiskujejo delovodsko šolo v Radovljici in tudi tokrat zavrnili njihove vloge za odobritev študijskih ugodnosti. Menili so namreč, da bi bilo skrajno negospodarno, kriti stroške šolanja v delovodski šoli v Radovljici, medtem ko je naša večerna srednja tehnična šola neizkoriščena, stroški pa so ravno tako ve-

liki. Menili so tudi, da bi se v naši večerni šoli prav tako lahko organiziral pouk v dveh izmenah če bi bil vpis večji.

Dopolnili so sklep seje odbora z dne 25. decembra 1969, ko so določali regres učencev v internatu in sklenili:

»Železarna Jesenice bo učencem, ki stanujejo v internatu, regresirala razliko med 130 din, kolikor plača vsak učenec in 350 din, kolikor znaša polna oskrbnina v internatu, glede na povprečni osebni dohodek na družinskega člana takole:

na člana	regresa
do 350 din	100 %
do 400 din	70 %
do 450 din	40 %
nad 450 din	—

8. seja odbora za izume in racionalizacije

V petek, dne 3. aprila 1970 je bila 8. seja odbora za izume, na kateri so pregledali sklepe prejšnje seje, obravnavali nekaj racionalizatorskih predlogov in ugovorov na dodeljene nagrade za uspešne predloge. Sicer je bil dnevni red predlagan bolj obširno, pa so sklenili, da bodo ostale točke dnevnega reda obravnavali na naslednji seji, ki bo 13. aprila 1970.

Pregledali so sklepe prejšnje seje in v zvezi z izvajanjem sklepov sprejeli do datne seje:

— za predloge raznih tehničnih izboljšav po razpisu morajo veljati isti kriteriji, ki so določeni za velika popravila, katera se financirajo s sredstvi amortizacije ali investicijskega vzdrževanja,

— iz zapisnikov komisij za racionalizacije pri svetih delovnih enot, je treba analizirati stališča komisij do izvajanja 31. člena pravilnika o izumih in na podlagi te analize pripraviti enotne kriterije reševanja tega vprašanja za celotno Železarno.

— za vsak predlog, ki ima značaj racionalizacije, za izvedbo pa zahteva določena

sredstva, je treba določiti konto in izdati delovni nalog.

Obravnavali so nekaj predlogov in za predlog enostavnega plinskega gorilca pocinkovalnih prog odobrili nagrado 1610 din, za predlog vgraditve avtomatske črpalke na pogonska vretena bluminga pa na podlagi ocene prihrankov enoletne uporabe nagrado 3350 din. Dva predloga niso obravnavali, ker so o nagradah teh predlogov razpravljale komisije v delovnih enotah v svoji pristojnosti, ker nagrade niso presegle 1000 din.

Ob koncu te seje so obravnavali še dva ugovora avtorjev tehniških izboljšav, vendar so ugovore zavrnili, ker niso bili utemeljeni.

Sestanki delovnih skupin

STROJNO VZDRŽEVANJE SAMOTARNE — Na sestanku 17. marca so obširneje govorili o delovni disciplini vzdrževalcev, nagrajevanju ter usposabljanju dežurnih ključavničarjev za popravila Paucker stiskalnice. Zaradi pomanjkanja ključavničarjev je treba poostri delovno disciplino in ažurnost ključavničarjev, da bi zmanjšali zastoje. V zvezi z nagrajevanjem vprašujejo, zakaj obrat, kjer je potrebna kvalifikacija, ima osebne dohodke pod povprečjem Železarn in kdaj bodo izdelani enotni kriteriji nagrajevanja. Omenjali so strojno vzdrževanje na Beli, kjer imajo že več mesecev urejeno premiranje. Glede popravil Paucker stiskalnice pa menijo, da bi morali dežurne ključavničarje usposabljati prek ŽIC in sicer tako, da bi teoretični del tečaja vodil Evgen Thaler, praktični del pa Vinko Pfaifar. Ob koncu sestanka so postavili še naslednja tri vprašanja: kdaj lahko pričakujemo nove ključavničarje, zakaj v obratu že dalj časa ne dosega osebni dohodkov v poprečju Železarn in kdo je odgovoren za nerealne kriterije na področju nagrajevanja v obratu.

OTK — Sestanek so imeli 27. marca. Najprej so govorili o razporejanju dopustov v letošnjem letu, nato pa je sledila informacija o ukrepih za odstranitev nelikvidnosti. Razpravljali so še o uvedbi kontrole motornega olja za diesel lokomotive. S kontrolo nameravajo vplivati na prihranek

motornega olja, po drugi strani pa bi tudi zmanjšali okvare na strojih.

VALJARNE PROFILOV — ADJUSTAŽA — Delovna skupina Udir je imela sestanek 20. marca. Najprej so prebrali zapisnik prejšnjega sestanka, nakar so prisotni dobili odgovore na zastavljena vprašanja. Zatem je bila dana informacija obratovodstva, ki so jo prisotni sprejeli brez pripomb. V zvezi z brušenjem gredic so ponovno opozorili, da se brusilni kolut ne sme menjati prej, dokler ni do kraja izrabljen.

ELEKTRO JEKLARNA — Na sestanku 2. 4. so govorili o problematiki in stanju Železarn. Problematiko je prisotnim posredoval obratovodja inž. Ravnik. Največ pozornosti je treba posvetiti proizvodnji in finančni realizaciji. S planom so precej v zaostanku, zato so menili, da je treba napraviti čim več, da bi se mu približali. Zmanjšati bo treba zastoje, ki so objektivnega in subjektivnega značaja. Glede varnosti so bili mnenja, da je treba skrbeti za red pred pečmi in v livni jami tako kot sedaj in ga po možnosti še izboljšati.

MARTINARNA — Delovna skupina Bernik je imela sestanek 31. marca in 1. aprila. Prisotnih je bilo 24 oz. 28 delavcev. Na prvem sestanku so bili seznanjeni s stanjem podjetja in menijo, da bo

treba vložiti še več truda za njegovo izboljšanje. Seznanjeni so bili z obratovanjem v prejšnjem mesecu, težave pa so imeli zaradi slabih vremenskih prilik in pomanjkanja starega železa. Delovna disciplina se je precej poslabšala in jo bo treba izboljšati, sicer ne bo mogoče kvalitetno delati in povečati proizvodnjo. Zaščitna sredstva so primerna, ugotavljajo pa, da jih delavci ne uporabljajo tako kot je predpisano. Potrebna bo kontrola, tiste pa, ki ne uporabljajo zaščitnih sredstev, je treba poklicati na odgovornost in jih opozoriti. Naslednji dan so o problemih Železarn ponovno razpravljali, ker so ugotovili, da so se na osnovi problematike prejšnjega sestanka širile napačne govorice o stanju v Železarni. Na sestanku je bil prisoten tudi obratovodja inž. Kalan, ki je prisotnim delavcem še enkrat obrazložil sedanji položaj Železarn.

OTK — KEMIČNI ODDELEK — Vodja delovne skupine tov. Pogačnik je zbranim delavcem na sestanku 30. marca govoril o tem, da tehnično vodstvo obrata plavž opravlja preizkuse in stremi za čim boljše kvaliteto aglomerata ter ostalih surovin za čim večjo proizvodnjo plavžev. Gledati je treba, da bodo odvzeti vzorci resnično predstavljali celotno garnituro rude, koksa oz. poprečje za celo dnino za poedino vsipno surovino. Delavci opozarjajo na težave, ki jih imajo pri jemanju vzorca. Vzorce je treba prenašati v posodah ali pa na ramah, ker je okrog njihove delavnice gradbišče aglomeracije. Za normalen potek dela je treba izdelati plan dopustov. Predlagajo, naj bi prvo polovico dopusta posamezni delavci koristili v poletnih mesecih, drugo polovico pa pred ali v posezoni.

SKLEPI

19. seje predsedstva TO OO sindikata železarne Jesenice, ki je bila 7. aprila 1970.

1. Predsedstvo TO OO sindikata ZJ je obravnavalo problematiko ustavljanja agregatov v obratih Javornika I in II in o uvajanju nove proizvodnje ter sprejelo sledeče sklepe:

Predsedstvo se ni spuščalo v tehnični in ekonomski del elaborata, ker le tega prepušča upravi podjetja in smatra, da morajo odgovorne službe točno izdelane programe čimprej predložiti samoupravnim organom DE valjarn ter delavskemu svetu Železarne.

Predsedstvo ugotavlja, da je ustavljanje proizvodnje oz. agregatov na Javorniku I in II samo nadaljevanje že pred leti zastavljenega programa za izgradnjo novih valjarn na Beli. Predsedstvo se tudi strinja, da v teh obratih mora čimprej steči nova proizvodnja, ki bo zagotovila delo delavcem in več blagovne proizvodnje z večjo realizacijo.

V predlogu o ustitvi oz. spremembi proizvodnje morajo predlagatelji kot odgovorni pred kolektivom podati točno utemeljitev in obrazložitev. Ti predlogi morajo vsebovati naslednje:

- kakšen je razvoj podjetja in perspektiva,
- kateri agregati in obrati se ukinjajo in zakaj,
- kaj bomo proizvajali v starih halah,
- roki ukinjanja in roki začetka nove proizvodnje,
- kako in kam razporediti delavce (prekvalifikacije in izpopolnitev 97. čl. pravilnika o delovnih razmerjih),
- prav tako je potrebno točno predvideti, kam bodo preusmerjeni tisti delavci, ki so posluževali redno proizvodnjo obratov Javornika I in II (vzdrževalci, energija, transport).

Predsedstvo TO smatra, da nas predvidena reorganizacija proizvodnje ne sme prizadeti — celo nasprotno — pomaga nam lahko k boljši realizaciji, če bodo vsi načrti strokovno, tehnično, ekonomsko ter kadrovsko uspešno rešeni.

2. Predsedstvo TO je sprejelo predloženi osnutek pravil koordinacijskega odbora sindikata združenega podjetja Slovenske železarne z manjšimi pripombami, ki se naj uskladijo s predlogi ostalih dveh železarn.

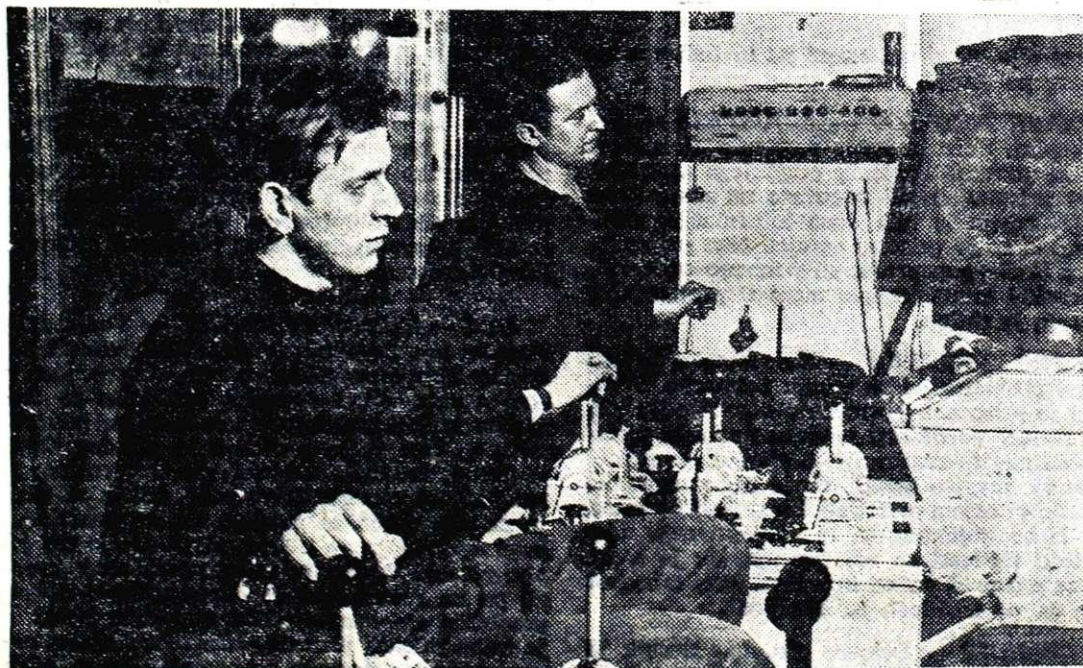
3. Predsedstvo TO je sprejelo na znanje informacijo o pripravah na II. kongres samoupravljalcev in naše sodelovanje na tem kongresu, ki bo od 23. do 26. novembra 1970 v Sarajevu.

4. Predsedstvo je obravnavalo poročilo nadzornega odbora o pregledu blagajin sindikalnih odborov in blagajne TO OO sindikata ZJ ter na podlagi podanih ugotovitev sprejelo sklepe:

- o povečanju blagajniškega maksimuma gotovine za vse blagajne,
- o ureditvi članskih izkaznic in izdaji novih onim članom, ki jih nimajo, vse z namenom urejenega in rednega vpisovanja vseh izplačanih podpor in letnega zneska vplačane članarine.
- zaradi boljšega finančnega poslovanja TO OO sindikata se uvajajo za blagajno uradne ure.

Vsem sindikalnim odborom in blagajnikom bo izdana posebna okrožnica, ki bo vsebovala točna navodila za izvajanje sprejetih sklepov.

Predsednik TO sindikata ZJ
Srečko Mlinarič

Letos bodo na poklicno šolo vpisali 30 učencev — valjavcev. Na sliki valjavca vodita proces valjanja jekla na Blumingu

Sodelavci — varčujmo!

Gorenjska kreditna banka je pričela z novimi načini varčevanja, s katerimi se želi čimbolj približati samemu varčevalcu. Ena izmed teh oblik je varčevanje delavcev neposredno v gospodarski organizaciji, kjer so zaposleni.

Znano je, da se marsikdo ob prejemu osebnih dohodkov odloči, da del tega denarja ne bo porabil takoj, temveč hranil za kakšno večje nakupe (avto, TV sprejemnik, hladilnik, pralni stroj...), ali posebne druge mamene. Nekdo je v zvezi s takim varčevanjem dejal: »Dragi prijatelj, delaj in varčaj, če ti ni potrebno za hrano, ti bo morda za zdravila.«

Mnogo ljudi ima že hranilno knjižico, vendar s položom denarja odlašajo iz dneva v dan in tako mine mesec, denar pa počasi toda vztrajno kopni in je rezultat ob koncu meseca dokaj porazen, saj je namišljeni prihranek v celoti ali delno skopnel. Resnica je tudi ta, da ob prejemu osebnih dohodkov le-teh ne uporabimo vseh hkrati, pač pa jih trošimo postopoma tekom meseca, včasih morda celo nekoliko nepremišljeno, ker denar pač je, ves ostali denar pa nam leži neizkoriščen in neobrestovan nekje po predalih.

Pri takem hranjenju denarja lahko nastopijo tudi druge nevarnosti kot so kraja, izguba, požari in podobno, ki se sicer pojavljajo v izjemnih primerih, a se vendarle dogajajo.

Veliko teh skrbi lahko odpade s sedaj novo obliko varčevanja enega dela osebnih dohodkov. Namesto, da bi ob izplačilu dnevu prejeli celoten znesek osebnih dohodkov, se odločite določen znesek mesečno varčevati. S tem vam denar, ki ga ne rabite takoj, ne leži doma, pač pa je varno shranjen in obrestovan v banki in vam je obenem tudi vsak čas na razpolago.

Če se odločite za tako varčevanje, je dovolj, da izpolnite poseben obrazec, v katerega vpišete znesek, ki ga nameravate varčevati in ta listek oddaste personalnemu uslužbencu delovne enote. Na podlagi tega boste prejeli novo hranilno knjižico z vpisanim zneskom, ki ga nameravate varčevati. Seveda bodo osebni dohodki za ta znesek manjši, ker jih je pristojna služba delovne organizacije nakazala v banko.

Za vsa nadaljnja vplačila boste prejeli ob enem z osebnimi dohodki posebna obvestila o knjiženju. Tako obvestilo je nekakšen vrednostni papir, ki jamči, da je banka znesek v resnici prejela in da se obresti računajo od datuma izstavitve obvestila in ne od datuma vpisa v hranilno knjižico.

Ob predložitvi tega obvestila katerikoli banki ali pošti na Gorenjskem, ali direktno v delovni organizaciji, bodo ta znesek, ki je naveden v obvestilu, vpisale v hranilno knjižico in pri tem obvestilo obdržale. Vendar varčevalcu ni potrebno zahtevati takojšen vpis, ker imajo ta obvestila trajno veljavo.

Tako zbrani denar v banki bi lahko naša Železarna v določenem delu dobila mazaj kot kratkoročni kredit. S tem bi vsak varčevalec posredno pomagal svojemu delovnemu kolektivu s svojimi sredstvi za boljše poslovanje.

Vse ostale manipulacije s hranilnimi knjižicami ostanejo nespremenjene in veljajo do sedaj znana pravila in predpisi o poslovanju s hranilnimi vlogami.

Poklicna razglednica

Izbira poklica, ali kakor v novjšem času pravimo izbira poklicne kariere, za mladega človeka še vedno ni lahka odločitev. Pri nas je sicer precej prizadevanja, da se mladini pomaga z različnimi oblikami in načini pri izbiri poklicne kariere. Če to družbeno dejavnost primerjamo s tako dejavnostjo v bolj razvitih industrijskih deželah, lahko ugotovimo, da je pri nas poklicno usmerjanje mladine pa tudi odraslih še dokaj nerazvito. Zato ni čudno, če se prenekateremu mlademu človeku zgodi, da zapravi leto ali dve, predno spozna svojo zgrešeno pot neprimerno izbranega poklica.

Spodnja izpoved učenca II. razreda železarske poklicne šole je lahko koristen nauk za mlade, ki bodo letos izbrali svojo poklicno kariero. Preberimo to izpoved, prepleteno s sanjami, ki jih pogotovo zunanji videzi, okolje itd.

OD MORNARJA DO VALJAVCA

Za kateri poklic bi se odločil? To je pereče vprašanje. Šele v osmem razredu se človek spoprije s tem vprašanjem. Vse dotlej pa hodiš v šolo zato, ker drugi tako hočejo. Tako misli skoraj sleherni otrok. Toda vsak pride do spoznanja, da se uči samo zaradi sebe in nikogar drugega. Treba se je torej odločiti, kam bi šel in kaj postal.

Odločil sem se, da pojdem v pomorsko šolo in se izučim za strojnika. Kako čudovit poklic! Sediš pri strojih in gledaš merilne ure in aparate. »Imenitno«, sem si mislil. Postaneš mornar, se voziš po morjih in vidiš mnogo sveta. To prešerno veselje pa je zagrenila misel, da bom po več mesecev na vodi, kar je sicer prijetno, toda dom in trdna tla so veliko prijetnejša. Spoznal sem, da so mornarji ljudje, ki se na vsakem koraku kesajo svojega poklica. Na videz veseljaki in dobrodušni ljudje, v resnici pa pogosto zagrenjeni in nezadovoljni.

Nisem več dolgo čakal. Zapravi sem dragoceno leto dni, potem pa sem se vpisal v železarsko poklicno šolo za poklic valjavca. Ljudem sem pravil, kje sem bil in kaj želim sedaj postati. Mnogi so se mi posmehovali, zaničevali, imeli so me za cepca, rekoč: »Mornar je hotel biti, pa je pustil šolo in prišel v to smrdljivo tovarno!« Še mnogo več sem slišal. Nisem rad poslušal takšnih in podobnih besed. Postal sem trd in neomajen; takšnega me je naredilo tisto govorenje. Ljudje pa se niti zavedali niso, kaj šele, da bi vedeli, da je mornariški poklic veliko bolj smrdljiv kot tovarna. Videli so človeka v imenitni uniformi, niso pa videli duše te uniforme. So stvari, na videz lepe in očarljive, v resnici pa so vse prej kot lepe.

Sedaj obiskujem II. razred železarske poklicne šole in se učim valjanja, kar pa me veliko bolj zanima, kakor tisto, za kar sem se najprej odločil. Toda ljudje so včasih kot nenasitni volkovi in neizmerno ljubijo obrekovanje. Še sedaj padajo opazke, zakaj sem se odločil za tak poklic, češ da valjavec sploh ni poklic in podobno. Mislim, da je takšne in podobne ljudi že povozil čas.

Sicer pa ni važno, da so ljudje zadovoljni s tvojim poklicem. Važno je, da si sam zadovoljen in delaš sebi v prid in nakladaš znanje v svoj koš, ki je še tako prazen in ostaja prazen, kljub vsemu znanju, ki ga obvlada svet.

OBISKALI SMO

sindikalni odbor v šamotarni

Ta teden smo obiskali predsednika sindikalnega odbora v šamotarni Ostoja Paniča. Zanimalo nas je predvsem, kako njihova sindikalna organizacija rešuje probleme, ki jih ni malo, če upoštevamo, da so delovni pogoji v šamotarni težki in da je še precej takih delovnih mest, kjer je treba delo opraviti ročno.

Tov. Panič je takoj opozoril na množico problemov, ki jih njihov sindikalni odbor rešuje na svojih sejah, ali pa kar je še bolj važno, obravnava ob navzočnosti širšega kroga članov sindikata. Poleg rednih sej je sindikalni odbor v minuli mandatni dobi organiziral tudi razgovore s predstavnikami samoupravnih organov, ZK in obratovodstvom.

Tak razgovor so npr. imeli, ko je član tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Železarne Zdravko Pogačnik tolmačil predpise in zakonska določila, ki se nanašajo na delovno dobo s povečanjem. Kmalu za tem so o isti problematiki govorili tudi na seji sindikalnega odbora, vendar bolj konkretno o sami šamotarni. Skupno

reševanje problemov je sploh značilno za šamotarno. V bližnji preteklosti se je bilo treba bolj pogosto sestajati tako ob sprejemanju sanacijskega programa, ali pa ko je beseda tekla o pripravah na integracijo treh slovenskih železarn. Za delavce v šamotarni niso bili zanimivi le problemi, ki se tičejo samo njihovega obrata, ampak se živo zanimajo tudi za vprašanja, ki zadevajo Železarno v celoti.

Predsednik sindikalnega odbora je zatem povedal nekaj tudi o oblikah, ki bi bile ustrezne za informiranje članov sindikata. Ti problemi stopajo v ospredje v zadnjem času, zlasti pa, odkar imamo delovne enote s svojimi samoupravnimi organi. Zelo redko se zgodi, da člani sin-

dikata dobijo informacije o delu samoupravnih organov v DE in so zato več ali manj odvisni samo od informacij, ki jih lahko preberejo v našem časopisu. Na srečo je teh informacij precej. Tu so mišljene informacije o stanju v Železarni v zvezi s pomanjkanjem surovin, likvidnostjo, pa tudi informacije, ki zadevajo združeno podjetje slovenske železarne (daljši prispevek direktorja Gregorja Klančnika).

Kolektiv šamotarne je nedvomno zainteresiran za čimprejšnjo rešitev nekaterih vprašanj, ki so že nekaj let nazaj stalno v ospredju. Zastarel strojni park, nekatere naprave so stare blizu 100 let, ročno delo na nekaterih delovnih mestih itd. Z nabavo nove stiskalnice bo položaj nekoliko izboljšal, vendar se bo v tej smeri treba še prizadevati. Tako kot v ostalih obratih Železarne, imajo tudi v šamotarni komisijo za nagrajevanje in medsebojne odnose. V šamotarni so se odločili, da iz lastnih sredstev ustvarijo rezervni sklad v višini pet milijonov starih din. Milijon starih din so pred kratkim namenili sindikalni organizaciji, potem ko so o tem predlogu razpravljali in sklepali na sestanku delovnih skupin, 500.000 S din pa so namenili za gradnjo športne hale. Toda stvari so se zasukale drugače. Sklad, ki so ga v šamotarni ustanovili v tej zvezi, ni bil realiziran, ker imajo delovne enote svoje rezervne sklade in so tako tudi rezervni sklad iz šamotarne prenesli v delovno enoto. Tudi sklep o prispevku za športno halo Podmežakljo ni ostal v veljavi tako kot je bil sprejet. Sindikalni odbor in člani sindikata nasploh se s takim načinom ne strinjajo. O zadevi bodo še razpravljali.

Glede odnosov s tovarniškim odborom OO sindikata Železarne nimajo pripomb. Sodelovanje je izredno dobro, prav tako z obratovodstvom in ZK v obratu. To pride zlasti do izraza, kadar organizirajo pogovore s člani sindikata. Skrb za člane je v šamotarni zelo učinkovita. V pretekli dobi so razdelili 40 denarnih podpor članom, ki so bili odstotni z dela zaradi bolezni. Tako kot sindikalni odbori v Železarni, je tudi sindikalni odbor šamotarne poskrbel za organizacijo izletov. Bili so na izletu v Benetkah, v načrtu pa imajo kolektivni izlet.

Naš razgovor je predsednik z mislijo, da je za sindikalno organizacijo v šamotarni najvažnejše to, da razpravlja o vseh problemih, ki so aktualni tako v merilu obrata kot Železarne in, da išče takšne oblike in možnosti, da bi bili o vseh teh vprašanjih kar najboljše informirani vsi člani sindikata v njihovem obratu.

Slavko Tarman:

Maskiranje in zatemnitev v industriji

9

Zatemnitev industrijskih podjetij

Zatemnitev industrijskih objektov je zelo težavna zaradi velikih steklenih površin na strehah in zidovih. Razen tega mora večina podjetij v času zatemnitve nadaljevati z normalno proizvodnjo — to pa pomeni, da mora zatemnitev biti taka, da zadovolji obe strani. Način zatemnitve notranjih prostorov v industriji programiramo tako, da upoštevamo potrebo za močnejšo ali slabšo svetlobo. Če je potrebna močnejša razsvetljava, se morajo zasenčiti svetlobne odprtine (okna, steklene strehe, vrata). Vsakodnevno nameščanje in snemanje zastorov na svetlobnih odprtinah bi bilo zelo nepraktično zaradi ogromnih steklenih površin. Zaradi tega je potrebno določiti, s kakšno minimalno dnevno svetlobo se lahko dela v prostorih. Nato se steklene površine opremijo z napravami za vsakodnevno nameščanje in snemanje — vse ostale steklene površine pa se morajo trajno zasenčiti. Material je lahko isti kot pri stanovanjskih prostorih (lepenka, črn papir, vezane plošče, deske, pločevina itd.). V prostorih, kjer ni nujno potrebna močna svetloba se izvede zatemnitev lahko z zasenčenjem svetlobnih iztočnikov. V tem primeru se izklopijo vse odvečne luči, ostale pa se zasenčijo s ščiti, ki onemogočijo direktno prodiranje svetlobe navzven. Posamezni prostori se lahko zatemnijo tako, da se pustijo luči samo na delovnih prostorih. Posebne težave so z zatemnitvijo svetlobe, ki nastaja pri delovnih procesih npr. v topilnicah, na plavžih, valjarnah itd. Zatemnitev izvedemo z gradnjo zaščitnih pokrovov na tistih mestih, kjer nastopijo ti svetlobni pojavi. V mnogih primerih se bodo morala maskiranja in zatemnitve izvajati skupaj s pripadniki JLA. Sodelovanje civilne obrambe in JLA bo našlo skupne točke v kontrolnih ukrepih glede izvajanja in discipline zatemnitve. To pa pomeni, da morajo v podobnih primerih najtesneje sodelovati LM, vojna policija ter enote civilne obrambe za red in varnost.

Zatemnitev v prometu

Ti ukrepi zajemajo naslednje mere:

- zatemnitev prometnih signalov
- zatemnitev prometnih sredstev

Prometni svetlobni znaki so nujno potrebni za varen potek prometa in zato svetijo tudi ob zatemnitvi, vendar z zmanjšano jakostjo. Opremljeni morajo biti s senčniki, ki omogočajo vidljivost samo iz določene smeri ter usmerjajo svetlobo proti zemlji. Za varnejši potek prometa uporabljamo znake prebarvane s črno in belo barvo, da so ponoči lažje vidni. S temi znaki označujemo nevarne ovinke, ograje mostov, robove pločnikov itd. Pri zatemnitvi prometnih sredstev predstavlja glavni problem sprednje luči. Močna svetloba teh luči je vidna na daljavo 50 km, zaradi jakosti predstavlja veliko nevarnost za odkrivanje vozil iz zraka. Ob zatemnitvi je treba pri sprednjih lučeh izključiti reflektorje na daljavo (dolge luči) ter pustiti aktivirane samo »kratke« luči. Zasenčenje izvedemo tako, da na reflektorje pritrdimo posebne kape, ki imajo v sredi vodoraven prerez v dolžini 5 do 8 cm ter širine 1 cm, ki služi za izhod svetlobe. To je ravno dovolj, da ima voznik potrebno preglednost poti. Najustreznejši material za izdelavo ščitov je pločevina, impregnirano platno in podoben material, ki je odporen proti vremenskim vplivom.

Sindikalna organizacija v preteklem tednu

Poleg seje predsedstva tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata, sta se v tem tednu sestali tudi dve komisiji pri tovarniškem odboru. V torek, 7. t. m. je predsednik Janez Oven sklical 8. sejo komisije za športno rekreacijo. Na seji so govorili o finančnem prispevku za vlečnico v Mojstrani in avtomatsko kegljišče Podme-

žakljo, o udeležbi na pohodu ob žici okupirane Ljubljane, podelili plaketo Bernardu Svetlinu in obravnavali tekmovalna v okviru rekreacije. V sredo, 8. t. m. je sklical 11. sejo komisije za prošnje, pritožbe in socialna vprašanja tudi predsednik Zdravko Pogačnik. Na seji so reševali dospele prošnje.

Akcija za večji vpis

Na nedavni 9. redni seji delavskega sveta Železarne so poleg drugega obravnavali tudi problematiko kadrovske dejavnosti. V zaključkih in načelih je poleg mnogih nalog in ciljev tudi poverjena naloga kadrovskemu sektorju in ZIC, da se mora takoj pričeti s poklicnim usmerjanjem in pridobivanjem mladine iz osnovnih in srednjih šol ožjega območja za šolanje Železarni potrebnih poklicev in za proučevanje ozkih profilov poklicev. Povezanost z osnovnimi in srednjimi šolami mora postati stalna oblika dela.

Moramo priznati, da se je navedena naloga že kmalu po sprejetju zaključkov pričela izvajati. Že v prvi polovici marca so predstavniki Železarne in ZIC predavali učencem 8. razredov osnovnih šol na območju naše občine, v drugi polovici marca pa še na nekaterih osnovnih šolah v sosednji radovljiški občini. Poleg tega so navezali stike z zavodi za zaposlovanje na Dolenjskem zaradi takih predavanj na nekaterih osnovnih šolah na Dolenjskem.

Vodstvo ZIC je s pomočjo Železarne izdalo tudi lep in vabljiv prospekt z informacijo o svoji izobraževalni de-

javnosti, podatkih o 12 poklicih, višini štipendije, pogojih sprejema in pogojih nastanitve v domu učencev idr. Učenci so z zanimanjem segli po tem prospektu. Prav tako so z zanimanjem sledili informaciji o možnostih napredovanja po izdelanem sistemu ter nadaljnega izobraževanja, ki ga omogoča Železarna vsem, ki se izkažejo pri delu in imajo zdrave ambicije za nadaljnje strokovno izpopolnjevanje.

Pri prelistavanju prospekta je bilo opazno, da so se ustavili na strani, na kateri so navedene štipendije. Višina štipendije je spodbudna in sicer:

	osnova		po uspehu		
	din	zadosten	dober	prav dob.	odličen
METALURŠKI POKLICI:					
I. letnik	130	230	280	330	430
II. letnik	150	250	300	350	450
III. letnik	170	270	320	370	470
KOVINARSKI POKLICI:					
I. letnik	100	130	180	230	330
II. letnik	120	160	210	260	360
III. letnik	140	190	240	290	390

Osnovno štipendijo prejmejo le tisti učenci, ki so negativno ocenjeni, vsi ostali pa glede na doseženi učni uspeh ob prvi redovni konferenci oz. ob prvem polletju. Odvisno od učnega uspeha se višina štipendije lahko zvišuje ali narobe.

Prve izkušnje so tu. Nedavno izvedena anketa med

učenci osnovnih šol v naši občini kaže, da so bile posredovane informacije koristne in niso ostale brez rezultata.

Smotrno in sistematično poklicno informiranje ter prosvetljevanje bo železarskim poklicem ponovno dalo tisto veljavo, ki jim gre.

-rn

Spomini iz NOB Jože Vidic

Jeseniški skojevci umirajo za domovino

Aretirali so nas ponoči, vsaj mene, zjutraj ob šestih pa se je začelo zasliševanje. Zasliševali so nas posamezno. V zaporu so bili poleg mene še Stane Balanč, Karel Kozjek, Stanko Lah, Marijan Okrožnik, Marija Zupan in še nekateri. Druški nam je v obraz povedal: »Za vas ni rešitve. Vse vemo.« Povedal je imena vseh, ki so sodelovali v trosenju letakov in pri pisanju parol po zidovih. Imel je spisek mladincev, ki so izobešali zastave. Zaprti smo bili vsak v svoji celici, pa nismo vedeli, kako se kdo zagovarja in kaj sploh Nemci vedo o našem delu.

Zasliševanje je potekalo takole:

Čim sem prišel na vrsto za zasliševanje, sem se moral v sobi vleči na trebuh na klop. Eden izmed gestapovcev se mi je vsedel na glavo, drugi na noge, tretji pa je začel z gumijevko biti po hrbtne strani telesa. Zasliševala sta Druški in Linke. Druški ni nikogar tepel, to rabljevsko delo je bilo zaupano kočevarskem Nemcu Zobcu. Vsi, kar so nas zasliševali, smo pri mučenju kričali. To se ne da opisati in ne povedati. Prvi je bil zaslišan Okrožnik, za njim Balanč, nato pa še drugi. V zaporu na Jesenicah se sploh nismo videli. Videli smo se šele drugi dan

na tovarnjaku, ki nas je peljal v begunjske zapore. Zvezali so nas po štiri skupaj, tako da sta bila spredaj zvezana dva, nato pa po vrvi še zadaj dva mladincev. Prepovedali so nam, da bi govorili med seboj. Po sledovih ran sem opazil, da so najbolj mučili Balanča. Le-ta je spotoma zašepetal: »Fantje, to je slabo za nas. Smo na trnovi poti.«

Včasih smo se v Begunjah srečali na stopnicah, ko smo šli po hrano v jedilnico. Obiske so nam prepovedali. Balanča so v Begunjah zasliševali skoraj vsak dan. Od pretepa je imel nabrekle ustnice. Kadarkoli sem ga srečal, mi je zašepetal: »Mirko, slabo kaže.« Čeprav smo slutili najhujše, upanje ni usahnilo.

Kadar so šli zaporniki na vrt ali v Drago kopat jame, smo vedeli, da jih bodo streljali. Tiho smo spraševali, kakšna je jama. Po velikosti jame smo cenili, koliko jih bodo ustrelili. Ob takih trenutkih je vsak razmišljal, če ni prav on na vrsti. Nemo smo sedeli in razmišljali o domačih, o svobodi, o tem, kako so srečni tisti, ki se v gozdu s puško borijo proti tiranom. Razmišljali smo, da je lažja smrt v borbi, kot pa smrt pri kolu, čeprav nobena ni zaželena.

21. januarja 1942. leta sem skozi okno videl svoje tovariše, ki so zvezani vstopali na tovarnjak. Dobro sem videl Balanča in Laha. Otrpel sem čakal, kdaj se bodo odprla vrata, kdaj me bodo poklicali na poslednjo vožnjo. Čim sem v hodniku zaslišal korake, je v meni bobnelo: zdaj, prav zdaj gredo po tebe; še nekaj minut in zrl boš smrti v obraz. Kričal bi, pa nisem smel; jokati bi, pa nisem mogel. Boril bi se, pa sem bil zaprt.

Avto, ki je stal na dvorišču, je odpeljal. Skoraj blazen sem se sesedel v kot sobe. Morda pa so jih odpeljali le v taborišče. Še je upanje, da se bodo moji tovariši vrnili, je tlelo upanje v srcu. Žal pa so bile to le sanje, potrebne, da bi umirile napete živce. Ko so se vrnili tisti, ki so jih pokopali, so povedali, da so v Dragi zagreblili 14 tovarišev. Tistega januarskega jutra so bili ustreljeni 21-letni Stanko Balanč in 24-letni Stanko Lah iz Podmežaklje, 21-letni Viktor Gregorčič, 28-letni Karel Kozjek, 21-letni Marjan Okrožnik, 20-letni Bogomil Ropret, 19-letni Stanko Rožič, 21-letna Zofija Traven, 21-letni Jože Zalokar in 18-letna Marija Zupan, vsi doma z Javornika. Poleg njih pa še Teodor Bombač in Ciril Benkovič iz Kamnika ter

Rudolf Papež iz Otoč, iz Kranja pa je bil ustreljen 21-letni Tugomir Vidmar; to je bil tisti mladinec, ki nam je iz Kranja nosil letake, da smo jih mi trosili po Jesenicah in Javorniku.

Drugi dan, ko so v Dragi ustrelili 14 rodoljubov, me na dvorišče pokliče komendant gestapovcev Javor: »Dimc, tako srečo kot včeraj ne boš več imel,« je dejal, jaz pa sem ugibal, kaj neki to pomeni. Sploh nisem vedel, kaj je s tem mislil.

Čez nekaj dni pripeljejo v zapor znanca s Koroške Bele. Ko me zagleda, me prešenečeno pogleda: »Mirko, saj si vendar živ?« Zakaj pa ne bi bil, ga začudeno vprašam. »Povsod po Gorenjski so letaki, da je bilo v Dragi ustreljenih 15 Gorenjcev, med njimi je tudi tvoje ime.«

Tako sem zvedel, kaj je mislil gestapovec Javor. Kdor želi videti letak, na katerem piše, da sem bil 21. januarja 1942. leta ustreljen v Dragi, ga lahko vidi v muzeju železarne ali pa v drugih muzejih, pa tudi sam ga čuvam za spomin. In zdaj še beseda o tem, kako sem za las ušel smrti.

Moja mama me je želela obiskati v Begunjah, pa ji tega niso dovolili. Ker je su-

mila, da je moje življenje v nevarnosti, se je napotila k sestri na Bled. Teta Agata na Bledu je šivilja. Med vojno je nekoč šivala obleko za tajnico glavnega gestapovca. Teta je zvečer odšla k tajnici, ta pa ji je povedala, da je že pri vseh petnajstih zaznamoval križec, ker bodo zjutraj ustreljeni. Teta pa ni odnehal. Zjutraj sta z mamo spet na cesti čakali tajnico. Ta se je sprva obotavljala, češ, da ni nobene pomoči več, potem pa je le pristala, da bo omogočila teti govoriti z gestapovcem Bauerjem. Le-ta je bil od januarja do maja 1942. leta vršilec dolžnosti glavnega šefa gestapa za Gorenjsko. Poleg tega je bil dr. Bauer predsednik vojnega naglega sodišča. On je bil pravzaprav tisti, ki je odločal, kdo bo ustreljen, koga je treba poslati v taborišče ali pa izpustiti iz zaporu.

Tajnica je na prošnjo tete kmalu omehčala trdega gestapovca, ki je v prisotnosti tajnice, tete in mame dvignil telefon in ukazal, naj odloži izvršitev smrtno kazni za mene. Jeseniške skojevce so streljali v Dragi med deveto in deseto uro dopoldne. Telefonsko obvestilo z Bleda o moji pomilostitvi je prišlo v begunjske zapore samo eno uro pred streljanjem. Morali bi me ustreliti s sotovariši,

Milan Fülle

Tisoč let Prage

Rudolf II. je bil velik prijatelj mehanike in astronomije, gostil je Tychona de Braha in Jana Keplerja, ki je v Pragi objavil svoja dva astronomska zakona. Prav tako je verjel v alkimijo in je dal na gradu zgraditi »zlatu uličko«, kjer so alkimisti iskali zlato, drago kamenje in eliksir življenja. Bil je priljubljen na španskem dvoru bogatega Filipa II., poznal je protestantizem in židovsko filozofijo. V Pragi so bili tedaj Giordano Bruno in zastopniki francoskih hugenotov. Doba Rudolfa II. je bila zlata doba praškega židovskega geta, kjer so cvetele filozofija, znanost in trgovina. Dal je narediti Laterno Magiko in Mordeckaj Maizl, si postavil v getu krasno renesančno palačo in za vse sovornike zgradil novo sinagogo in talmudiščno šolo.

Praga je bila okrog leta 1600 velemesto z okrog 60 tisoč prebivalci in tu so si podajale roke vse strani sveta. Predvsem sever, katerega arhitektonske manire so znatno vplivale na podobo mesta, ki ga je tedaj (okrog leta 1606) v detajlih naslikal Van den Bossche in Roelant Savery. Poleg tega pa so se v tem času pojavili v mestu prvi znaki baroka iz Italije kot bodoče usode mesta in države.

Ko je Rudolf II. leta 1612 umrl, se je njegov osovražen brat Matyáš s svojim dvorom preselil na Dunaj. Po Matyáševi smrti je zasedel prestol njegov posinovljenec in zagrižen katolik Ferdinand II. Toda še pred njegovim kronanjem je prišlo v Pragi do vstaje. Nasprotniki so izbrali za protikralja zagriženega kalvinista Fridricka Falckega. Ferdinand je zbral mogočno vojsko in v

nesrečni bitki na Bílé Hoře 8. novembra 1620 porazil nasprotnika in tako končal tridesetletno vojno. Vendar vseh vodij vstaje ni ujel, 27 pa jih je dal na Staromestnem trgu pomoriti. To je bil za ves češki narod hud udarec.

Praga je postala upravni center enega kabsburških ozemelj. Utakvisti so bili pregnani iz države, njih premoženje pa zaplenjeno v korist katolištva in predvsem Ferdinandovih vdanih somišljenikov. Groza tridesetletnih vojn s Švedi je v letu 1648 dovršila delo protireformacije in obnovo tujega fevdalizma.

Mesto je bilo razčlovečeno, trgovina in kultura v zatonu. Kdor je ostal je moral prestopiti h katolištvu in nemo služiti cesarju, šlahi in kleru. Ti so že za časa vojne začeli vtiskati Pragi pečat svoje moči. Baročna palača,

samostan in cerkev so postali najvidnejši znaki njihove nadvlade. Obraz mesta, njegova dispozicija in forma sta odprli vrata imigraciji laških stavbenikov in kamnosekov. Velditejska in druge palače, konventi jezuitov v Starem Mestu, Novem Mestu in na Mali Strani, samostani karmelitanov, postavljeni v najrazličnejših odklukih italijanskega klasicizma, so razkosali parcele meščanskih domov, ne glede na vso ostalo arhitekturo okrog in okrog. Kot izraz moči so tekale horizontalne gmote, globoko pogreznjene med visoke stavbe, ki so po letu 1648 s svojo samostojnostjo porušile slikovito gotsko zasnovo mesta.

Na koncu 17. stol. pride do spremembe. Pojavi se novi rod stavbenikov, ki poznajo življenje in so pravi kozmopoliti, pride do konsolidacije gospodarstva in po zaslugi mladih arhitektov rastejo v Pragi nove stavbe, raste barok, ki zatre ostale politične propagande in se zlije z mestom v celoto. Razvije se češki in praški barok. Najbolj izrazit je v slikarstvu, glavna zasluga pa gre portretistu in avtorju oltarnih platen Karlu Škretu, pozneje pa tudi ostalim slikarjem. V arhitekturi je postavil Prago na evropsko raven Francoz Jean B. Mat-

hey, avtor križarske cerkve in gradca Troje v Pragi, kjer najdemo prva velika dela stenskega slikarstva, ki jih je iz Antwerpna prinesel Abraham Grdy in kiparstva dresdenskega umetnika Heermanna. Ob podpori kulturne šlahite in klera nastane po letih

Praga, eno najlepših mest

tega takrat nisem vedel; omilostili so me, oziroma smrtno kazni so zamenjali z internacijo, toda tudi tega takrat nisem vedel.

Dva rdeča cvetova iz Podmežaklje — Stanko Lah in Stanko Balanč

Lahova družina iz Podmežaklje je po rodu s Primorja. Mati je bila iz okolice Trsta, oče pa iz Gorice. Med prvo svetovno vojno sta se preselila v Jugoslavijo.

V družini je bilo pet otrok: fantje in dve dekleti. Razen Stankota, ki je bil ustreljen v Dragi, še vsi živijo. Oče in mati sta pred štirimi leti mrla.

Stanko Lah se je rodil 1917. leta v Mirni peči na Dolenjskem. Oče je bil takrat tam zaposlen kot železničar. Na jesenice so se preselili 1920. leta.

Stanko se je pri Hribarju v Jesenicah učil za ključavničarja. Že pred vojno so ga sprejeli v partijo. Vojaške je službe kot mehanik pri letalstvu v Zemunu.

Stanko ni rad veliko govoril, še doma je bil redkobeseden. Podmežakljo sem obiskoval njegovega brata Emila, ki je zelo rad obudil spomine na brata. Prisluhnimo spominom:

»Po razpadu stare Jugoslavije, mi je brat dejal: 'Gledaj v bunkerje, če je kaj orožja. Potrebujemo bomo'. Nisem šel z njimi, tudi ne vem, kam so šli. Vem le to, da je Stanko

več dni iskal orožje, ki ga je odvrgla vojska stare Jugoslavije. Že pred vojno je kupil pištolo, kam jo je dal in kje je skrita, ne vem. Morda jo je oddal prvemu partizanom, morda pa jo je čuval za sebe in je še vedno nekje skrita.

Zanimivo je, kdo je brata navdušil za socialistične ideje. To je bil pokojni Franc Guzelj, doma iz Oselce nad Škofjo Loko. Guzelj je bil predvojni komunist in neustrašen bорец za delavske pravice. Kot zaveden Slovenec in komunist se je že 1941. leta priključil prvemu borcu. 1942. leta je Guzelj padel blizu vasi Potoki v nemško zasedo. Težko ranjen je nad vasjo izkrmavel.

Brat Stanko in Franc Guzelj sta delala skupaj v celovarni železarni. Stankotu je bil Guzelj vzor.

Brat se je rad družil s sovrstniki, ki so bili sorodni po idejah: to so bili Stanko Balanč, Stanko Sekardi, Stane Tušar, Slavko Koselj, Pavel in Ferdo Koren, Mirko Dimc in še nekaj drugih. To je bila 1941. leta udarna skupina jeseniških skojčev. Trosili so letake, po zidovih pisali parole, zbirali orožje, hrano, sanitetni material in drugo opremo za partizane, sabotirali na delu, ugašali luči, zbirali obveščevalne podatke in drugače kljubovali okupatorju. V mladostnem poletu sploh niso razmišljali, kako obvarovati lastno varnost. Menili so, da je vsako izdajstvo izključeno. Aretacije so jih povsem zmedle.

(Se nadaljuje)

10 češki barok, barok Drežnerja, Santinija, Kankov vodilnih stavbenih projektov, kiparski barok Brokofin Brauna, monumentalna barska dela, izredne slike laudla in Reinerja. Barok je lah prispevek češkega umetnega duha v zaklad-

nico svetovne umetnosti kljub politični podjarmljenosti. To pa ni le v likovni umetnosti, prav tako tudi gledališče in glasba, ki evropsko umetnost bogatita z deli Brixia in Černohorskega.

Potreben počitka,« si govori, obenem pa čuti, da jo sinovo dihanje uspava. »Morala bi ga odeti,« pomisli že v polsnu, a zaspi prej, preden bi lahko vstala in se opotekla k Tinetovi postelji.

Tudi Tine spi, čeprav se je sprva mislil samo pretvarjati, da je zaspal. Ko bi vedel, da ga bo utrujenost današnjega dne tako zdelala, bi se prav gotovo ne vrgel na posteljo. Zmanjkalo ga je, čim je pomislil, da se mu zdaj, ko ima zaposlitev v tovarni, obeta svetla prihodnost z Adelo, najlepšim, vsaj zanj najlepšim dekletom na svetu. Sen jo je zbrisal iz njegove zavesti, pa tudi njega je ponesel v svoj svet daleč proč od Adele, daleč proč od misli, da Adela zdaj streže pijancem v Čupnikovi kleti.

Petnajsti je. Ljudje, so dobili denar in tisti, ki petnajstega v mesecu ne morejo preživeti trezni, so napolnili vseh devetintrideset gostiln v sivem mestu. stu.

Ko bi Tine spremljal Adelo do kleti, bi jih slišal prav tako, kakor jih je slišal iz drugih krčm, mimo katerih ga je vodila pot. A jih ni poslušal. Bil je gluha od svoje lastne sreče, ker je srečal Adelo in ki jo bo zopet videl čez nekaj ur ob enajstih zvečer, ko bo zaprla klet. Pomagal ji bo pospraviti, potem pa jo bo spremljal skozi aprilsko noč, zaradi zadnjih lepih in prav po majsko toplih dni prav nič mrzlo, kakor so navadno mrzle aprilске noči.

Med potjo Tine ni mislil na jutrišnji ših, zaradi katerega bo moral biti že ob petih pokonci. Mislil je na svoj prvi zmenek z Adelo in niti na misel mu ni prišlo, da bo zaspal. Zaspal, čim se je vrnil domov. Zdaj spi, ura na steni pa tikataka v temo, ne da bi jo slišal.

SIVO MESTO

Tik-tak. Tik-tak.
Večni, enakomerni tik-tak.
V koči pa je mraz.
Vedno bolj mraz.
Tudi v Tineta leze.

Leze skozi obleko, se mu zabada v kožo, šiva ga z ledenimi iglami, dokler ga do kraja ne prešije.

Pod ledenimi vbodljaji mu drhti telo, ustnice mu šklepečejo, dokler ga ta šklepet ne vrže iz sna.

»Spal sem. Zaspal,« se sredi prve zmedenosti zgrozi ob misli, da je Adeli obljubil, da bo prišel, četudi bi moral priti opolnoči. »Zaspal sem. Spal. Zamudil!«

Tine bi najraje pobesnel nad seboj, saj je na poti pod kožo že slišal korake šiharjev.

»Že?« posluša ves nesrečen te korake, ki drobe njegovo zamujeno srečo, dokler se ne zave, da je noč, še vedno noč, moralo pa bi biti že svetlo, ko bi ti koraki odhajali na jutranji ših. »S šihom gredo. Še je noč! Ni še enajst!« bi najraje vzkliknil, pa mu škleptajo samo čeljusti, šklepetajo od mraza, ki ga stresa, a je mrazu vseeno hvaležen. »Ko bi me ne zeblo, bi še spal,« se zaveda. »Zahvaljen, mrz! Tisočkrat zahvaljen.«

Tako Tine poje v srcu hladu, ki ga je odrešil spanca, hvalnico. Šele potem pogleda na mamino posteljo kakor tat, ki ga je strah pred žandarji in ki se boji, da ga bodo zdaj zdaj ustavili in mu preprečili, da bi se jim izognil in pobegnil, pa se pomiri, ko z izostrenim sluhom ugotovi, da ni nobene nevarnosti, ki bi ga lahko ustavila in odvrnila od nameravane poti.

»Spi. Trdno spi,« je maminega spanja vesel, vseeno se po mačje odtrga od postelje in po mačje stopa proti durim, čeprav ve, da mu ti tih, mačji koraki ne bodo kaj prida pomagali, ko bo odpiral in bodo vrata izdajalsko zaškripala. Šele ko zaškripajo, se ustavi in preklinja svojo lenobo, ker tečajev še vedno ni namazal. »Prekleto,« zakolne, ko sliši, da se je mama na postelji premaknila in zastokala.

Zdaj zdaj bo pritaval do njega njen hripavi in preplašeni glas, kdo je in kaj hoče.

Toda z mamine postelje ni nobenega glasu, nobenega vprašanja.

»Samo zastokala je,« je Tine zadovoljen, ker se mama ni zbudila, vseeno pa si za svojo širino odprtih dur ne upa zapreti, čeprav ga nekaj v njem opozarja, naj jih zapre, da ne bo pihalo v kočo.

»Mama ni zdrava. Vnovič bi se lahko prehladila,« ga svari vest.

»Zadelana je. Toplo odejo ima. Ne bo je zeblo,« miri sebe. »Sicer pa je najhuje za njo. Samo slabotna je še. Tale zrak ji ne bo škodoval. Toplejši je kakor v koči,« se Tinetu nenadoma zazdi zunaj topleje kakor znotraj. Tudi njega ne zebe več tako hudo, kakor ga je, ko se je prebudil, si pomiri vest in odhiti v noč, ne samo zato, da ne bi bil ob enajstih pri Adeli, marveč tudi zato, da bi se ogrel. »Tako premraženec vendar ne morem stopiti pred njo,« misli na Adelo in že teče po cesti, s katere je že odtekala črna reka popoldanske izmene in na katero še niso pritavale opotekajoče se sence pijanih »petnajstnikov«, ki bodo po enajsti s svojimi glasovi napolnili tudi to mirno in skoro brezgostilniško ulico na bregu siromakov, po kateri odmevajo zdaj samo nagli Tinetovi koraki.

Toda že onstran reke je hrup. Med pijanimi glasovi iz gostilne nad tovarniškim jezom je slišati tudi Verkmanov glas. Ob luči na vogalu se zasvetita bajoneta na puškah orožniške patrulje, namenjene v gostilno. V ozkem prehodu, pravzaprav nekakšni bližnjici med cesto in Čupnikovo kletjo se drena nekaj pijancev, mimo katerih se Tine le s težavo zdrenja in se jih otresa, njih in njihovih vprašenj, če je gostilna nad jezom še odprta.

Tine hiti, ker po odhajajočih »petnajstnikih« sodi, da je Adela že zaprla gostilniško klet.

In res je klet že zaprta. Pa tudi nobene luči več ni videti v kleti.

»Pa ne da bi...«

Tinetu zastane glas v strahu, da je Adela že odšla. Negotov obstane pri vratih. Boji se že, da je prišel prepozno. Potem pa se odmakne, ko zasliši ključ.

»Ona?« se odmakne, dokler se težke gostilniške duri ne odpro. »Adela,« zašepeta Tine.

»Kdo je?« se Adela prestraši.

»Jaz. Prišel sem, kakor sem obljubil.«

»Ah, ti si. Saj res. Utrujena sem.«

»Vem,« pravi Tine sočutno.

»Petnajsti je. Ljudje imajo denar. Tudi ti si ga danes prejel, kajne?«

»Nisem,« odgovarja Tine.

»Nisi? Oooo,« zazveni Adelin glas razočarano.

»Ne. Šele čez dva tedna bom prejel prvi predujem,« pojasnjuje Tine. »Prvih štirinajst dni ne plačujejo nikomer. Ta denar, ostane v tovarni.«

»Tako? Potlej si suh?«

»Ne, to ne!«

»Ma, potlej je v redu. Lahko me boš v nedeljo popoldan peljal v kino.«

»V kino? Ja, seveda,« ji Tine ne odreče. »Lahko že jutri, če hočeš.«

»Ne, jutri ne! Jutri bom morala še delati v tem smradu med izpitimi starimi pijanci. Raje ves dan v trgovini, kakor nekaj ur med smrdljivimi pokozlanci. Na bruhanje mi gre, če samo pomislim nanje. Ma, pa sem mislila, da bodo taki kot ti, pa so sami starci... Pljunem nanje... Ma, to je dobro, da samo še jutri. Potlej pride druga... V nedeljo pa te čakam pred kinom...«

»Ja,« je Tine brez pomislekov.

»Samo da ne boš pozabil,« ga Adela prime za roko.

»Kako naj bi pozabil?« čuti Tine v telesu ogenj, pa se plah odmakne, ker ga je Adelin dotik prižgal do strasti.

»Zakaj se odmikaš? Me ne boš poljubil?«

»Poljubil?« vztrpetajo Tinetove ustnice.

»Saj me imaš rad!«

»Rad.«

»Kaj potem še čakaš?« mu Adela nastavlja ustnice.

Tine pa se v pasu prelomi in samo s predklonom išče Adelo, potem pa se z ustnicami samo rahlo in za bežen hip dotakne Adelinih ustnic.

»O, Adela,« izgrgrta.

»Ma, si že kdaj poljubljaj? Ma, si že kdaj objemal dekleta?« je Adela razočarana.

»Nisem,« je Tine odkrit.

Skupščina občinske organizacije ZZB NOV Jesenice

V soboto 4. aprila je bila v Delavskem domu na Jesenicah redna skupščina občinske organizacije Zveze združenj borcev NOV. Poleg izredno dobre udeležbe delegatov (75 %) so se skupščine udeležili še Vida Kulovec, predstavnik glavnega odbora ZZB NOV Slovenije, narodni heroj Anton Dežman-Tonček, nekdanji komandant jeseniško-bohinjskega odreda Ivan Leban, publicist in borec Ivan Jan-Srečko, predstavnik občinskih organizacij ZZB NOV Radovljica in Kranj, nekateri španski borci in spomeničarji, predstavniki občinske organizacije SZDL, ZMS, ZKS, sindikata in tabornikov ter domači pisatelj in pesnik Miha Klinar. Uvodoma so kratek kulturni program izvajali učenci 3. in 8. razreda osnovne šole Prežihov Voranc. Umrlim borcem v zadnjih dveh letih so se spomnili z enominutnim molkom. Po izvolitvi organov skupščine je z ozirom na to, da so delegati poročili o delu občinske organizacije prejeli že pismo z vabili, imel predsednik občinskega odbora Franc Konobelj-Slovenko krajši uvodni referat, ki mu je sledilo še blagajniško poročilo in poročilo nadzornega odbora. V zelo razgibani razpravi pa se je zvrstilo kar 16 govornikov. V današnjem zapisu povzemamo osnovne misli iz poročila, govora predsednika in razprave delegatov in gostov.

Izredna dejavnost v zadnjih dveh letih

V zelo obsežnem in konkretnem poročilu občinski odbor ugotavlja, da so začrtano delo v letih 1968 in 1969 uspešno opravili. Poleg občinskega odbora, ki je imel svoj sekretariat, je uspešno delovalo še pet komisij. Odbor pa se je pri delu in raznih akcijah uspešno povezoval tudi z ostalimi družbe-

no-političnimi organizacijami v občini in s svojimi krajevnimi organizacijami. Tesnejši pa so bili tudi stiki z republiškimi vodstvom in domačimi republiškimi poslanci.

Izredno obsežno delo je bilo opravljeno na področju razvijanja tradicij NOB, pri čemer poročilo poudarja zelo uspešno sodelovanje tudi z mlado generacijo, predvsem pri raznih akcijah, ki imajo namen ohranjanja in nego-

vati tradicije NOB. Zgodovinska dejavnost se v glavnem odvija v tehničnem muzeju Železarne, v katerega okviru deluje tudi oddelek za delavsko gibanje in NOB. Na tem področju je ostala kopica zamisljenih nalog, načrtih oziroma zamišljenih in nedovršenih. To so vprašanja krajevnih kronik, topografija, kulturna dediščina preteklosti in življenjepisi padlih borcev, talcev in žrtev fašističnega terorja. Velik prispevek k ohranjanju zgodovine pomeni druga knjiga Jeklo in ljudje in množica zbranega gradiva, dokumentov in eksponatov, ki jih je zbral oddelek za delavsko gibanje in NOB. Seveda pa vse to čaka na strokovno obdelavo.

V nadaljevanju poročilo zelo konkretno obravnava muzejsko dejavnost, ki se odvija v okviru oddelka za delavsko gibanje in NOB pri tehničnem muzeju Železarne. Kljub doseženim uspehom pa se oddelek stalno bori s težavami tako v pogledu prostorov, nerazumevanja, kot finančnih sredstev, kljub primerni pozornosti Železarne, ki daje finančna sredstva za

delo oddelka. Čeprav je bilo narejenega veliko za večji razmah oddelka, ki ga narekuje bogata revolucionarna preteklost Jesenic, se to vprašanje ne pomakne naprej. Občinski odbor ZZB NOV je prevzel patronat nad sedanjim oddelkom oziroma bodočim muzejem revolucije z namenom, da ta dejavnost dobi svoje mesto in večjo družbeno podporo. V ta namen se pripravljajo preureditev prostorov v Kosovi graščini. Upravičenost do take ustanove potrjujejo številni zgledno urejeni tovrstni muzeji po Sloveniji, predvsem pa izredno bogata revolucionarna dejavnost Jesenic, ki jo moramo ohraniti sedanjim in bodočim generacijam v interesu ohranjanja in negovanja tradicij naprednega delavskega gibanja in NOB, ki jo ni mogoče ohranjanjati samo z besedami in pisano črko.

Na območju občine je evidentiranih 11 spomenikov, 118 spominskih obeležij in 20 grobišč padlih borcev. Med večja obnovitvena dela sodi obnova in preureditev spomenika talcem na Hrušici oziroma Belem polju in obnova spominskega obeležja v Mostah pri Zirovnici. Na pobudo krajevnih organizacij v Zirovnici naj bi se novi most čez Završnico imenoval most 29 talcev, vendar do

realizacije zaradi neznanih razlogov ni prišlo. Odprto in neurejeno pa je še vedno vprašanje grobišč padlih borcev NOV in talcev ter žrtev fašističnega terorja na Jesenicah in Javorniku.

Zelo obširna in bogata dejavnost je v zadnjih dveh letih zabeležena v organizaciji raznih proslav in prireditvev ob raznih jubilejih in spominskih dnevih. Poleg občinskega odbora so pri izvajanju tega zelo uspešno sodelovale tudi krajevne organizacije ZZB NOV, SZDL in mladina. Prireditve kot so: kurirski smuk na Pristavi, spominski pohod na Stol, pohod Ježkovega odreda po partizanskih poteh, komemoracijah ob obletnici smrti narodnega heroja Joža Gregorčiča-Gorenjca, kurirčkova pošta idr., so postale že tradicionalne. V zadnjih dveh letih so organizacije ZZB NOV v občini ali same organizirale ali sodelovale na 33 proslavah in prireditvah, od katerih so nekatere imele masovni značaj.

Pri objavljanju spominov in zapisov iz NOB pomembno vlogo igra lokalna radio postaja in glasilo delovnega kolektiva Železarne Železar. Radio ima redno nedeljsko oddajo Še pomnite tovariši, medtem ko ima Že-
(nadalj. na 12. str.)

EX LUNA SCIENTIA - Znanje z lune

Spet smo tako daleč, da bomo lahko gledali vesoljski polet na naših ekranih tokrat celo v barvi. Enajstega aprila starta Apollo 13. Po vrsti je to peti polet na luno v zgodovini človeštva, tretja misija pristanka na luni in stočasno prvi vesoljski polet s posadko v začetku novega desetletja.

Mogoče je to samo en simbol za tehnični razvoj v vesoljskih poletih, da je ravno ta prvi polet v prvem letu našega desetletja usmerjen na luno. Kajti pred 10 leti, to je aprila 1960, je polet v vesolje s posadko obstojal samo na risalnih deskah konstruktorjev vesoljskih ladij. Pred desetimi leti še nihče ni vedel kako bi se izstreljeno vesoljsko vozilo lahko varno pripeljalo nazaj na zemljo. Niti se ni vedelo kako bo reagiral živi organizem na velike pospeške ob startu rakete, na breztežnostno stanje v vesolju, niso poznali reakcije organizma na zakasnitev pri vstopu v zemeljsko atmosfero, ali pa na velikanke obremenitve, katerim je človek izpostavljen v vesolju. Moramo pomisliti na to, da je vesolje v zgodovini človeških osvajanj okolje, ki je najbolj sovražno človeku. Z uspešnimi poletmi Apolla 11 in 12, so bili vsi strahovi in dvomi odpravljeni.

Kakšen pomemben dogodek za človeštvo je bil pristanek prvega človeka na luni. Milijoni ljudi so strmeli pred svojimi televizorji in želeli svojim predstavnikom vrste uspeh. Ali je interes za takšne prireditve še vedno tako velik pri človeku, ali pa se je nekaj spremenilo? Zad-

nje bo veljalo. Človek ima v sebi občutek, da je vse v zvezi s poletom v vesolje tehnično izpopolnjenost, rutina kakor bi temu rekli, ker z elektronskimi računalniki krmarjenje mehanizma in končno tudi s pomočjo računalnikov vodena posadka v vesoljski ladji nas niti več ne prese- neča. Menimo, kakor nekaj samo po sebi umevno, da se bo program brezhibno izpeljal.

Zakaj se potem še z vesoljskimi ladjami poleti vršijo? Luna je, če merimo s »kozmičnimi merili« naš najbližji vesoljski sosed, tako rekoč, samo en majhen korak oddaljena od zemlje, samo 400.000 km. Naslednje vse- mirsko telo je Mars, ki je 100 milijonov kilometrov oddaljen od nas. Zaenkrat samo s sondami lahko dosežemo to razdaljo. Z obstoječimi pogonskimi sredstvi ne morejo človeka poslati na Mars, ker, ali ne bi sploh dosegel oilj, ali se pa ne bi vrnil živ nazaj. Vprašanje je namreč, kako dolgo lahko živi človek v vesolju.

Z vesoljskimi postajami, s katerimi misli NASA začeti svoj nov program v raziskavi vesolja, bodo Apollo program omejili od štirih poletov letno na luno, na samo dva poleta.

Apollo 13 aprila, Apollo 14 jeseni letos; Apollo 15 in 16 leta 1971 — zanimivo je pri tem, da bo ob šestnajstem poletu prvič na luno pristalo vozilo tako imenovano LUNA ROVER, s katerim bodo astronomi v radiusu 35 km lahko raziskovali področje lunine površine. Leta 1972 sledijo poletu Apolla 17 in 18. Potem nastopi enoletni presledek pri poletih na luno. Namreč Saturn 5 raketa, bo služila za istrežitev vesoljskega laboratorija s posadko. Posadka bo usposobila laboratorij za delo in ga potem zapustila. Z vesoljskim laboratorijem, ki bo krožil okoli zemlje, bodo raziskovali sonce. Leta 1974 sledi zadnji polet na luno z Apollo 19. Pri Apollo programu ni bilo mogoče sodelovati s sovjetskimi znanstveniki. V prihodnosti pa bi bilo mogoče tako sodelovanje na področju planetnega raziskovanja in ob ustanavljanju vesoljskih laboratorijev. Človeški in politični motivi se bodo v prihodnosti lahko združili.

Naloge posadke Apollo 13 so iste kakor pri posadkah Apolla 12 in 11, samo pri tehničnem izvajanju bo pri Apolu 13 opaziti nekatere novosti. Glavna naloga posadke Apolla 13 je v tem, da prinesejo kamenine lune nazaj na zemljo in postavijo instrumente na luno z namenom znanstvenih raziskav.

Pristali bodo v regiji Fra Mauro. Apollo 11 in 12 sta imela težave ob pristajanju,

tudi tokrat je prostor pristajanja kritičen, še bolj pa zaradi tega, ker bo elektronski računalnik tik pred pristankom določil prostor pristajanja. Prostor, ki so ga tokrat izbrali je zanimiv zaradi tega, ker je to področje, ki vsebuje kamenine lune treh formacij. Astronavti naj bi zbrali čim več kamenin, kajti znanstveniki na zemlji želijo končno rešiti uganko lune. S poletu Apolla 11 in 12, se je namesto končne razlage uganke vsa stvar še bolj zapletla. Kamenine, ki so jih astronomi Apolla 11 in 12 prinesli iz morja Tišine, izvirajo iz mlajše lunine dobe. Stare so okoli 3 do 4,5 milijarde let. Starejše pa kot lunine ravnine, so gore in gričevje lune.

Znanstveniki pričakujejo, da bodo kamenine, ki jih bo posadka Apolla 13 prinesla, za najmanj eno milijardo let starejši, od kamenin iz morja Tišine. Če bo tako, potem je to senzacija v znanstvenem svetu. V takem primeru bo potrebno celotno razvojno zgodovino našega sončnega sistema na novo začeti pisati. Neki ameriški znanstvenik je imenoval luno »naša okamenena zgodovina sončnega sistema«. In verjetno mu bomo lahko pritrdili.

Področje kraterja Fra Mauro ima kamenine, ki izvirajo iz globine tudi čez 100 km. S pomočjo teh kamenin naj bi se rešila vprašanja, ki naj bi končno dala odgovor v raziskavi lune:

a) ali ima luna trdo jedro,

b) kakšna je njena zgodovina magnetizma,

c) kako so nastali grebeni na površini lune,

d) zakaj so morja, odnosno večina morij, na tisti strani lune, ki je obrnjena zemlji?

Posadka Apolla 11 je bila samo 60 m oddaljena od svojega pristajališča na luni. Posadka Apolla 12 600 m, medtem ko bo posadka Apolla 13 oddaljena 3,5 km v radiusu od lunarnega vozila. Približno 120 m je Fra Mauro krater visok in na to višino se bodo astronomi povzpeli. Kot prvi ljudje, bodo imeli možnost občudovati panoramo lune. Iz tega položaja naj bi tudi slikali prizor, ki se bo nudil njihovim pogledom. Torej, lahko pričakujemo v prihodnjih tednih, v naših kioskih možnost nakupa razglednic z lune!

Ako vse tako gladko teče, kakor je predvideno, potem se bo naše znanje o luni in sončnem sistemu in s tem tudi zgodovina nastanka našega planeta, precej približala rešitvi tisočletja stare uganke.

Apollo 13 je prva znanstvena misija ameriškega programa v raziskavi lune. S poletom Apolla 11 je bilo dokazano, da je človek zmožen pristati na našem sosednjem planetu luni in varno zopet pristati nazaj na zemlji. Polet Apolla 12 je dokazal, da se na vsaki fočki lune lahko precizno pristane. Medtem pa, ko polet Apolla 13, služi izključno obogatitvi znanja — zvesto po izreku, ki ga imajo astronomi napisanega na svoji plaketi: »EX LUNA SCIENTIA«.

M. Zupan

Kurirčkova pošta na poti

V ponedeljek, 6. aprila letos je iz petih krajev Slovenije odšla na pot kurirčkova pošta. Na Vrhniki, v Brežicah, v Kogu pri Miklavžu, Poljanah na Koroškem in v Trzinu, povsod so pripravili kurirčkovi pošti svečano odhodnico. Letošnja kurirčkova pošta je že sedma po vrsti in v teh letih je postala prava spominska manifestacija pionirjev. Nekateri mislijo, da je to zgolj brezpomembno prenašanje torbe in odtegotvanje otrok od učenja. To je za učence zelo resna akcija, ki ima zelo velik pomen pri ohranjanju in prenašanju tradicij NOB na naš mladi rod. Pionirjem bi lahko pripovedovali še in še o težavah, o trpljenju nekdanjih kurirjev v NOV, ki so mimo sovražnih zased in nešteti nevarnosti prenašali pošto ter tako povezovali najbolj oddaljene predele v celoto v NOB. Poslušali bi in ne doživljali. Vse kaj drugega pa je resnično doživljanje, prenašati pošto po kurirski poti, mimo javk, spomenikov in namišljenih zased. In tako je kurirčkova pošta spletna tesna vezi med preteklostjo in sedanjostjo, med pionirji in nekdanjimi borci. Na izvirni način je dosegla stopnjo čustvene razgibanosti, iznajdljivosti, vztrajnosti in tovarštva ter ljubezni do domovine.

Slovenski pionirji bodo v mesecu in pol prehodili čez 2400 km, kolikor so letos dolge glavne poti kurirčkove pošte. Pionirji imajo letos še dodatno nalogo, poleg čestitke za rojstni dan tovarišu Titu, bodo vlagali v kurirčkovo torbo tudi najboljše spise učencev na temo »To je moja domovina«.

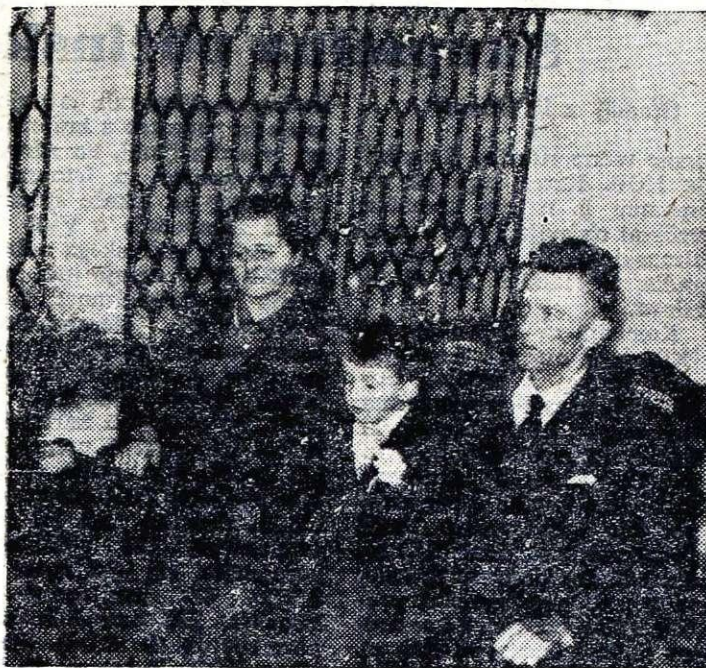
K nam bo prispela kurirčkova pošta 16. maja. V bližini Lesc jo bodo naši pionirji prevzeli od svojih sovrstnikov iz Radovljice. Kurirčkova pošta bo ostala na območju naše občine teden dni, obšla bo vse večje kraje in vse šole, nato jo bodo pionirji iz osnovne šole Prežihov Voranc

dne 23. maja na Pokljuki izročili tov. Janku Rudolfu, predsedniku glavnega odbora ZZB NOV Slovenije.

Občinski odbor in občinska zveza DPM Jesenice se kot organizatorja dobro zavedata pomembnosti kurirčkove pošte, saj v letošnjem letu praznujemo 25-letnico osvoboditve. To praznovanje bo dalo obeležje marsikateri prireditvi in prav zaradi tega bo letos zaključek kurirčkove pošte na Pokljuki, kajti kraj, ki je bil med zadnjo vojno prizorišče mnogih pomembnih bojov, želimo čimbolj približati našim pionirjem.

Vršijo se že obširne priprave za to slovesnost, vendar bomo o tem še podrobneje pisali.

Iv. Torkar

Za Armina je posvojitev pomemben dogodek

Na oddelku za družbene službe skupščine občine Jesenice je bila prejšnji teden sicer redka, zato pa toliko bolj pomembna slovesnost. Štiriletnega Armina sta posvojila zakonca Tončka in Justin Hvala iz Breznice pri Žirovnici.

Armin je ostal v najbolj občutljivi starosti dveh me-

secev brez matere. Socialna služba je skušala najti socialno čuteče in dobre ljudi, ki bi malega Armina vzeli v svoje naročje in mu zagotovili ter nadomestili tisto, za kar ga je usoda prikrajšala. In tako se je tudi zgodilo. Na radijski oglas, ki ga je dala prek jeseniškega radia socialna služba sta se javila zakonca Hvala iz Breznice. S polno mero strpnosti in velikim socialnim čutom ter človeškim pogumom sta sprejela neboljnjega Armina v svoje toplo naročje. Ob tem, da imata že svoje dve hčerki, ki sta sicer že preskrbljeni,

skrbita vseskozi tudi za Armina. Zagotovila sta mu normalne pogoje za njegov razvoj. Naučila sta ga sedeti, hoditi in govoriti, skrbita za njegovo zdravje in vzgojo, in kar je še posebej važno je to, da ga imata resnično rada. To svoje poslanstvo opravljata zakonca Hvala z vso predanostjo in z velikim roditeljskim čutom. Take lastnosti sta si pridobila samo s trdim delom, in sama sta odraščala v revnih bajtarskih družinah na Primorskem. Oba sta aktivno sodelovala v NOB in predsednik republike maršal Tito ju je odlikoval

z ordenom zaslug za narod. Armin je bil pri Hvalovih torej ves čas v rejništvu. Iz tega rejništva pa se je razvil tako pristno sožitje med rejencem in rejniško družino, da je posvojitev samo še formalna in uradna potrditev, ki jo predvideva zakon.

Najvišji zakon za to posvojitev pa je brez dvoma napisalo življenje in sožitje med malim Arminom in družino Hvala. To sožitje je namreč tako pristno in pristrčno, kot je lahko pristno in pristrčno sožitje samo med otrokom in praviimi dobrimi starši.

P. D.

Dohodki in izdatki proračuna občine

O tem, da sta oba zbora skupščine občine Jesenice na zadnji seji potrdila letošnji proračun občine, smo že poročali. Po odloku bo proračun obsegal 16.867.200 N din, od tega pa je 13.057.200 N din razporejenih v določenem znesku, 1.210.000 N din v odstotku od dohodka in 2.600.000 N din je prispevka za urejanje mestnih zemljišč. V podrobnosti so dohodki v posameznih postavkah predvideni v naslednjih vsotah:

prispevki od OD	5.476.500.—
davki	4.509.400.—
takse	3.925.300.—
dohodki po zveznih predpisih (mestno zemljišče)	2.600.000.—
dohodki organov in drugi prenešana sredstva	335.880.— 20.120.—
Vsi dohodki pa so v določenem znesku razporejeni:	
kulturno prosvetna dejavnost	130.000.—
socialno skrbstvo	1.218.000.—
zdravstveno varstvo	360.000.—
kommunalna dejavnost	1.485.000.—
delo državnih organov	4.234.600.—
narodna obramba	250.000.—
dejavnost družbeno političnih organizacij in društev	269.000.—
negospodarske investicije	2.342.600.—
gospodarski posegi	1.412.000.—
proračunske obveznosti iz prejšnjih let	1.156.000.—
nerazporejeni dohodki	200.000.—

To zneske skupaj 13.057.200 N din, pri čemer pa je potrebno nepoučenemu bralcu pojasniti naslednje: v postavki kulturno prosvetna dejavnost so mišljenje vsakoletne štipendije in posojila, ki jih skupščina daje študentom na srednjih in višjih ter visokih šolah, v postavki negospodarske investicije so mišljeni izdatki za urbanistične načrte, obveznosti iz posojil za negospodarske investicije, za sofinanciranje kliničnih bolnic in podobno; v postavki gospodarski posegi pa predvsem gradnja hale Iskre na Blejski Dobravi in regres za mleko.

Poleg teh izdatkov proračuna pa so predvideni še izdatki v določenem odstotku, in sicer:

v sklad za kulturno prosvetno dejavnost	510.000.—
v sklad za telesno vzgojno dejavnost	380.000.—
za osnovno dejavnost krajevnih skupnosti	180.000.—
vlaganja v rezervni sklad	140.000.—

Naloga celotne skupnosti je, da bi s skupnimi prizadevanji predvidene dohodke proračuna tudi uresničili in tako omogočili vsaj sedaj predvideno dejavnost.

T. L.

Pismo ob svetovnem dnevu zdravja

Zdravje pojmuje kot popolno, telesno, duševno in socialno blaginjo, za katero sta neposredno zainteresirana posameznik in družba. V borbi proti vsemu, kar zavira to in povzroča bolezen, stoji vedno človek sam ter dobro organizirana in prizadevna zdravstvena služba.

Obseg tako pojmovane zdravstvene službe pa je odvisen tudi od gospodarske razvitosti, kulturne ravni, socialnih sprememb in splošnih življenjskih razmer družbe.

Ob Svetovnem dnevu zdravja imamo v mislih okrnjeno zdravje naših staršev in sploh vseh bolnih ljudi, predvsem pa udeležence narodnoosvobodilnega boja, invalide, internirance ter preseljence, ki so določen čas svojega življenja preživeli v nenormalnih okoliščinah.

Ob naši rasti in razvoju prehajate v starejša leta in vedno bolj se zaznavajo pri vas vojni napori, težke vremenske prilike in slabšanje v vojni prizadetega zdravja.

Vsako leto iztrga kruta usoda iz vaše srede večje število tovarišic in tovarišev, ki so le krajši življenjski čas uživali svet, za katerega so se borili.

Iz svetlih idealov predvojnih revolucionarjev in ude-

ležencev štiriletnega boja, tistih, ki so v boju omahnili v smrt, se je v nadaljevanju koval in oblikoval nov svet, v katerega še nedokončano obliko stopamo mi mlajši. Zato je tako hrepeneča naša želja, da bi nam še dolgo živeli.

Prijetna proslavitev svetovnega dneva zdravja

Svetovni dan zdravja 7. april so danes posebno slovesno proslavili v socialno zdravstvenem domu Dr. Franceta Berglja na Jesenicah. V jedilnici so se zbrali vsi oskrbovanci doma, 182 po številu in 21 zaposlenih. Za letošnji dan zdravja, ki ga slovesno praznujejo že četrty, je uvodoma spregovoril upravnih doma Alojz Soklič, o splošnih vprašanjih zdravja in skrbi zanj pa je govoril stalni zdravnik doma dr. Rjazancev. Oskrbovanci zavoda so dr. Rjazancevu poklonili lepo darilo v zahvalo za vso skrb, ki jo vsakodnevno posveča njihovu zdravju, zdravstvenemu domu in bolnišnici na Jesenicah pa so poslali pozdravni pismi. Kreditna banka za Gorenjsko je za dan zdravja poklonila skromna darila za vse oskrbovance, ki so jih razde-

Vaše življenje ob nas nam je potrebno tudi zato, ker vas udeležence narodnoosvobodilne vojne spoštujemo in vas imamo radi, vaša roka pa nam je potrebna, da nas vodi v svet — čas brez vojne, svet miru in blagostanja. Vaši najmlajši

lili v obliki zabavnega srečovanja.

Še posebej po so se spomnili štirih oskrbovank, ki so starejše od 90 let. To so Marija Plečnik 93 let, Helena Verdnik, Franciška Premk in Marija Leskovec vse 92 let, ki so poleg Omanove mame iz Gozd Martuljka najstarejše občanke. Za veselo razpoloženje je poskrbel harmonikar Franc Kralj.

Svetovni dan zdravja so v domu izkoristili tudi za podelitev skromnih priznanj trem sodelavkam, ki so v domu zaposlene po 10 let. To so Marija Kelvišar, Ida Lončar in Viktorija Manfreda. Popoldne so socialno zdravstveni dom obiskali še učenci osnovne šole s Koroške Bele in za oskrbovance in zaposlene doma priredili kulturni program.

B. C.

Skupščina občinske organizacije ZZB NOV Jesenice

(Nadalj. z 10. strani)

lezar redno rubriko Spomini iz NOB. Razen tega pa so spomini iz našega območja večkrat objavljeni tudi v partizanski oddaji ljubljanskega radia, v tedniku TV 15 in Glasu.

Komisija za zadeve borcev NOV je v pretekli mandatni dobi skupaj z ostalimi pristojnimi organi obravnavala predvsem tisti del borcev, ki so zaradi različnih okoliščin postali potrebni družbene skrbi in pomoči. V tem delu poročila obravnava tudi vprašanje priznavanja borcem, davčne olajšave za kmete borce, stanovanjsko problematiko borcev, zdravstveno varstvo borcev in skrb za otroke padlih in po vojni umrlih borcev.

Iz poročila komisije vojaških vojnih invalidov je razvidno, da na območju občine deluje pet krajevnih organizacij ZVVJ. V teh organizacijah je vključenih 340 invalidskih upravičencev in sicer 116 osebnih vojaških vojnih invalidov in 224 družinskih invalidskih upravičencev. Komisija se je pri svojem delu

predvsem orientirala na utrjevanje in povezavo s krajevnimi organizacijami, na zdravstveno zaščito in letovanje članov ter na tekoče spremljanje zakonodaje o VVI.

V okviru občinskega odbora ZZB NOV deluje tudi komisija za internirance, kot predstavnik internirancev, deportirancev, političnih zapornikov, izseljencev in vojaških vojnih ujetnikov iz NOB. Po obstoječi kartoteki iz leta 1965 o naših preganjanih ljudeh, je razvidno, da je bilo v občini 2.061 preganjanih in sicer od tega 263 internirancev, 150 političnih kaznjencev, 421 izseljencev v Srbijo, 417 izseljencev v Nemčijo, 700 političnih zapornikov in 60 vojnih ujetnikov NOV. V taboriščih je umrlo 119 oseb, kot talcev pa je padlo 154 oseb. To pa je še nepopoln prikaz in na izpopolnjevanju te evidence dela Stane Tušar iz oddelka za delavsko gibanje in NOB pri tehničnem muzeju.

Osem krajevnih organizacij ZZB NOV, ki delujejo na območju občine, vključuje 1941 članov. Poročilo tudi podrobno ocenjuje delo posa-

meznih organizacij.

Komisija za prošnje in pritožbe je v zadnjih dveh letih obravnavala na 30 sejah 191 vlog. Delo komisije pa prav gotovo ni lahko, saj zaradi objektivnosti in zakonskih določil ni mogoče vseh vlog ugodno rešiti in zato včasih nastajajo tudi neutemeljene kritike na delo komisije.

Poročilo obravnava tudi delo komisije za varstvo borcev in invalidov NOV pri delavskem svetu železarne Jesenice. Dosedanje pristojnosti komisije sicer nekoliko omejujejo pri svojem delu, vendar poročilo poudarja, da se v železarni uspešno rešujejo borčevska vprašanja tako v pogledu stanovanj in zdravstvene zaščite, kot v pogledu delovnih pogojev. Komisija pa želi, da bi se borci in invalidi NOV, zaposleni v železarni, bolj obračali na komisijo pri reševanju svojih težav.

Ob koncu poročila podrobno prikazuje dohodek in izdatke občinskega odbora ZZB NOV. V zadnjih dveh letih je odbor imel 198.952,73 N din dohodkov in 170.086,09 N din izdatkov.

in za profesionalnega vrtnarja, ki bo urejal te nasade. Marjan KOŠIR je v zvezi s spomenikom NOB v Kranjski gori izrazil zahtevo po nujni določitvi nove lokacije v okviru urbanističnega načrta. Zelo obširno, nazorno in konkretno pa je Stane TUŠAR v svoji razpravi prikazal pomembno vlogo Jesenic v predvojnem revolucionarnem gibanju in v obdobju NOB ter s tem utemeljeval potrebo in opravičenost do lastnega krajevnega muzeja revolucije. Ivan TUŠAR je govoril o akcijah, ki jih vsako leto organizira krajevna organizacija ZZB NOV Javornik — Koroška Bela in o varstvu ter urejanju obeležij in spomenikov NOB, ki so jih v večini izročili v varstvo šolski mladini in graničarjem, medtem ko le pri lovski organizaciji niso dobili odziva. Predsednik občinske konference ZMS prof. Srečko KRC je ob pozdravu skupščine omenjal tudi vlogo šol in mladine pri ohranjanju tradicij NOB. Milan ČOP je skupščino pozdravil v imenu jeseniških tabornikov in predstavil program, ki ga ima organizacija pri razvijanju tradicij NOB. O uspeš-

nem sodelovanju organizacij ZZB NOV gorenjskih občin in o partizanskem domu na Vodicaх je ob svojem pozdravu govoril predsednik občinskega odbora ZZB NOV tov. STRNOVŠEK. Slavko OSREDKAR je ob tem, ko je govoril o družbeni skrbi za borce, poudaril, da to ni privilegij, ampak družbena obveza in humana dolžnost do ljudi, ki so določeni čas svojega življenja preživeli pod nenormalnimi in izredno težkimi pogoji. Predstavnica GO ZZB NOV Slovenije Vida KULOVEC je v svojem pozdravnem govoru omenjala vprašanje pokojnin, zdravstvene problematike borcev, stanovanjsko vprašanje in obrazložila stališča republiške organizacije. Berti BRUN je skupščino pozdravil v imenu občinske konference SZDL, Ivan JAN-Srečko pa je govoril o nujnosti znanstvenega zbiranja zgodovinskega gradiva iz NOB in o vlogi knjige Jeklo in ljudje, ki jo ima v tem pogledu.

Po uspeli razpravi so sprejeli razrešnico dosedanjemu odboru in izvolili oziroma potrdili nov občinski odbor, sekretariat in nadzorni odbor.

Uvodne misli predsednika

Predsednik občinskega odbora ZZB NOV Jesenice Franc Konobelj-Slovenko je v svojem uvodnem referatu poudaril pomembno vlogo borcev NOV pri utrjevanju in kvalitetni rasti samoupravnih in demokratičnih socialističnih odnosov, utrjevanju in poglobljanju bratstva in enotnosti naših narodov ter pri razvijanju in negovanju tradicij narodnoosvobodilne borbe, kar pomeni krepitev Jugoslavije in njenega prispevka v borbi za svetovni mir.

Kljub temu, da je bila organizacija precej angažirana pri vprašanjih, ki se tičejo borcev samih, je bilo v tem obdobju mnogo narejenega tudi na ostalih področjih, ki jih ima organizacija v svojem programu. Predsednik je potem omenjal številne akcije, ki jih je organizacija ali sama, ali v sodelovanju z drugimi izvedla v zadnjih dveh letih. Omenjal je tudi dela, ki jih bo potrebno še opraviti, dalj časa pa se je zadržal tudi pri vprašanju krajevnega muzeja revoluci-

je in sploh muzejske dejavnosti. Vse razprave o tem se še vedno preveč vrtijo v sami organizaciji, manj ali celo nič pa v ostalih družbenopolitičnih organizacijah, ki bi tudi na tem področju morale biti mnogo bolj aktivne. Zatem je govoril o skrbi za borce, ki s staranjem borcev zahteva tudi vedno večjo angažiranost odbora, komisij in pristojnih organov. Predsednik Konobelj je govoril tudi o nekaterih vprašanjih vojaških vojnih invalidov NOV in internirancev. Svoje uvodne misli pa je zaključil z vprašanjem večje politične razgledanosti in družbene zavesti borcev ter naglasil, da ima organizacija borben in politični značaj in mora biti prisotna pri izgradnji socializma, njeni člani pa morajo biti zgled tako pri vzgoji svojih otrok, kot v družbeni aktivnosti.

Vsestranska razprava

V razpravi, ki je sledila uvodnim mislim predsednika,

blagajniškemu poročilu in poročilu nadzornega odbora, so govrniki obravnavali številna vprašanja, ki se tičejo borcev in njihove organizacije.

Nande POGAČNIK je obrazložil prizadevanja krajevnice organizacije ZZB NOV Sava za osnovevanje kovinsko-predelovalnega obrata, v katerem bi delali upokojeni borci in omenjal težave, ki jih imajo pri uresničevanju te zamisli. O razdelitvi republiških sredstev za gradnjo stanovanj za borce, o kreditih in gradbenih težavah ter klimatskem zdravljenju borcev je govoril Karl MARKOVIČ. V svoji razpravi o socialnih in stanovanjskih problemih borcev je Stane BOGATAJ poudaril, da bi vsaj ob 25-letnici osvoboditve poskušali čimveč teh vprašanj rešiti, govoril pa je tudi o sodelovanju borcev v ostalih družbeno-političnih organizacijah in o negovanju tradicij NOV. Dušan STARE je pozdravil skupščino v imenu občinskega komiteja ZKS in podrobno obrazložil stališče in usmerjenost železarne v zvezi z razpravo tov. Pogačnika. Istočasno pa je opravičil glavnega direktorja mag. inž. Petra Kunca, ki se zaradi službene odsotnosti skupščine ni mogel udeležiti.

Slavko MARKELJ je govoril o razmerah na Koroškem in o razvijanju trajnejših in pristnejših stikov z našo narodnostno skupino onstran Karavank. Ker bo Hortikulturno društvo letos okrog večjih spomenikov NOB zasadilo večje število vrtnic, se je Janko AŽMAN v svoji razpravi zavzemal za večjo skrb in urejenost teh spomenikov

OBVESTILO

Občinska konferenca SZDL Jesenice obvešča občane, da organizira 26. aprila avtobusni prevoz na ZBOR AKTIVISTOV v Dolenjske Toplice. Občani, ki se želijo zbora udeležiti, naj se prijavijo na občinski konferenci SZDL do 20. aprila, kjer tudi vplačajo prispevek za prevoz 10,00 N din, medtem, ko razliko krijejo družbenopolitične organizacije občine.

Zadnje veselje predno se zima poslovi

Velikan v središču našega mesta

Razdeljen denar za kulturno-prosvetno dejavnost

Včeraj je bila v prostorih občinske skupščine 17. seja upravnega odbora sklada za financiranje kulturno-prosvetne dejavnosti. Na dnevnem redu je bila ena sama točka in sicer razprava in sklepanje o finančnem načrtu sklada za leto 1970. Predlog osnutka finančnega načrta predvideva, da bo sklad v letu 1970 razpolagal s 564.304 dinarji. Za funkcionalne izdatke neposredno iz sklada je namejnenih 26.000 dinarjev za redno dejavnost in vzdrževanje Prešernove rojstne hiše v Vrbi, 50.000 dinarjev

pa za kritje najemnine uporabnikov prostorov v stavbi gledališča in jeseniški Svobodi v Delavskem domu. Članom upravnega odbora sta bili predloženi dve varianti za dodelitev dotacije drugim uporabnikom. Sprejeta je bila druga varianta, po kateri je gledališču Tone Čufar namenjenih 146.000 dinarjev, občinski knjižnici 150.000 dinarjev in vaškim knjižnicam 6.000 dinarjev. Dotacije za leto 1970 so za te ustanove nekaj višje kot lani, vendar ne dosegajo predloga samih ustanov. Pri dotaciji knjižni-

ce pa je posebno razveseljivo, da vključuje 30.000 dinarjev, ki jih je občinska skupščina namensko dodelila za amortizacijo in s tem omogočila izdatnejšo nabavo novih knjig.

Tudi dotacije drugih uporabnikov sklada so nekaj večje, kot so bile lani, čeprav seveda vseh želja in potreb ni bilo mogoče upoštevati. Zveza kulturno-prosvetnih organizacij bo naprimer dobila za svoje delo in delo vseh društev 86.000 dinarjev, oz. 26.000 dinarjev več kot lani, od tega pa 10.000 dinarjev za ureditev Finžgarjeve rojstne hiše. Sklad ni mogel v celoti pokriti potrebnih sredstev za muzejsko in spomeniško varstveno dejavnost, ki bosta pač znižali obseg dela na razpoložljiva sredstva. Do rebalansa občinskega proračuna je upravni odbor sklada vsem koristnikom sklada določil 5% omejitev koriščenja sredstev kot rezervno.

B. Č.

Združitev upravičena, če bo v korist vsem

V sredo, 8. aprila je bila skupna seja sveta za šolstvo, prosveto, kulturo in telesno kulturo ter seja skupščine temeljne skupnosti otroškega varstva občine Jesenice. Navzoči so razpravljali o eni sami točki dnevnega reda, o predlogu zavoda za šolstvo SRS Ljubljana — organizacijske enote Kranj, za združitev nekaterih vzgojnih varstvenih zavodov v naši občini. Omenjena ustanova je v sicer nepopolni informaciji predlagala, da bi združili se-

daj upravno samostojne vzgojno varstvene ustanove Julke Pibernik na Savi, Angelce Ocepe na Plavžu ter Ivanke Krničar na Blejski Dobravi v skupni vzgojno varstveni zavod. Vrtci pri osnovnih šolah naj bi še naprej ostali tako kot do sedaj sestavni del šol.

Čeprav je družbeni interes za združitev, pa številni argumenti govorijo tudi proti oziroma vsaj zahtevajo, da predlog bolj proučimo in izdelamo podroben program. Taka so bila v glavnem mnenja posameznikov na omenjeni seji.

Po daljši razpravi so se domenili za posebni pripravljalni odbor, ki naj bi poskušal najti najboljšo možno obliko za Jesenice. Odbor bo vodila Jela Leštan, sodelovale pa bodo še Nada Klančar, Ivanka Onušič, Mira Kocjančič, Erna Vauhnik in Majda Vujovič. Ob koncu seje so se menili še o tem, da je trenutno v posebni šoli na Jesenicah 49 mladih, ki bi potrebovali celodnevno oskrbo. Domenili so se, da bodo to poskušali urediti z vzgojno varstvenimi ustanovami.

T. L.

Misli

Razum zardeva zaradi nagnjenj narave, ker mu ni dano, da bi spoznal popolnost njenih darov.

Zvestoba je slepilo ljubezni.

Preprosti in krepostni ljudje mešajo rahločutnost in poštenost celo v svoje zabave.

Blaise Pascal

So ljudje, o katerih je bolje molčati kot pa jih hvaliti po njih zaslugenju.

Časopisno podjetje Ljubljanski dnevnik prireja v sodelovanju z odborom za gradnjo hale v sredo, 15. 4. ob 19. uri v gledališču Tone Čufar na Jesenicah

športno zabavno prireditve

na kateri bo prvič predstavljen slovenski par 1970. Na prireditvi bodo sodelovali tudi letošnji prvaki v košarki: Daneu, Žorža, Jelovec, najboljša slovenska športnica v letu 1969 Marjana Lubej, kapetan državnih prvakov v hokeju na ledu Viki Tišler, reprezentant Jože Šlibar, udeleženec himalajske odprave Klavdij Mlekuž. V zabavnem delu bodo nastopali: ANSAMBEL ŠENTVIŠKIH FANTOV z Evo Sršen in Sonjo Gaberšček. Za humor bo poskrbel Tone Fornézi — TOF.

Z ozirom, da je celotni izkupiček namenjen za izgradnjo hale, bo vstopnina 15,00 din, 10,00 din in stojišče 5,00 din.

Vabljeni v čim večjem številu!

III. medklubski festival amaterskega filma na Jesenicah

V dneh od 17. do 19. aprila bo na Jesenicah že tretji festival amaterskega filma, ki ga organizira filmska skupina Odeon, ki deluje v okviru občinske organizacije Ljudske tehnike. Doslej je prispelo že čez 40 filmov iz vse Jugoslavije, ki jih bo v teh dneh pregledala petčlanska žirija in izbrala najboljše za nagrade in javno predvajanje. Najboljši dokumentarni, igrani in žanrski filmi bodo nagrajeni z zlato, srebrno ali bronasto plaketo ŽELEZAR, vsi prikazani filmi na festivalu pa prejmejo še posebne diplome. Žirija bo ocenjevala vse filme pod istimi pogoji, ne glede na format ali tehniko, po pravilniku Kino zveze Jugoslavije in v skladu s statuti te zveze in Ljudske tehnike.

Festival amaterskega filma na Jesenicah zavzema vsako leto širši obseg in postaja že tradicionalen, obenem pa pomembna kulturna pridobitev in manifestacija v naši občini. Vztrajni in marljivi delavci pri ODEONU zaslužijo vse priznanje pa tudi večjo družbeno podporo.

Ali nudimo otroku to, kar potrebuje?

(Nadaljevanje in konec)

POTREBA PO OSEBNI NEODVISNOSTI

Ta potreba se kaže v tem, da bi človek sam nosil odgovornost in skrbel za svoja dejanja in stvari. Pri otroku se te težnje kažejo v želji po osebni lastnini. Majhen otrok že kmalu začne zbirati nepomembne predmete. Ti predmeti so nepomembni za odraslega človeka, veliko vrednost pa imajo za otroka, kajti otrok ve in občuti, da so ti predmeti popolnoma in zgolj njegovi. Sprva otrok zbira vseprek in ne posveča nobene pozornosti redu in enotnosti svoje zbirke. Kasneje pa začneja svoje zbirke urejati. Starši morajo omogočiti, da imajo že v začetku svoj prostor, ki naj ga otroci tudi sami urejajo po svoji volji. Starši naj vplivajo na otroka samo tako, da svojo zbirko večkrat skriči in da obdrži le najdragocenejše predmete. Le na tak način si bo otrok razvil pravičen odnos do osebne lastnine, prek skrbi in odgovornosti zanjo pa bo počasi doumel kakšen odnos mora imeti tudi sam do tuje in končno do družbene lastnine.

POTREBA PO UVELJAVLJANJU

Potreba po uveljavljanju se kaže v prizadevanju, da bi dosegel otrok priznanje svoje okolice ter se uveljavil med svojimi ljudmi. Ker je ta potreba zelo izrazita, so jo nekateri psihologi skušali razložiti in utemeljiti s prirojenim nagonom po uveljavljanju. Danes pa jo skušamo tudi razlagati iz posebnih okoliščin, v katerih otrok do-
rašča.

Ko otrok začne svoje življenje, je popolnoma neobglen, slaboten, povsod potrebuje pomoč, zato se mu večkrat porodi občutek manjvrednosti. Pod vplivom zavesti in občutka svoje nemoči razvija sleherni otrok v sebi hrepenenje po moči in neodvisnosti, ali pa celo po nadvladi nad svojo okolico. To je vseobča človekova lastnost. Če je pri otroku pravilno usmerjena z vzgojo, pomaga motivirati marsikatero otrokovo naporo za osebno izpolnitev, delovne napore in

še vse drugo, kar je potrebno ob premagovanju življenjskih težav. Od dobre vzgoje in njene usmerjenosti ter od zgleda staršev je odvisno, ali bo otrok svojo potrebo po uveljavljanju razvil v napadalni, tiranski in podcenjevalni odnos do soljudi, ali pa se bo naučil uveljavljati se med ljudmi z enakopravnim sodelovanjem, upoštevanjem in spoštovanjem drugih v tekmovanju s svojimi sposobnostmi, pridnostjo in delovnimi uspehi.

-ar -až

Za boljše učne uspehe

Veliko se piše in govori o samoupravljanju. Zato se je tudi naš razredni odbor, ki predstavlja neke vrste samoupravljanja, odločil, da naredi korak naprej v razvoju samoupravljanja. Ta korak naj bi se odrazil v nesebični pomoči učencem, ki teže dojemajo posamezne snovi.

Cas v katerem živimo, je v znamenju hitrega napredka znanosti in prav posebno tehnike. V tem vrtincu vedno bolj pomembnih dosežkov človeškega razuma moramo prav mi mladi biti vedno moralno in strokovno pripravljeni, da bomo sposobni sprejeti in reševati naloge, ki nam bodo naložene.

V našem razredu imamo učence, ki resnično težko dojemajo predelano snov in take, ki jo lahko dojemajo, a so leni. Naša pomoč naj bi bila namenjena tistim, ki imajo voljo za učenje, a snovi ne morejo tako hitro dojeti. Te učence smo si boljše učenci med seboj razdelili tako, da pride na vsakega eden. Nekateri jemljejo to

pomoč resno in redno prihajajo k učencem — inštruktorjem. Trudijo se, da bi postali boljši, kar se odraža tudi pri ocenah, ki jih dobivajo pri posameznih predmetih. Drugi del učencev, predvsem tistih, ki so leni, pa to našo prostovoljno pomoč ne jemljejo resno. To obnašanje se jim potem maščuje pri ocenah, ki so seveda slabe. Razredni odbor bi še z večjim veseljem pomagal in organiziral pomoč, če bi vsi učenci, ki so te pomoči deležni, resnično z nami sodelovali ter tako kot celotna razredna skupnost dosegli boljše učne uspehe.

Karkoli bomo in smo že z našo samoupravo dosegli, bo uspeh ne samo za nas, ki smo si prizadevali, temveč celotnega razreda in razredničarke, ki prav tako vlaga vse svoje sile, da bi bil razred kot celota boljši.

Vanja Kobentar in
Barbka Ravnik,

učenci 7. b. r. osn. š.
Prežihov Voranc

Štirideset let vztrajnega in zagrizenega dela so hruščanski godbeniki (na sliki) praznovali s koncertom, ki je potrdil tudi uspešno sodelovanje z jeseniškimi godbeniki

Kako naučimo otroka plavati

(nadaljevanje)

KJE UCIMO PLAVATI

Načelno lahko ločimo dve obliki učenja: učenje v plavalnih bazenih in učenje v odprtih vodah (reke, jezera, morje). Učenje v plavalnih bazenih je enostavnejše, saj ima skorajda vsako kopališče poseben del bazena ali celo samostojen bazen, ki je namenjen samo neplavalcem. Priporočljivo pa je, da učimo, kadar kopališče ni preveč zasedeno, saj je uspešno učenje v prenapolnjenem kopališču skoraj nemogoče.

Malo težje je učenje v odprtih vodah. Najprej moramo izbrati primeren kraj. Voda mora biti na izbranem kraju predvsem čista. Zato moramo paziti, če izbiramo na morju ali jezeru, da je kraj kar najbolj oddaljen od iztočnih kanalov. Ob reki pa moramo izbrati kraj vedno v zgornjem toku pred naseljem, predno se v reko iztekajo kanalizacijske ali odpadne industrijske vode. Potem moramo paziti tudi na to, da ni voda preveč deroča, idealno je seveda, da je popolnoma mirna — ter da je dovolj plitvine in da je pristop v vodo lahek. Ko izberemo kraj, ga moramo primerno urediti. Z dna moramo odstraniti vse neprimerne predmete (rastline, večje kamenje, lesene štorje ter druge morebitne kovinske ali druge predmete), ki bi otroka ovirali ali celo

ranili pri vadbi. Dobro je, če pred vsako vadbo pregledamo dno in se s tem prepričamo, če se ni slučajno prejšnji dan pojavil kakšen neprimeren predmet.

ORODJE

Pri učenju plavanja potrebujemo tudi določeno orodje. Pri sami vadbi rabimo deske za plavanje samo z nogami, ali samo z rokami, žogo in podobno. Pri učenju ob rekah pa je nujno, da imamo nož, vrv, daljšo palico in pas za reševanje.

IGRE V VODI

Igre v vodi so nujna sestavina pouka plavanja. Namen iger v vodi je predvsem, da na najbolj pristopen način otroka privajamo na vse tiste neobičajne novosti v vodi, o katerih smo govorili že v uvodu. Z igranji se mora otrok v vodi udomačiti, nevede se mora seznaniti z odporom vode, s plovnostjo, dihanjem in gledanjem pod vodo, potapljanjem in podobnim.

Igre razdelimo v dve osnovni skupini: igre z glavo izven vode in v vodi. Smisel take razdelitve je predvsem v tem, da s pomočjo raznih iger otroke postopoma privajamo, da od časa do časa potopijo glavo pod vodo. Delovne naloge v igrah pripomorejo, da otroci brez težav potapljajo glavo pod vodo, čeprav sodimo, da je to eden

prvih težjih korakov pri pouku plavanja. S tem neopazno privajamo otroka na premostitev največje zapreke pri prilagajanju na vodo. Sodimo namreč, da je pri začetnikih največji problem nelagodna občutka, če potopi glavo pod vodo in strah, ki ga prevzame pred neprijetnim in neznanim pod vodo.

Igre in vaje v vodi razdelimo: vaje za prilagajanje v vodi, vaje za odpor vode, vaje za potapljanje, vaje gledanja, vaje dihanja, vaje za plovnost, vaje za drsenje. Z vsako vajo rešujemo eno od osnovnih nalog v prilagajanju otroka na vodo.

Poglejmo nekaj vaj v posameznih skupinah:

VAJE ZA PRILAGAJANJE V VODI:

V tej skupini lahko uporabljamo vse vaje in igre, ki jih uporabljamo tudi na suhem. Prvenstveno naj bodo to igre z žogo, kjer lahko otroke zelo dejavno zaposlimo in to v plitvi vodi, ki naj v začetku sega le do kolena, postopoma pa gremo tudi v globljo vodo do pasu. Poleg iger z žogo lahko organiziramo tudi razna lovenja, tako da se lovi več otrok hkrati.

(Se nadaljuje)

Turnir deseterice

V soboto s pričetkom ob 15. uri in v nedeljo ob 9. uri bo v mali dvorani TVD Partizan Jesenice turnir najboljših desetih namiznoteniških igralcev Slovenije. Od Jeseničank bosta nastopili Božena Krajčeva in Judita Novak.

ših desetih namiznoteniških igralcev Slovenije. Od Jeseničank bosta nastopili Božena Krajčeva in Judita Novak.

Razpis

republiškega sekretariata za notranje zadeve v Ljubljani za sprejem 160 učencev v strokovno šolo za notranje zadeve v Ljubljani, v odsek za miličnike-kadete

Pogoji za sprejem:

- Razpisa se lahko udeležijo moški, državljani SFRJ, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:
- da so uspešno končali osemletno osnovno šolo,
- da niso starejši od 17 let,
- da so telesno in duševno zdravi,
- da zoper nje ni bil izrečen vzgojni ukrep in da niso v kazenskem postopku,
- da obvladajo slovenski jezik,
- da imajo pismeno privoljenje staršev.

Začetek in trajanje šolanja:

Pouk na šoli se začne 7. septembra 1970 in traja tri leta.

Pravice in dolžnosti učencev:

Kandidati, ki bodo sprejeti v šolo, bodo imeli pravico do brezplačnega stanovanja in hrane v šolskem internatu, do uniforme, obutve, perila, učnih pripomočkov, zdravstvenega in invalidskega zavarovanja ter pravico do denarnega zneska za osebne potrebe.

Absolvent šole je oproščen služenja vojaškega roka in mora po končanem šolanju delati v organih za notranje zadeve najmanj šest let.

O pravicah in dolžnostih učencev se ob sprejemu v šolo sklene pogodba.

Po končanem šolanju se prizna absolventu srednja strokovna izobrazba.

Kako naj se kandidati udeležijo razpisa?

Kandidati, ki se želijo udeležiti razpisa, naj pošljejo najbližji postaji milice takoj, najpozneje pa do 1. julija, naslednje dokumente:

1. prijavo za vpis v šolo na obrazcu 1,20, kolkovano z 1,00 din, ki jo morajo obvezno podpisati starši ali skrbniki, kar je hkrati dokaz o privoljenju staršev;
2. spričevalo o končani osemletni osnovni šoli; tisti, ki 8. razred še obiskujejo, naj prilože spričevalo 7. razreda; ob prihodu na izpit pa morajo kandidati prinesiti originalno spričevalo o končani osemletni osnovni šoli;
3. potrdilo, da zoper kandidata ni bil izrečen vzgojni ukrep;
4. potrdilo, da kandidat ni v kazenskem postopku;
5. pismeno priporočilo in mnenje šole, v kateri se je zadnje leto šolal.

Kandidati, ki bodo izpolnjevali vse pogoje v razpisu, bodo poklicani na zdravniški pregled in sprejemni izpit. Sprejemni izpit obsega: preizkus znanja iz slovenščine, psihološko testiranje in preizkus telesne zmogljivosti. Sprejemni izpiti bodo v strokovni šoli za notranje zadeve v Ljubljani v mesecu juniju in v prvi polovici julija. O datumu bodo kandidati pismeno obveščeni.

Pri sprejemu imajo prednost kandidati z boljšim učnim uspehom in tisti, ki bodo pri sprejemnem izpitu dosegli boljši uspeh.

Vsa pojasnila daje strokovna šola za notranje zadeve Ljubljana, Tacen, tel. št. 51-737 ali 312-227, in postaje milice.

REPULIŠKI SEKRETARIAT
ZA NOTRANJE ZADEVE
LJUBLJANA

Jeseničani že drugič v Mekinjah

Kljub temu, da so v preteklem letu boksarski klub Jesenice zapustili najboljši in že prekaljeni boksarji (Tuba, Trupkovič, Ilič, Džamastagič, Ečimovič, ki so odšli v inozemstvo in Rebolj v JLA), se delo v klubu še naprej vztrajno nadaljuje.

Klub je skoraj popolnoma pomlajen, vendar ti mladi še neprekaljeni nasledniki že kažejo prve znake napredovanja. Tako so se naši boksarji v zadnjih mesecih že dvakrat udeležili revije boksa, ki jo je organizirala boksarska sekcija pri TVD Partizan v Mekinjah pri Kamni-

ku. Na reviji so sodelovali poleg naših še boksarji iz Ljubljane, Hrastnika in domačini iz Mekinj.

V soboto, 4. 4. so Jeseničane na reviji v Mekinjah zastopali: Kremenšek, Zagorc, Grbič, Džafič, Čatak, Karahodžič, Zupan, Albrein in Kovačević. Zagorc, Karahodžič in Čatak niso nastopili, ker niso imeli nasprotnikov, ostali pa so pokazali dokaj solidno znanje v tej naporni in plemeniti moški veščini.

Največje presenečenje je naredil mladi Kremenšek v muha kategoriji, ki je v soboto prvič stopil v ring in svojega nasprotnika iz Hrastni-

ka že v prvi rundi premagal s klasičnim nokautom. Džafič je premagal Podlesnika, prav tako iz Hrastnika, Grbič pa je boksal neodločeno z domačinom Rozmanom. Ostali so srečanje izgubili, vendar niso razočarali, ker so imeli za nasprotnike že prekaljene in poznane boksarje.

Naši boksarji se bodo v kratkem udeležili še revije v Hrastniku, maja pa bomo organizirali zanimivo revijo doma, na kateri bomo verjetno prvič na Jesenicah videli tudi borbo profesionalnih boksarjev iz Ljubljane ali Zagreba.

ZK

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

11. in 12. aprila amer. barv. ni film DIM REVOLVERJA, v režiji Nathana Jurana, v glavni vlogi Audie Murphy, ob 17. in 19. uri.

12. aprila ital. barv. film NUNA IZ MONZE, v režiji Eripranda Viscontija, v glavni vlogi Anne Heywood, ob 15. uri.

13. in 14. aprila franc. barv. ni film »HO«, v režiji Roberta Enrica, v glavni vlogi Jean Paul Belmondo, ob 17. in 19. uri.

15. aprila ital. barv. ni film NUNA IZ MONZE ob 17. in 19. uri.

16. aprila nem. jugosl. barv. ni film WINNETOU in APANACI, v režiji Harolda Philippa, v glavni vlogi Lex Barker, ob 17. in 19. uri.

17. aprila ital. nem. barv. ni film DNEVI JEZE, v režiji Tonina Valerija, v glavni vlogi Giuliano Gemma, ob 17. in 19. uri.

18. aprila amer. barv. ni film MAC KENNINO ZLATO, v režiji J. Lee Thompsona, v glavni vlogi Gregory Peck, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVZ

11. in 12. aprila franc. barv. ni film »HO«, ob 18. in 20. uri.

13. in 14. aprila amer. barv. ni film DIM REVOLVERJA, ob 18. in 20. uri.

15. aprila nem. jugosl. barv. ni film WINNETOU in APANACI, ob 18. in 20. uri.

16. in 17. aprila franc. barv. ni film VRAZJI POZDRAV, ob 18. in 20. uri.

18. aprila amer. barv. ni film SINOVI MUSKETIRJA, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

11. aprila danski barv. ni film RDECI PLASC.

12. aprila franc. barv. ni film TETOVIRAN.

14. aprila ital. barv. ni film NUNA IZ MONZE.

16. aprila amer. barv. ni film DIM REVOLVERJA.

18. aprila franc. barv. ni film VRAZJI POZDRAV.

Kino KRANJSKA GORA

11. aprila ital. franc. barv. ni film BURNE NOCI LADY HAMILTON.

11. aprila ital. barv. ni film NUNA IZ MONZE.

12. aprila franc. barv. ni film VRAZJI POZDRAV.

16. aprila franc. barv. ni film »HO«.

18. aprila amer. barv. ni film DIM REVOLVERJA.

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

11. aprila franc. barv. ni film TETOVIRAN, ob 19. uri.

12. aprila ital. barv. ni film NUNA IZ MONZE, ob 17. uri.

12. aprila ital. franc. barv. ni film BURNE NOCI LADY HAMILTON, ob 19. uri.

15. aprila franc. barv. ni film VRAZJI POZDRAV, ob 19. uri.

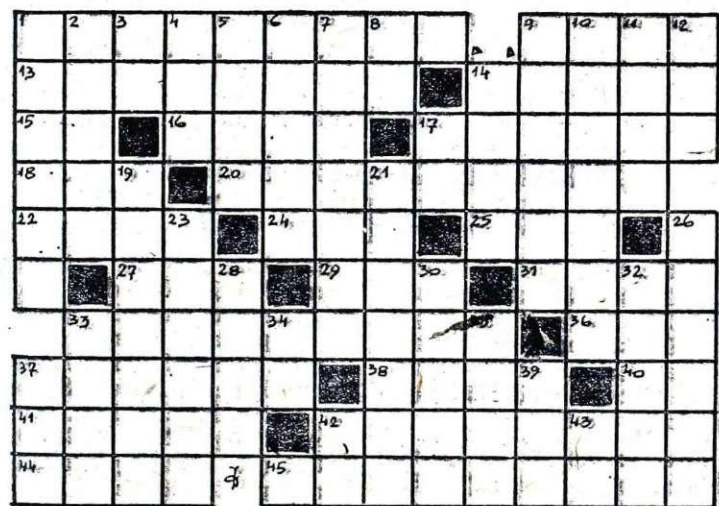
18. aprila franc. barv. ni film »HO«, ob 19. uri.

Gledališče

SOBOTA, 11. 4. 1970, ob 12. uri: A. Benedetti: 30. SEKUND LJUBEZNI — Zaključena predstava za gimnazijo in srednje medicinsko šolo Jesenice.

SOBOTA, 11. 4. 1970, ob 19.30: A. Benedetti: 30. SEKUND LJUBEZNI — Zadnja večerna predstava.

SREDA, 15. 4. 1970, ob 15.30: A. Benedetti: 30. SEKUND LJUBEZNI — Zaključena predstava za ŽIC Jesenice.

Vod.: 1. obrat v železarni, 9. poškodba kosti pri padcu, 13. emisar, poslanec, 14. znamka kotlov centralne kurjave, 15. Gruden Ivo, 16. pokrajina v Srbiji, 17. bebec, idiot, 18. členi, tudi deli telesa, 20. blažilnik, priprava, ki blaži sunke in mihanje vzmeti, 22. praska, 24. češka pritrdilnica, 25. veznik, 27. domača žival, 29. ilovica, 31. barva igralnih kart, 33. varnostni zapor zaradi nalezljive bolezni, 36. kradljivec, 37. po-

soda za napajanje živine, 38. trditev, razprava, 40. Cankar Ivan, 41. pristanišče v Črnem morju, 42. prebivalec Zagorja, 44. zveza, 45. gorstvo na meji Slovenije in Avstrije.

Navp.: 1. kislota mleko, 2. ščit, zaščita, 3. zaporedna so-glasnika v abecedi, 4. gradbeni material, 5. reka na Poljskem, 6. delovni zanos, elan, 7. rjavi železovec, 8. Edvard Kardelj, 9. jed iz mesa, 10. književnik, 11. vrsta rjave

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru valjarne profilov se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času bolovanja.

Tonček Čop
lahka praga
valjarna profilov

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru strojnega vzdrževanja se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč v času mojega bolovanja.

Štefan Matusak
montažni oddelek
strojno vzdrževanje

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru strojnega vzdrževanja se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni.

Matevž Čuk

POZDRAV IZ JLA

Vse sodelavce patentirnice in ostalih obratov HVZ prav lepo pozdravlja

Franc Endliher
V. p. 4868/3a
Bihač

Misel

Nikar ne poizkušajmo zadovoljiti zavistnežev.

Bogastvo ne nasiti skoposti, niti sla nezmennosti, niti brezdelje lenobe, niti sreča stremuštvaj; toda če nas niti krepost niti slava ne osrečita, mar je to, kar imenujemo sreča, vredno obžalovanja?

Skopost naznanja zaton življenja in nagli beg naslad.

Koristoljubje in lenoba upropaščata obljube nečimrnosti, ki so včasih odkritosrečne.

Kadar se človek ne zna pogovarjati s samim seboj in samega sebe zabavati, se hoče pogovarjati z drugimi in zabavati druge.

Če od drugih zahtevamo, naj za nas napravijo to, česar sami nočejo, smo krivični.

Na svetu je več strogosti kot pravičnosti.

Blaise Pascal

barve, 12. otok v Irskem morju, 13. spretna prevara, 17. avtomobilska oznaka za Kutino, 19. žlindra, 21. izdelovalec rolet, 23. polpretekli čas, 26. nakodrano sukno, 28. prečni drog v kozolcu, 30. jezero v Sovjetski zvezi, 32. samec domače pernaté živali, 33. zaključek skladbe, 34. medmet, 35. morje med Krimom in Kavkazom, 37. kopanje, 39. nadav, predplačilo, 42. predlog, 43. dva soglasnika.

Na osnovi čl. 28 pravilnika o delovnih razmerjih dajemo naslednjo

OBJAVO

za dopolnitev prostih delovnih mest v komercialnem sektorju

1. šef odseka za mater. in sklad. službo	U-5	1 oseba
2. ref. mater. in sklad. službe	U-4	1 oseba
3. referent nabave	U-4	3 osebe
4. referent prodaje	U-4	3 osebe
5. referent za reklamo	U-4	1 oseba
6. ref. za anal. tržišča	U-5	1 oseba
7. korespondent za tuje jezike	U-5	1 oseba
8. samostojni ref. uvoza	U-5	1 oseba

POGOJTI:

Pod 1.: visokošolska izobrazba tehnične ali ekonomske stroke ali višja izobrazba tehnične ali ekonomske stroke in 5 let prakse ali srednja izobrazba in 10 let prakse;

Pod 2., 3., 4. in 5.: višja izobrazba ekonomske komercialne ali tehnične stroke in 3 leta prakse ali srednja izobrazba tehnične ali ekonomske stroke in 8 let prakse;

Pod 6.: visoka izobrazba ekonomske stroke, praksa zaželjena;

Pod 7.: visoka izobrazba — filozofska fakulteta, zaželjeno znanje strojeopisja;

Pod 8.: visoka izobrazba tehnične stroke in 3 leta prakse ali višja izobrazba tehnične stroke in 5 let prakse.

Pri izboru bodo kandidati obvezno psihološko testirani. Prismene prijave z dokumentacijo sprejema kadrovski sektor do 20. 4. 1970.

KADROVSKI SEKTOR

OBVESTILO

Gostinsko podjetje Železar Jesenice obvešča člane delovne skupnosti železarne Jesenice, kakor tudi vse druge interesente, da bo počitniški dom v Crikvenici odprt za prvomajske praznike oziroma od 25. aprila dalje.

Izkoristite ugodnost in si privoščite spomladansko morje po reklamni ceni.

Cena penziona dnevno v maju 25.— din.

Otroci do 10 let starosti brez postelje imajo 50 % popusta.

Rok za prijavo je do 25. 4. 1970. Prijave sprejema gostinsko podjetje Železar Jesenice, telefon ZI 965. Predplačila vplačajte na upravi podjetja, Cesta železarjev 26.

Priporoča se gostinsko podjetje Železar Jesenice.

OBVESTILO

Krajevna skupnost Blejska Dobrava obvešča vaščane, da bo oddajala njive in travnike v najem po naslednjem razporedu:

LIPCE: 13. 4. 1970 ob 8. uri dopoldne v Lipcah,

BLEJSKA DOBRAVA: 15. 4. 1970 ob 8. uri dopoldne pred hišo št. 117.

Najemniki — interesi plačajo najemnino takoj. Poznejših prosilcev ne bomo upoštevali.

RAZPIS

Razpisna komisija za izvedbo razpisa za delovno mesto direktorja gostinskega podjetja Železar Jesenice

RAZPISUJE

mesto
DIREKTORJA PODJETJA

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati za razpisno delovno mesto izpolnjevati še naslednje pogoje:

1. da imajo visoko strokovno izobrazbo ekonomske upravne smeri z najmanj 5 let prakse na vodilnih delovnih mestih, ali

2. višjo strokovno izobrazbo ekonomske smeri z najmanj 8 let prakse na vodilnih delovnih mestih, ali

3. srednjo strokovno izobrazbo in 10 let prakse na vodilnih delovnih mestih.

Prijave na razpis z dokazili o nekaznovanju, o strokovni izobrazbi, potrebni praksi in opisom dosedanjega dela, morajo kandidati dostaviti na naslov gostinskega podjetja Železar Jesenice, cesta Železarjev 26, z oznako: »Za razpisno komisijo« v 15 dneh po objavi razpisa.

Razpisna komisija

Najboljši gredo na slovensko prvenstvo

V nedeljo je bilo na Jesenicah v organizaciji občinske športne zveze in TVD Partizan Jesenice prvenstvo gimnastičnega centra Jesenice. Na prvenstvu je sodelovalo 68 posameznikov iz radovljiske in jeseniške občine, ki so sestavljali osem vrst pionirk nižjega razreda, eno vrsto pionirk višjega razreda, tri vrste pionirjev nižjega razreda in eno vrsto mladincev III. razreda. Vrste, ki so osvojile več kot 80 % možnih točk, so si pridobile pravico sodelovati na slovenskem prvenstvu.

Rezultati — pionirke nižji razred: 1. Osn. šola Tone Čufar — Jesenice 137,7 točk, 2. TVD Partizan Jesenice I 137,3 točke, 3. TVD Partizan Gorje 132,9 točk.

Posamezno (39 tekmovalk): 1. Nataša Brün (os. š. T. Čufar) 37,0 točk, 2. Saška Hutter (os. š. T. Čufar) 35,1, 3. Darja Grošelj (TVD Jesenice), 34,9, Štefka Zemva (TVD Partizan Gorje) 34,9, Joži Erjavec (TVD Partizan Javornik) 34,9.

Pionirji nižji razred: 1. TVD Partizan Gorje 174,0 točk, 2. Osn. šola Kr. gora I 164,8, 3. Osn. šola Kr. gora II 158,7.

Posamezno (15 tekmovalcev): 1. Branko Ambrožič (TVD Partizan Gorje) 44,3, 2.—3. Emil Brence (TVD Partizan Gorje) 43,6 in Vlado Ulčar (TVD Partizan Gorje) 43,6, 4. Marjan Žerjav (os. š. Kr. gora) 41,5, 5. Bojan Štrunkelj (os. š. Kr. gora) 41,5.

Mladinci III. razred: 1. TVD Partizan Gorje 193,0 točk.

Posamezno: 1. Slavko Bolčina (TVD Partizan Gorje) 54,2, 2. Dušan Vester (TVD Partizan Gorje) 49,4, 3. Janko Maček (TVD Partizan Gorje) 43,5, 4. Janko Bolčina (TVD Partizan Gorje) 43,0, 5. Jože Peterman (TVD Partizan Gorje) 41,5.

Z.

Košarka

Ilirija : Jesenice 54 : 46 (16 : 22)

V prijateljski trening tekmi so košarkarice Jesenic nepričakovano doživele poraz v Ljubljani s članicami slovenske lige Ilirijo. Delno krivdo za poraz nosi tudi zelo spolzko igrišče, vendar pa tudi igra Jeseničank ni bila bleščeča. Igrale so zelo netočno in veliko grešile v podajah in metanju na koš.

Zelo se je poznala tudi odsotnost Mire Vudrič v drugem delu igre, vendar pa naj bo ta tekma vsem igralkam opozorilo, da je potrebno vsako tekmo vzeti resno.

Koše za Jesenice so dosegle: Bertonec 21, Vudrič I. 13, Vudrič II. 4, Ivnik 4, Koren 3 in Volarič 1.

B. F.

Odbojkarji zmagali

Spomladanski del II. zvezne odbojcarske lige — zahod, se je za jeseniške odbojkarje dobro začel. V prvi tekmi so na domačih tleh premagali moštvo Vukovarja s 3:0. Vukovar je bil po prvem delu tekmovalca uvrščen pred Jeseničani na sedmo mesto z dvema točkama več.

Jeseničani niso s prevelikim strahom pričakovali svojega nasprotnika, saj so v prvem srečanju z njimi izgubili le zaradi velike smole in pristranskega sojenja. Tudi to, da je v moštvu prišlo do precejšnjih zamenjav starejših igralcev z mladinci, trenerju Krevslu ni preveč zmanjševalo upanja, da zma-

gajo. Saj so pred tednom dni mladinci zelo dobro igrali v prijateljskem srečanju proti Fužinarju na Ravnah.

Trener Krevsel je določil naslednjo prvo šesterico: Arh, Bergelj, Kavčič, Krevsel, Pogačar in Potočnik. Poleg tega pa so nastopili še Divjak, Končnik, Božič in Kravanja.

Prvi niz prve letošnje tekme ni prinesel nič posebnega. Nobeno od moštev se še ni razživelo in gledali smo temu primerno odbojko. Jeseničani so ves čas vodili, celo s 14:9 in nato dovolili, da so gostje znižali kar na 14:13. V tem setu sta s svojo igro povsem zadovoljila novinca Arh in Pogačar.

V drugem nizu so povedli gostje. Toda le v začetku. Od rezultata 5:5 dalje, so domačini prevzeli pobudo v svoje roke. Vukovar se jim je približal pri 10:10, končni rezultat pa je bil 15:11.

Zadnji niz je bilo najlepše gledati. Prinesel je lepo in izenačeno igro. Domačini so bili sicer vidno boljši, vendar so izgubljali točke zaradi netočnih podaj. Rezultat je bil štirikrat neodločen, gostje pa so celo povedli z 10:11. Takrat je zaradi odličnih Potočnikovih igralcev, ki je bil najmočnejši igralec tekme, prišlo do menjave in Jeseničani so zmagali s 15:13.

S to zmago so Jeseničani skupno iztržili osem točk. Prihodnje srečanje bodo odigrali v Brčkem proti moštvu Jedinstva.

Z

Jeseniški pionirji tretji

V nedeljo je bilo na Voglu ekipno prvenstvo Slovenije za pionirje in cicibane. Tekmovanje je bilo v težavnih okoliščinah (sneženje, veter, megla in hud mraz). Organizator tekmovalca — SK Transturist iz Škofje Loke — je nameraval trasirati tri proge, kar pa mu zaradi novega snega ni uspelo. Na progi za pionirke in cicibane je prišlo med tekmovalcem do enourne prekinitve, kar je še poslabšalo pogoje za tekmovalce.

V skupni uvrstitvi je zastopstvo SD Jesenice doseglo tretje mesto. Če ne bi prišlo do diskvalifikacije dveh naših tekmovalcev (Sašo Oblak in Marjan Čop) bi bili celo drugi.

Rezultati — skupna uvrstitev: 1. SK Branik Maribor 8:25,6, 2. TVD Tržič 8:33,8, 3. SD Jesenice 8:43,1, 4. SK Fužinar Ravne 8:47,5, 5. SK Transturist 8:56,3, 6. SK Izletnik Celje 9:06,1.

Ekipno pionirke: 1. SK Branik Maribor 3:32,6, 2. SK Izletnik Celje 3:45,1, 3. SD Jesenice 3:46,1 (Oitzl, Grilc, Košir, Pesjak, Panjtar), 4. SK Transturist 3:48,4, 5. TVD Tržič 3:55,0, 6. SK Fužinar Ravne 4:01,9.

Ekipno pionirji: 1. TVD Tržič 4:38,8, 2. SK Fužinar Ravne 4:45,7, 3. TVD Medvode 4:52,9, 4. SK Branik Maribor 4:53,0, 5. SD Jesenice 4:57,0 (Šobrl, Peskar, Gasar, Stravs, Benedik) itd.

Od naših so se najboljše uvrstile starejše pionirke (drugo, četrto in peto mesto), nato starejši pionirji (peto, osmo in dvanajsto mesto), ostali oddelki pa so se tokrat slabše odrezali zaradi diskvalifikacij in zlasti zaradi padcev).

Naši najmlajši imajo prihodnjo nedeljo pomembno tekmovalce na terenih Črnege vrha in sicer v spomin padlih borcev pod Golico.

T. S.

Mednarodni pionirski veleslalom na Španovem vrhu

Referat za pionirsko alpsko smučanje pri SD Jesenice obvešča vse Jeseničane in okoličane, da bo v nedeljo, 12. aprila 1970 s pričetkom ob 10. uri na Španovem vrhu mednarodno pionirsko tekmovalce v veleslalomu. Nastopile bodo 16-članske ekipe pionirjev in pionirk iz osnovnih šol: Beljaka, Zahomca, Tolmina, Trbiža, Kranjske gore, Mojstrane, obeh osnovnih šol z Jesenic, Koroske Bele in Zirovnice. Tekmovalce je posvečeno spominu padlih partizanov pod Golico.

160 najmlajših smučarjev bo merilo svoje moči med vraticami veleslaloma s pobočja Španovega vrha. Če si boste tekmovalce ogledali in bodrili naše bodoče alpske smučarje v boju za spominski prehodni pokal, ki ga je podaril občinski odbor ZZB NOV Jesenice kot pokrovitelj tekmovalca, boste zadovoljni.

S.

Nogomet

Naklo : Jesenice 2 : 9 (0 : 2)

Naklo, 5. 4. 1970. V prvenstveni tekmi 13. kola gorenjske lige so jeseniški nogometaši premagali na zasneženem igrišču ekipo Nakla in se tako povzpeli s tretjega na drugo mesto.

Pred tekmo so se Jeseničani nekoliko bali, saj je bilo na igrišču 30 cm snega in v takih pogojih pride do izraza le moč, ne pa tehnika in taktika. Tako je tudi bilo, čeprav so domačini dobili dva lepa gola, so se zelo požrtvovalno borili za vsako žogo, vendar so naši igrali zelo dobro in so z dolgimi žogami in držanjem sredine popolnoma razbili domačine. Naklu je uspelo zmanjšati na 1:2, to pa je bilo tudi vse. Naši so do konca še sedemkrat zadeli v polno, domačini pa le enkrat.

Z

Jeseničani so na težkem terenu igrali dokaj dobro in so zasluženo zmagali. Igrali so v postavi: Lajmiš, Poljanšek, Lukančič, Barač, Kupljenik, Komelj, Kačar, Smagin, Šubic, Hozdič, Noč. Gole so dosegli: Noč 4, Šubic 2, Kačar in Hozdič po enega in avtogol domačinov.

Po porazu Kranja na domačem igrišču s Tržičem (0:1) so Jeseničani drugi in imajo toliko točk kot tretji Kranj. Tržičani pa vodijo z eno točko naskoka. V nedeljo bo na Jesenicah gostovalo moštvo Kropa. Kropa je doma premagala naše s 3:2 in se obeta lepa tekma.

V četrtek, 2. 4. so Jeseničani igrali v Lescah trening tekmo in v snegu, nekompletni in z desetimi igralci izgubili s članom ZCNL 5:6.

J. K.

Valjavci z Bele zmagovalci

Pred kratkim so se valjavci z Bele in kegljači iz Elektro Zirovnice-Moste pomerili med seboj v kegljanju. Po dveurni napeti borbi so zmagali valjavci z Bele z 945 točkami pred kegljači iz Most, ki so podrli 845 kegljev. Tekmovalci iz Most so predlagali, da bi se srečali še v Bazi, kjer bi tekmovali v balinanju. V kolikor se bo sindikalni odbor valjarne Bela strinjal s predlogom, bodo tekmovalce izvedli v maju. Valjavci z Bele se zahvaljujejo sindikalnemu odboru valjarne Bela, da je omogočil izvedbo uspelega tekmovalca in želijo, da bi bilo takšnih srečanj v prihodnje še več.

2. pravilnik o delitvi dohodka in nagrajevanju,
3. pravilnik o varstvu pri delu,
4. pravilnik o odgovornosti delavcev na delu v tovarni,
5. pravilnik o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev tovarne,
6. pravilnik o sistematizaciji delovnih mest,
7. pravilnik o izobraževanju,
8. pravilnik o sprejemanju in uvajanju pripravnikov na delo v tovarni,
9. pravilnik o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva,
10. pravilnik o varovanju poslovne tajnosti,
11. pravilnik o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih,
12. pravilnik o požarno varnostni in reševalni službi,
13. pravilnik o normah,
14. poslovnik za delo organov samoupravljanja.

Poleg naštetih splošnih aktov lahko delavski svet Železarne sprejme tudi druge splošne akte.

Člen 264

Osnutek statuta in drugih splošnih aktov ter njihovih dopolnil in sprememb pripravljajo področne strokovne službe ali posebne komisije, imenovane od pristojnih organov. Pripravljene osnutke dajo v javno razpravo delovni skupnosti, njenim organom in družbeno političnim organizacijam tovarne preko informacijskih sredstev tovarne.

Člen 265

Pripombe in predloge posameznih članov delovne skupnosti, delovnih skupin, organov samoupravljanja in družbeno političnih organizacij k posredovanim osnutkom sprejema sestavljalec v 30 dneh od dneva, ko je bil osnutek dan v razpravo.

Člen 266

Področna strokovna služba ali komisija obravnava sprejete pripombe in predloge, pripravi dokončni predlog in ga predloži delavskemu svetu Železarne v obravnavo in sprejem, skupaj z vsemi pripombami in predlogi, ki niso bili upoštevani pri izdelavi predloga.

Člen 267

Statut in drugi splošni akti morajo biti po sprejemu objavljeni članom delovne skupnosti preko informacijskih sredstev tovarne in se obvezno uvedejo v register samoupravnih aktov tovarne. Način objave se določi v končnih določbah splošnega akta.

Člen 268

Po en izvod statuta prejme vsak član delovne skupnosti tovarne, ostale splošne akte pa na podlagi sklepa delavskega sveta Železarne.

Člen 269

Statut in splošni akti začnejo veljati 8 dan po objavi razen, če v končnih določbah splošnega akta ni drugače določeno.

Člen 270

Zahtevek za spremembo ali dopolnitev statuta ali drugega splošnega akta lahko predlaga delavskemu svetu Železarne s pismeno obrazložitvijo:

1. vsak član delovne skupnosti,
2. delovna skupina,
3. organ samoupravljanja,
4. družbeno politična organizacija.

Delavski svet Železarne odloči na prvi naslednji seji ali se začne postopek za sprejem predlagane spremembe ali dopolnitve.

Člen 271

Sveti delovnih enot lahko sprejmejo po enakem postopku v delovni enoti, interne splošne akte, ki imajo pomen in veljavo samo za delovno enoto.

Takšni splošni akti morajo biti vsklajeni s splošnimi akti tovarne in s statutom.

Člen 272

Za razlago statuta in drugih splošnih aktov je pristojen organ upravljanja, ki je akt sprejel.

XIV. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Člen 273

Samoupravni akti tovarne se morajo uskladiti z določili tega statuta.

Člen 274

Prve volitve samoupravnih organov po postopku določenem v tem statutu se opravijo v 1971. letu po sprejetju zaključnega računa za leto 1970.

Člen 275

Delavci, ki zasedajo delovna mesta določena za individualne izvršilne organe in so bili imenovani kot vodilni delavci po določilih prejšnjega statuta, jim teče mandat individualnega izvršilnega organa po členu 84 tega statuta, od dneva ko jih je imenoval delavski svet Železarne.

Člen 276

Statut tovarne začne veljati 8. dan po objavi.

Z istim dnem preneha veljati statut tovarne sprejet dne 28. decembra 1966.

Jesenice,

Predsednik delavskega sveta Železarne;

OSNUTEK

Na podlagi čl. 77 in 79 temeljnega zakona o podjetjih in točke XVIII. pogodbe o ustanovitvi združenega podjetja Slovenske žele-

STATUT

I. TEMELJNA NAČELA

1. V Železarni kot samostojni organizaciji združenega dela, v okviru združenega podjetja, uresničujejo njeni delavci svoje pravice in dolžnosti na podlagi načel, ki izhajajo iz socialističnih pridobitev:

— da so vsa sredstva za proizvodnjo o družbeni lastnini, ki izključuje izkoriščanje delovnega človeka

— da člani delovne skupnosti upravljajo s sredstvi za proizvodnjo ter organizirajo združeno delo

— da solidarno izpolnjujejo medsebojne dolžnosti drug do drugega ter do delovne skupnosti tovarne ter združenega podjetja

— da imajo vsi člani delovne skupnosti s tem statutom določene pravice, dolžnosti in odgovornosti, ki se ne morejo omejevati z drugimi splošnimi ali posamičnimi akti.

2. Sistem samoupravljanja, oblike in metode dela samoupravnih organov in njihov nadaljnji razvoj morajo omogočiti kar najbolj neposredno vključevanje članov delovne skupnosti v upravljanje tovarne ter zagotoviti njihovo individualno in kolektivno odgovornost.

Vsak delavec pridobi pravico upravljanja, ko postane član delovne skupnosti tovarne.

3. Železarna je v okviru združenega podjetja, organizacija združenega dela z zaokroženim in kontinuiranim tehnološkim procesom, z lastno organizacijo dela, ki se mora prilagajati potrebam tržišča ter interesom združenega podjetja po načelih smotrnosti in učinkovitosti gospodarjenja. Notranja organizacija Železarne temelji na sistemu delovnih enot s svojimi samoupravnimi organi.

Iz položaja tovarne in sistema delovnih enot izhaja potreba, da se pogoji gospodarjenja med delovnimi enotami usklajujejo tako, da ustrezajo razvoju tovarne kot celote. Notranji odnosi se urejajo predvsem z letnim gospodarskim načrtom in razvojnim programom Železarne v okviru združenega podjetja. S sodobno organizacijo proizvodnje se mora zagotoviti nadaljnji dvig produktivnosti dela ter specializacijo proizvodnje. Zato mora temeljiti na sodobnih načelih industrijske proizvodnje.

4. V združenem podjetju ima Železarna pravico do samostojnega oblikovanja in razporejanja dohodka, neposrednega obračunavanja in izpolnjevanja obveznosti do družbene skupnosti ter do samostojne delitve sredstev, namenjenih za osebne dohodke in sklade. Samo delo in uspehi dela določajo materialni in družbeni položaj člana delovne skupnosti v tovarni. Delavcev osebni dohodek je odvisen

zarne ter čl. 70 statuta združenega podjetja je delavski svet železarne Jesenice kot organizacije združenega dela v sestavi združenega podjetja Slovenske železarne, sprejel na seji dne naslednji

od lastnih prizadevanj, uspehov delovne enote ter uspeha tovarne kot celote v okviru združenega podjetja.

5. Člani delovne skupnosti tovarne neposredno ali po izvoljenih organih uresničujejo pravice in dolžnosti iz skupnega dela, urejajo medsebojna delovna razmerja, zlasti pa odločajo o organizaciji dela, o načrtih in programih razvoja Železarne, o spremembi poslovnega predmeta, o porabi družbenih sredstev in razpolaganju z njimi, o vstopu delavcev v delovno skupnost Železarne, o razporejanju in premeščanju, o izobraževanju, o delitvi dohodka, o prenehanju dela in drugih pravicah iz medsebojnih razmerij. Izpolnjujejo obveznosti Železarne do družbene skupnosti, odločajo o izločitvi osnovne proizvodne dejavnosti iz Železarne in o združitvi z drugimi delovnimi organizacijami, zagotavljajo notranjo kontrolo, javnost dela in informiranje, urejajo in izboljšujejo pogoje dela, življenjske pogoje in organizirajo varstvo pri delu.

6. Tovarna se mora v okviru skupnih prizadevanj združenega podjetja vključevati v znanstveno raziskovalno dejavnost in sodelovati s strokovnimi ter znanstvenimi institucijami z namenom doseganja čim večjih uspehov tovarne, pri tem pa mora razvijati tudi lastno raziskovalno dejavnost. To načelo obvezuje delovno skupnost in njene člane k nadaljnjemu strokovnemu izpopolnjevanju in izobraževanju na strokovnem in družbenem področju.

7. Tovarna v okviru svojih pravic in dolžnosti sodeluje v obrambi dežele in opravlja ustrezne priprave na področju narodne obrambe in samozaščite.

II. SPLOŠNE DOLOČBE

1. Pravni položaj tovarne

Člen 1

Železarna Jesenice (v nadaljevanju »tovarna«) je organizacija združenega dela s pravno osebnostjo v okviru združenega podjetja Slovenske železarne.

Člen 2

Tovarna je bila ustanovljena kot podjetje z odločbo vlade FLRJ št. 662/46/6 z dne 3. 10. 1946 in vpisana v register pri okrožnem gospodarskem sodišču v Ljubljani pod RG I 40/6 z dne 16. 7. 1955.

Člen 3

Delovna skupnost tovarne se je z referendumom, dne 15. 9. 1969, izrekla za ustanovitev združenega podjetja Slovenske železarne (v nadaljevanju podjetje), ki je nastalo s spojitvijo železarne Jesenice, železarne Ravne in železarne Štore.

Sklep o spojitvi v združeno podjetje je sprejel delavski svet tovarne, dne 26. 9. 1969. Pogodba o ustanovitvi združenega podjetja Slovenske železarnice pa je bila sklenjena, dne 30. 9. 1969.

Člen 4

Tovarna posluje pod imenom: Združeno podjetje Slovenske železarnice Ljubljana — železarna Jesenice. Skrajšano in telegrafsko ime tovarne se glasi: ZP Slovenske železarnice, železarna Jesenice.

Člen 5

Sedež tovarne je na Jesenicah, c. Železarjev št. 8.

Člen 6

Za zavarovanje svojih proizvodov ima tovarna posebni zaščitni znak. Zaščitni znak je registriran pri zvezni upravi za patente, dne 20. 11. 1953 pod št. 12851.

Poleg zgoraj navedenega zaščitnega znaka lahko tovarna zavaruje tudi posamezne vrste svojih proizvodov s posebnimi zaščitnimi znaki.

Proizvodne artikule mora tovarna zaščititi doma, po potrebi pa tudi v inozemstvu.

Zaščitni znak tovarne je sestavljen iz zobatega kolesa in obrisa metalurškega delavca, predvsem glave in obeh ramen. Na desni rami v polkrogu zobatega kolesa drži delavec na rami kladiivo tako, da se vidi tudi štirje njegovi prsti, palec pa ne. Zobato kolo sega do vrha glave in spodaj do roke. Zobato kolo ima 11 zob, delavec pa ima na glavi zaščitni metalurški klobuk in metalurška očala.

Tovarna ima svoj pečat in štampljko. Pečat je okrogel ter premera 3,3 cm. Ob notranjem obodu je vpisano ime tovarne — Združeno podjetje Slovenske železarnice, Ljubljana — železarna Jesenice, na sredini pa sedež — Jesenice.

Štampljka je štirioglasta, dolžine 6 cm z istim besedilom kot pečat.

2. Poslovni predmet

Člen 8

Poslovni predmet tovarne je:

- proizvodnja surovega železa, predelovanje surovega železa v surovo jeklo, predelovanje surovega jekla na razne končne izdelke (profile, pločevino, žebelje, žice, elektrode itd.)
- organizacija in vodenje drugih poslov, ki so v neposredni zvezi z delom podjetja
- opravljanje zunanje-trgovinskega prometa

— izvoz artiklov lastne proizvodnje črne metalurgije in drugih gospodarskih organizacij

— uvoz rezervnih delov, opreme, reprodukcijskega materiala za potrebe lastne proizvodnje in drugih gospodarskih organizacij

3. Zastopanje tovarne

Člen 9

Glavni direktor tovarne je zakoniti zastopnik, sklepa pogodbe in podpisuje v imenu tovarne.

Za sklenitev pogodbe o nakupu in prodaji nepremičnin je potrebno soglasje delavskega sveta tovarne.

Člen 10

S splošnim ali posebnim pooblastilom, katerega vsebina in obseg morata biti določena, glavni direktor lahko pooblasti za sklepanje pogodb in podpisovanje tudi druge delavce tovarne.

Člen 11

V okviru svojega delokroga, ki je odrejen s tem statutom, podpisujejo za tovarno poleg glavnega direktorja še:

1. Tehnični direktor: pošto in listine tehničnega sektorja

2. Direktor proizvodnje: pošto in listine sektorja za proizvodnjo

3. Direktor tehnične kontrole in raziskav: pošto in listine sektorja tehnične kontrole in raziskav

4. Komercialni direktor: pošto in listine komercialnega sektorja

5. Direktor finančno računovodskega sektorja: pošto in listine finančno računovodskega sektorja, zlasti denarnega, materialnega, finančnega obračunskega in kreditnega značaja ter listine za knjiženje v poslovne knjige

6. Direktor splošno kadrovskega sektorja: pošto in listine splošno kadrovskega sektorja

7. Sekretar: pošto in listine sekretariata ter pooblastila za zastopanje izven tovarne

8. Vodja službe uvoza: vse poslovne akte službe uvoza

9. Vodja službe izvoza: vse poslovne akte službe izvoza

10. Vodja službe prodaje: poslovne akte prodajne službe

11. Vodja službe nabave: poslovne akte nabavne službe

12. Direktor sektorja za ekonomiko: pošto in listine sektorja za ekonomiko ter pošto in listine v odsotnosti glavnega direktorja

13. Direktor uprave osnovnih sredstev: pošto in listine uprave osnovnih sredstev

14. Računovodja osnovnih sredstev: vse finančno računovodske akte, ki se nanašajo na osnovna sredstva ter druge finančne akte tovarne v odsotnosti direktorja finančno računovodskega sektorja

15. Bančni disponent knjigovodstva: pošto in akte finančno računovodskega značaja v odsotnosti računovodje

16. Vodja finančne operative vse finančne akte v odsotnosti direktorja

V primeru odsotnosti kateregakoli podpisnika iz prvega odstavka tega člena, lahko podpiše pošto, listine in akte le tega samo drugi registrirani podpisnik tovarne, katerega delokrog dela je najsorodnejši delokrogu dela odsotnega podpisnika.

Če je z zakonom ali statutom določeno, da mora imeti direktor za sklepanje določenih pogodb soglasje delavskega sveta ali drugega organa samoupravljanja, sklepa tudi pooblaščenec take pogodbe le s soglasjem tega organa.

Člen 253

Sindikalna organizacija tovarne lahko štiti in zastopa svoje člane pri uveljavljanju pravic iz delovnega razmerja. Organi upravljanja morajo o razlogih nameravane odpovedi delovnega razmerja večjemu številu delavcev proti njihovi volji obvestiti tovarniški odbor osnovne organizacije sindikata Železarnice najmanj 7 dni pred sprejemom sklepa o odpovedi.

Člen 254

O vseh pomembnih spremembah, ki zadevajo položaj delavca je delavski svet Železarnice dolžan pred odločanjem iskati mnenje od organov družbeno političnih organizacij tovarne. Odločitev delavskega sveta Železarnice ni vezana na soglasje organov družbeno političnih organizacij tovarne.

Člen 255

Delavski svet Železarnice mora obravnavati smernice in priporočila organov skupščine občine in jih posredovati članom delovne skupnosti.

Delavski svet Železarnice upošteva pri upravljanju tovarne smernice in priporočila in pri tem usklajuje interese delovne skupnosti z interesi družbene skupnosti.

Delavski svet Železarnice mora obveščati skupščino občine in njene organe o svojem delu, o splošnem ekonomskem in finančnem stanju in o izpolnjevanju proizvodnega načrta s tem, da jim na njihovo zahtevo dostavlja poročila.

Delavski svet Železarnice mora pošiljati organu, ki nadzoruje zakonitost poslovanja, na njegovo zahtevo zapisnike sej, sprejete letne perspektivne in investicijske programe ter delovne programe.

Člen 256

Delavski svet Železarnice sodeluje s skupščino občine pri reševanju gospodarskih in komunalnih potreb v okviru danih materialnih možnosti.

Delavski svet Železarnice sklepa o združevanju sredstev, če ima to združevanje namen pospeševati življenjski in družbeni standard. V pogodbi mora biti točno odrejen namen, za katerega naj se sredstva združijo in obveznost organa, ki bo uporabil družbena sredstva ter obveznosti, da delovno skupnost redno obvešča o uporabi teh sredstev in o učinkovitosti njihove naložbe.

XII. NARODNA OBRAMBA IN SAMOZAŠČITA

Člen 257

Delovna skupnost tovarne in njeni organi sodelujejo z vsemi sredstvi, s katerimi upravljajo v pripravah narodne obrambe in samozaščite skladno z določili zakona o narodni obrambi, ostalimi predpisi in določili tega statuta.

Priprave za delo v vojni ter za zaščito članov delovne skupnosti in njenih material-

nih sredstev se v tovarni opravljajo po razvojnem načrtu in vojnem načrtu.

Člen 258

Delavski svet Železarnice in ostali organi samoupravljanja upravljajo tovarno tudi v primeru vojne ali neposredne vojne nevarnosti.

Če vojne razmere ali trenutna situacija ne dopuščajo, da se delavski svet Železarnice sestane, glavni direktor tovarne neposredno opravlja vse zadeve in pristojnosti delavskega sveta Železarnice in ostalih organov.

Člen 259

Za izvrševanje nalog s področja narodne obrambe in samozaščite delavski svet Železarnice ustanovi štab za narodno obrambo in samozaščito tovarne, ki šteje 7 članov, imenuje in razrešuje njegove člane, ustanavlja enote in službe obrambe in samozaščite, imenuje in razrešuje poveljnike teh enot.

Člen 260

Osnova za delovanje štaba za narodno obrambo in samozaščito je vojni načrt, ki ga upravlja upravitelj, katerega imenuje delavski svet Železarnice. Naloge štaba za narodno obrambo in samozaščito so:

1. sprejema vojni načrt tovarne in predlaga v sprejem delavskemu svetu Železarnice razvojni načrt za obrambo in zaščito ljudi in sredstev,

2. skrbi za izvajanje obrambnih priprav in ukrepov samozaščite,

3. vodi akcije ob elementarnih nesrečah,

4. skrbi za usposabljanje članov delovne skupnosti za opravljanje dolžnosti s področja narodne obrambe in samozaščite,

5. organizira in vodi vse akcije neposredne obrambe in zaščite.

Na čelu štaba je glavni direktor tovarne, ki po potrebi imenuje člane v štab širšega sestava.

Člen 261

Vsak član delovne skupnosti ima pravico in dolžnost sodelovati v pripravah in akcijah za narodno obrambo in zaščito, dolžan je izvrševati naloge, ki izhajajo iz sklepov štaba za narodno obrambo in samozaščito.

XIII. STATUT IN SPLOŠNI AKTI, POSTOPEK ZA NJIHOV SPREJEM

Člen 262

Statut tovarne je osnovni samoupravni akt tovarne, ki odreja temeljna določila notranjih odnosov in mora biti vsklajen z zakonskimi predpisi in statutom Združenega podjetja. Poleg statuta urejajo podrobno notranje odnose tudi drugi splošni akti, ki morajo biti prav tako vsklajeni z zakonskimi predpisi in s statutom.

Člen 263

Statut in druge splošne akte sprejema, spreminja in dopolnjuje delavski svet Železarnice po postopku, ki je določen s tem statutom.

Tovarna ima naslednje splošne akte:

1. pravilnik o delovnih razmerjih,

Clen 244

Delavec, ki ugotovi na svojem delovnem mestu ali kjer koli v tovarni problem, katerega rešitev bi lahko bistveno vplivala na uspešnost poslovanja tovarne, mora o tem takoj obvestiti ustrezno strokovno službo, odgovornega delavca ali pristojni samoupravni organ.

Delavec, ki posreduje netočno informacijo ali tisti, ki ne upošteva posredovanih informacij ter s tem povzroči škodo, je materialno odgovoren.

Clen 245

Pravilnik o informiranju določa, za katere vrste sklepov in za katere primere morajo vsi člani delovne skupnosti sprejeti pred odločanjem v samoupravnih organih ustrezno pripravljeno in razumljivo gradivo ter kateri dokumenti in podatki morajo biti obvezno objavljeni v glasilu tovarne.

Pravilnik o informiranju določa oblike in način informiranja ter odgovarjanja na zastavljena vprašanja članov delovne skupnosti.

XI. DRUŽBENO POLITIČNE ORGANIZACIJE IN SODELOVANJE Z OBCINO

Clen 246

Družbeno politične organizacije — sindikat, Zveza komunistov in Zveza mladine delujejo v tovarni samostojno, skladno s svojimi delovnimi programi in so organizirane s svojimi pravili in statuti.

Clen 247

Delovna skupnost omogoča in podpira delovanje sindikalne organizacije skladno s statutom Zveze sindikatov Jugoslavije, Zveze sindikatov Slovenije in pravil osnovne organizacije tako, da se njena funkcija uresničuje v sistemu samoupravljanja v tovarni zlasti v naslednjem:

1. da v soglasju s pristojnimi samoupravnimi organi ali samostojno, kadar je njena pobuda neutemeljena zavrnjena, sklicuje sestance delovnih skupin, da bi razpravljali o vprašanjih, ki zadevajo koristi posameznikov ali delovne skupnosti,

2. da daje svoje predloge ob sprejemanju ali spreminjanju statuta in drugih splošnih aktov, o katerih morajo razpravljati samoupravni organi,

3. da organizira volilni postopek za volitve članov samoupravnih organov, na vseh samoupravnih nivojih v tovarni,

4. da je nosilec kandidatne liste za člane samoupravnih organov, ki jo sprejmejo zbori volilnih enot v tovarni,

5. da pred odločitvijo na samoupravnih organih obravnava vse tiste programe, ki zadevajo neposredne interese članov delovne skupnosti,

6. da predlaga in zahteva izvedbo referenduma o vprašanjih, ki jih določata zakon in statut,

7. da predlaga ali zahteva odpoklic posameznih članov ali kolektivni odpoklic samoupravnega organa v obratu, delovni enoti ali

tovarni oziroma da predlaga delavskemu svetu Železarne glasovanje o zaupnici individualnega izvršilnega organa.

Clen 248

Organi sindikalne organizacije imajo pravico spodbujati in zahtevati uresničevanje določil splošnih aktov in sklepov samoupravnih organov na vseh ravneh v tovarni.

Clen 249

Samoupravni organi obveščajo z vabili vodstva družbeno političnih organizacij o sejah organov ter jim s pošiljanjem gradiva omogočajo sodelovanje v njihovem delu, pisмено pa so dolžni odgovarjati na njihove predloge in ugovore.

Clen 250

Samoupravni organi omogočajo delovanje družbeno političnih organizacij s tem, da:

1. zagotavljajo ustrezne prostore za redne in izredne sestanke,

2. zagotavljajo potrebna materialna sredstva za delovanje družbeno političnih organizacij, še posebno pa za podporo raznim oblikam aktivnega delovanja zveze mladine,

3. dopuščajo sklic sindikalnih sestankov med rednim delovnim časom, o čemer odloča na predlog predsedstva sindikata Železarne glavni direktor, na predlog sindikalnega odbora v obratu pa obratovodja. Za morebitne posledice, če predlog za sklic sestanka zavrnejo, so le-ti polno odgovorni,

4. predsednikom sindikalnih odborov, sekretarjem aktivov ZK in predsednikom aktivov ZM priznajo nadomestilo osebnega dohodka za čas, ko zaradi opravljanja svoje funkcije zapusti delovno mesto, po predhodni odobritvi obratovodje, oziroma direktorja.

5. sekretarju konference ZK Železarne in predsedniku konference ZM Železarne priznajo pravico, da lahko v času mandata zapustita delovno mesto po potrebi, vendar največ 8 ur na teden s predhodnim obvestilom odgovornega delavca,

3. voljenim družbeno političnim delavcem v tovarni zagotavljajo za politično izobraževanje v okviru organizacije, letno največ tri dni izredno plačanega dopusta,

7. omogočajo članom delovne skupnosti, ki so izvoljeni v organe občine, republike ali zveze, da se lahko udeležujejo uradno sklicanih sej. Tovarna zahteva od sklicateljev teh sej poravnava stroškov za izgubljeni delovni čas.

Clen 251

Kadar član delovne skupnosti tovarne potuje kot predstavnik družbeno političnih organizacij tovarne, prejme potni nalog in stroške potovanja krije tovarna.

Clen 252

Samoupravni organi zagotavljajo v okviru letnega programa izobraževanja sredstva za družbeno politično izobraževanje članov samoupravnih organov in članov vodstev družbeno političnih organizacij v tovarni.

Clen 12

Podeljeno splošno pooblastilo iz čl. 11 in pooblastila iz čl. 12 tega statuta postanejo veljavna z dnem njihove registracije pri okrožnem gospodarskem sodišču in z objavo v Uradnem listu. Posebno pooblastilo je veljavno za sklepanje posameznih pogodb in drugih pravnih poslov le na podlagi pismenega pooblastila glavnega direktorja oz. osebe, ki v njegovem imenu izdaja taka pooblastila.

Clen 13

Akte civilno pravnega značaja, s katerimi se za tovarno sprejemajo obveznosti nad vrednostjo ... podpisujeta dva pooblaščenca podpisnika, od katerih mora biti eden iz finančno računovodskega sektorja. Ime tovarne se podpisuje tako, da se glavni direktor ali pooblaščenec na oseba podpisuje pod štampljko. Oseba, ki podpisuje po posebnem pooblastilu mora podpisu dodati še: »Po pooblastilu.«

Osebe, ki podpisujejo ime tovarne, morajo k podpisu dodati: tudi naziv položaja, ki ga v Železarni zasedajo.

Clen 14

Predsednik delavskega sveta Železarne podpisuje posamezne listine in dokumente skupaj z glavnim direktorjem ali drugim podpisnikom tovarne le v primerih, ki jih določajo zakonski predpisi.

V odsotnosti direktorja Železarne podpisuje namesto njega direktor sektorja za ekonomiko.

III. SAMOUPRAVLJANJE ŽELEZARNE

1. Načela samoupravljanja

Clen 15

Delovna skupnost upravlja z Železarno skladno z zvezno in republiško ustavo po načelih delavskega samoupravljanja, s skrbjo dobrega gospodarja ter v okviru proizvodnega in finančnega načrta Železarne; v korist tako delovni skupnosti, združenemu podjetju Slovenskih železarn, kot celotni družbeni skupnosti.

Clen 16

Delovna skupnost Železarne uresničuje delavsko samoupravljanje prek delovnih skupin, organov upravljanja, ter kolektivnih in individualnih izvršilnih organov v obratih, delovnih enotah in v tovarni.

Clen 17

Razmejitve pristojnosti, pravic in dolžnosti posameznih organov samoupravljanja predpisuje delovna skupnost v tem statutu.

Clen 18

Statut tovarne določa le osnovna in temeljna načela samoupravljanja, podrobnosti pa urejajo splošni akti, poslovniki, organizacijski predpisi in sklepi.

Clen 19

Vsi organi samoupravljanja so v mejah svojih pristojnosti, ki jih določa ta statut samostojni. Noben organ ne more razveljaviti sklep drugega organa, če je le-ta sprejet v okviru njegovih pristojnosti in zakonitosti.

Delavski svet Železarne je pristojen razveljaviti nezakonit sklep sveta delovne enote in drugih kolektivnih izvršilnih organov v obratih, delovnih enotah in v tovarni.

Clen 20

Organi upravljanja so za svoje delo odgovorni delovni skupnosti tovarne, kolektivni in individualni izvršilni organi pa so odgovorni organom upravljanja, ki so jih izvolili.

2. Samoupravne pravice članov delovne skupnosti

Clen 21

Vsak član delovne skupnosti tovarne ima pravico:

1. da voli in da je izvoljen v organe upravljanja tovarne in združenega podjetja Slovenske železarne,

2. da sodeluje:

- pri oblikovanju samoupravnih predpisov, samoupravnih dogovorov in odločitev,
- pri sestavljanju normativov dela na njegovem delovnem mestu,
- pri opisu njegovega delovnega mesta,
- pri vrednotenju njegovega dela in delovnega mesta ter pri delitvi dohodka,
- pri urejanju varnega dela na delovnem mestu,
- pri oblikovanju poti njegovega napredovanja, pri urejanju pravic iz delovnega razmerja in
- pri urejanju življenjskih pogojev;

3. da je informiran o poslovanju obrata, delovne enote, tovarne in Združenega podjetja;

4. da postavlja vprašanja v zvezi s poslovanjem organov upravljanja kolektivnim in individualnim organom v tovarni in Združenega podjetja;

5. da dobi odgovor na postavljena vprašanja v zvezi s poslovanjem obrata, delovne enote, tovarne in Združenega podjetja.

Clen 22

Vsak član delovne skupnosti tovarne pa je dolžan:

1. da sodeluje v samoupravljanju in v delovnem procesu po svojih sposobnostih;

2. da izraža svoje predloge in mnenja v zvezi s poslovanjem obrata, delovne enote, tovarne in Združenega podjetja;

3. da se seznani s posredovanimi informacijami;

4. da upošteva in izvršuje samoupravne predpise, samoupravne dogovore in odločitve ter delovni red.

Člen 23

Člani delovne skupnosti in člani organov samoupravljanja so pri izpolnjevanju načel samoupravljanja odgovorni:

1. za svoje delo na delovnem mestu in za delo v organih samoupravljanja;
2. za izpolnjevanje obveznosti Železarne do družbene skupnosti;
3. za poslovanje Železarne skladno z družbenimi interesi, izraženimi v ustavi in drugih zakonskih določilih, v družbenih planih ter v sklepih predstavniških organov družbeno politične skupnosti.

Člen 24

Pri izvrševanju pravic in dolžnosti samoupravljanja so vsi člani delovne skupnosti enakopravni.

Člen 25

Predlog, mnenje, zahteve ali vprašanja člana delovne skupnosti ali delovne skupine, je dolžan obravnavati in nanj odgovoriti tisti odgovorni delavec ali organ, v čigar delovno področje in pristojnost predlog, mnenje ali vprašanje sodi. Če odgovorni delavec ali pristojni organ v predpisanih rokih ne odgovori, lahko član delovne skupnosti svoje vprašanje ali zahtevek neposredno naslovi na delavski svet Železarne, ki je dolžan odgovoriti. O istem vprašanju obvesti tudi sindikalno organizacijo.

Člen 26

Na zahtevo ali vprašanje člana delovne skupnosti ali delovne skupine, ki se nanašajo na obračun osebnega dohodka ob izplačilih, je odgovorni delavec dolžan odgovoriti v roku 24 ur. Na vse ostale predloge, mnenja, zahteve ali vprašanja članov delovne skupnosti ali delovnih skupin, morajo odgovorni delavci odgovoriti v roku 14 dni, pristojni organ upravljanja pa na prvi seji.

Če se pri reševanju zadev iz prvega odstavka tega člena ugotovi potreba po drugačnih rešitvah spornega problema, je odgovorni delavec ali pristojni organ dolžan takoj začeti postopek reševanja.

Člen 27

Če član delovne skupnosti ali delovna skupina ni zadovoljna z odgovorom ali rešitvijo postavljenega predloga, mnenja, zahteve ali vprašanja ima pravico, da zahteva od delavskega sveta Železarne, da o spornem problemu dokončno odloči. Delavski svet Železarne je dolžan to storiti na prvi naslednji seji.

Če delavski svet Železarne po postopku iz predhodnega odstavka ne more sprejeti ustrezne dokončne odločitve, ker so problemi nastali zaradi zunanjih vplivov in vzrokov, zahteva posredovanje in ustrezne rešitve občinskih, republiških ali zveznih organov in sindikata.

Člen 28

Če se član delovne skupnosti ali delovna skupina v postopku sprejemanja samoupravnih odločitev ni seznanila po lastni krivdi s posredovanimi informacijami, o vsebini in ciljnih predvidenih odločitvah, nima pravice predlagati sprememb, dajati pripombe ali ugovarjati na že sprejete odločitve, prevzema pa vse osebne in splošne posledice v rednem postopku sprejetih odločitev.

Člen 29

Delovna skupina, ki je izkoristila vse možnosti, da dobi odgovor na postavljena vprašanja v zvezi s poslovanjem in delom, vendar odgovora ni dobila, se lahko takoj sestane in zahteva sodelovanje predstavnikov vodstva osnovne organizacije sindikata.

Delovna skupina mora v vsakem primeru ali predno se sestane, poskrbeti za zavarovanje proizvodnih sredstev in s tem preprečiti nastanek kakršne koli škode na proizvodnih sredstvih.

Člen 30

Če član delovne skupnosti zaradi neinformiranosti po lastni krivdi, oziroma če ni izkoristil pravic iz predhodnih členov in naredi za Železarno škodljive postopke ali dejanja, stori posebno hudo kršitev delovne dolžnosti.

Člen 31

Odgovorni delavec, ki ni pravočasno posredoval informacije ali ni odgovoril na postavljeno vprašanje in je s tem dal povod za takojšnji sestanek po 29. členu, je storil posebno hudo kršitev delovne dolžnosti. Glavni direktor je v tem primeru dolžan uvesti postopek za ugotovitev kršitve delovne dolžnosti.

Člen 32

Če na postavljeno vprašanje ni pravočasno odgovoril pristojni organ upravljanja, kolektivni ali individualni izvršilni organ in s tem povzročil takojšnji sestanek po 29. členu, je s tem podan povod za odpoklic. Tovarniški odbor sindikata je dolžan začeti postopek za odpoklic.

Člen 33

Kadar gre za kršitve samoupravnih pravic ali kritiko dela samoupravnih organov oziroma odgovornih delavcev, se lahko član delovne skupnosti ali delovna skupina obrne neposredno na delavski svet Železarne, ki je dolžan zadevo obravnavati in sprejeti ustrezen sklep.

3. Delovna skupina in referendum

Člen 34

Člani delovne skupnosti uresničujejo neposredno samoupravljanje prek delovnih skupin in z referendumom.

Člen 232

Tovarna posluje po predpisih, ki veljajo za poslovanje gospodarskih organizacij in je njeno poslovanje potrjeno vsem oblikam družbene kontrole.

Finančno materialno poslovanje vodi finančno računovodski sektor, ki mora s svojimi službami omogočiti zajemanje vseh podatkov za obračun in na podlagi knjigovodske dokumentacije sestavljati obračune.

Finančno računovodski sektor je dolžan delovnim enotam dostavljati mesečne obračune poslovanja delovne enote.

Na podlagi zakonskih predpisov o materialno finančnem poslovanju izdaja vodstvo finančno računovodskega sektorja interna navodila.

Člen 233

Službe tovarne vodijo predpisane poslovne knjige. Za potrebe Železarne je vodstvo finančno računovodskega sektorja dolžno, da predpiše vodenje pomožnih knjig, evidenc in pregledov, ki zagotavljajo čim popolnejši pregled v poslovanju.

Člen 234

Z inventurnimi popisi se ugotavlja dejansko stanje sredstev, s katerimi upravlja tovarna.

Člen 235

V kolikor se oseba, ki je odgovorna za poslovanje z imetjem razrešuje službene dolžnosti, se mora predhodno popisati vrednost imetja, za katero oseba odgovarja, nato pa primopredaja, ki jo izvrši komisija. Komisija imenuje odgovorna oseba, v čigar pristojnost spada delo. Za primopredajo poslovnih oseb, ki so pooblaščen v oanki kot podpisniki finančnih dokumentov, imenuje primopredajno komisijo odbor za poslovno politiko.

Člen 236

Pravilnik o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva določa podrobnosti finančnega poslovanja in knjigovodstva v tovarni.

X. INFORMACIJSKA DEJAVNOST

Člen 237

Poslovanje tovarne je javno. Člani delovne skupnosti imajo pravico, da se kot nosilci delavskega samoupravljanja seznaniijo z materialnim in finančnim stanjem, z izpolnjevanjem gospodarskega načrta, z uresničevanjem samoupravnih aktov, s sklepi samoupravnih organov, s poslovanjem obratov, delovnih enot, tovarne in združenega podjetja, pri čemer pa so dolžni varovati poslovne in druge tajne.

Člen 238

Poslovno tajnost predstavljajo dokumenti in podatki, ki so konkurenčnega pomena za gospodarjenje in poslovanje tovarne. Poslovna tajnost so zlasti dokumenti in podatki, ki jih pristojni organ razglasi za poslovno tajnost ali pa posli, ki jih opravlja tovarna za JLA.

Dokumenti, podatki in sklepi, ki veljajo za poslovno tajnost, so določeni s pravilnikom o čuvanju poslovne tajnosti.

Informacije, dokumenti in podatki, ki so pogoj za sodelovanje članov delovne skupnosti pri gospodarjenju z dohodkom, ki so pomembni za položaj vseh delavcev, niso poslovna tajnost.

Člen 239

Poslovno tajnost so dolžni varovati vsi člani delovne skupnosti, zlasti pa člani organov samoupravljanja, odgovorni delavci in tisti, ki opravljajo nalogo s posebnim opozorilom, da gre za poslovno tajnost. Samoupravni organi lahko izključijo prisotnost javnosti, kadar razpravljajo in odločajo o dokumentih, ki so po zakonu in pravilniku poslovna tajnost.

Člen 240

Vsaka informacija mora biti pravočasna, objektivna, celovita in razumljiva. Delavski svet Železarne odloča o organizacijski shemi informiranja in na predlog odbora za informiranje in tovarniški tisk določa sredstva za delo službe za informiranje.

Odbor za informiranje in tovarniški tisk uresničuje politiko informiranja in je odgovoren za izvajanje ter uresničevanje teh določil in pravilnika o informiranju.

Pravilnik o informiranju določa, kdo so nosilci informiranja ter o čem, kdaj in kako morajo biti člani delovne skupnosti informirani.

Člen 241

Statut in splošni akti ter dokumenti o gospodarjenju in poslovanju tovarne morajo biti dostopni vsem delavcem tovarne. Dokumente o gospodarjenju in poslovanju tovarne je na željo delavca dolžan posredovati vodja informativne službe.

Člen 242

Vsak član delovne skupnosti tovarne lahko javnosti sam ali prek pooblaščenih posredovalcev posreduje svoje mnenje o določenih vprašanjih.

Celovito informacijo o posameznih vprašanjih gospodarjenja in poslovanja tovarne daje javnosti glavni direktor ali sekretar tovarne oziroma od njiju pooblaščen delavci.

O delu družbeno političnih organizacij in o njihovem mnenju o gospodarjenju v tovarni, informirajo javnost vodstva posameznih družbeno političnih organizacij v tovarni.

Člen 243

Kršenje pravic in neizpolnjevanje dolžnosti članov delovne skupnosti o informiranju je kršitev delovne dolžnosti, pri čemer je pona-rejanje ali napačno posredovanje informacij, ki zavaja pri poslovnih ali drugih odločitvah, posebno huda kršitev delovne dolžnosti.

Kršitev poslovne tajnosti je posebno huda kršitev delovne dolžnosti.

Člen 220

Akontacije osebnega dohodka se obračunavajo in izplačujejo po merilih, ki so enotna za vso tovarno in jih sprejema ter predpisuje delavski svet Železarne ter po specifičnih merilih, ki jih sprejemajo samoupravni organi obratov ali delovnih enot, odvisno od vira sredstev, ki se razdeljujejo po sprejetih merilih.

Člen 221

Merila za razdeljevanje akontacij, ki velja jo za vso tovarno so predvsem:

1. obračunska postavka, ki izvira iz vrednotenja delovnega mesta po sistemu kategorizacije,
2. norma kot merilo delovnega učinka, ki se predpisuje po izvršeni analizi dela in določilih pravilnika o normah,
3. pribitki za nočno, nadurno in nedeljsko delo,
4. vse vrste premij za prihranek na materialu ali stroških, predpisane s posebnimi pravilniki,
5. stimulacijski dodatek za strokovno usposobljenost, ki presega okvir kategorizacije, dodatek na neprekinjeno delo v tovarni in drugi dodatki predpisani s posebnimi pravilniki,
6. dodatki za delo pod otežkočenimi pogoji, predpisani s posebnim pravilnikom,
7. nagrade priznane po pravilniku o nagradah.

Člen 222

Člani delovne skupnosti imajo pod enakimi pogoji pravico koristiti sredstva sklada skupne porabe, ki so namenjena predvsem za:

1. financiranje strokovnega izpopolnjevanja,
2. financiranje rekreacijske dejavnosti,
3. financiranje stanovanjske izgradnje,
4. financiranje objektov družbene prehrane in varstvo vzgojnih ustanov.

IX. FINANČNO POSLOVANJE

Člen 223

Tovarna ima finančna sredstva pri denarnih zavodih, na žiro računih skladov in v odobrenih kreditih. Finančna sredstva ustvarja iz dobička, ki ga ugotavlja z zaključnim računom in razporeja na sklade.

Člen 224

Delavski svet Železarne s finančnim planom predpiše proporce delitve doseženega dohodka.

Dokončno razdeli dohodek delavski svet Železarne ob sprejemu zaključnega računa. Podrobnosti formiranja skladov predpisuje pravilnik o delitvi dohodka.

Člen 225

Poslovni sklad se formira iz dela dohodka namenjenega za sklade, iz dotacij in brezplačnih prenosov osnovnih sredstev.

Sredstva poslovnega sklada se lahko vlagajo v osnovna in obratna sredstva tovarne ter se lahko koristijo tudi za skupna vlaganja v iste namene.

Člen 226

Delavski svet Železarne izloča del sredstev dohodka v obvezni rezervni sklad po veljavnih predpisih. Ko sredstva dosežejo predpisano minimalno višino, preneha obveznost izločanja dohodka v ta sklad. Koristenje sredstev obveznega rezervnega sklada odobrava delavski svet Železarne v mejah zakonskih predpisov.

Člen 227

Sklad skupne porabe se formira iz dobička ter iz sredstev, ki so dana Železarni brez obveznosti vračanja in jih delavski svet Železarne nameni temu skladu. Sredstva sklada skupne porabe so namenjena za zadovoljevanje skupnih potreb delovne skupnosti in se uporabljajo predvsem za:

1. investicijska vlaganja v objekte družbenega standarda,
2. kritje stroškov v zvezi z vzdrževanjem teh objektov,
3. financiranje strokovnega izobraževanja kadrov,
4. financiranje vseh oblik rekreacije članov delovne skupnosti,
5. dajanje posojil pri individualni gradnji stanovanj,
6. dajanje dotacij družbenim organizacijam in društvom,
7. financiranje vzgojno varstvenih dejavnosti in ostalih potreb članov delovne skupnosti, ki se lahko krijejo iz tega sklada.

Člen 228

Ob delitvi dobička lahko delavski svet Železarne in sveti delovnih enot izločijo del sredstev v neobvezne sklade za kritje specifičnih potreb članov delovne skupnosti, ki niso v nasprotju z zakonskimi predpisi.

Ob ustanovitvi sklada določijo njegov namen in način uporabe.

Člen 229

Osnovna sredstva tovarne so vsa zemljišča, zgradbe, naprave, instalacije, stroji, instrumenti, inventar in pravice, ki jih je tovarna pridobila ter jih uporablja za svojo gospodarsko dejavnost, po predpisih pa se vodijo kot osnovna sredstva.

Člen 230

Tovarna lahko pridobi osnovna sredstva na naslednje načine:

1. z nakupom,
2. s prenosom iz drugih skladov,
3. z brezplačnim prenosom iz druge delovne organizacije,
4. z darilom.

Člen 231

Z namenom, da se prepreči gospodarska škoda ob elementarnih neizgodah, nenadnih okvarah in podobno, so vsa osnovna sredstva tovarne zavarovana.

Člen 35

Delovna skupina je skupina delavcev, ki deluje na ožjem delovnem področju in jo praviloma vodi delovodja oziroma drug vodstveni delavec. Skupina praviloma ne bi smela šteti več kot 30 delavcev. Delovne skupine ustanavlja in odpravlja svet delovne enote.

Člen 36

Delovna skupina omogoča vsakemu članu, da sodeluje v samoupravljanju zlasti pa:

1. v oblikovanju stališč do določenih vprašanj,
2. v izražanju predlogov in mnenj,
3. v sprejemanju in dajanju informacij ter
4. v postavljanju vprašanj iz celotnega področja dela in poslovanja podjetja.

Člen 37

Sestanek delovne skupine je temeljna oblika delovanja delovne skupine. Zaradi obravnavanja specifičnih vprašanj se lahko sestane skupaj več delovnih skupin na delovni izmeni, v obratu in v službah.

Člen 38

Sestanek delovne skupine je tudi oblika za konsultacijo po specifičnih vprašanjih. Vsa vprašanja o katerih delovna skupnost Železarne odloča z referendumom se obvezno obravnavajo na sestankih delovnih skupin pred glasovanjem. Prav tako se na sestankih delovnih skupin obvezno obravnavajo tudi vprašanja, ki jih organi upravljanja dajo v javno razpravo delovni skupnosti Železarne oziroma delovne enote.

Člen 39

Sestanek delovne skupine sklicuje vodja delovne skupine po potrebi, najmanj pa enkrat mesečno. Sestanke sklicuje samoiniciativno, obvezno pa kadar:

1. sestanek zahteva pet članov delovne skupine,
2. na zahtevo posameznega člana delovne skupine, ki ni v roku dobil odgovora na postavljeno vprašanje v zvezi s poslovanjem obrata, delovne enote, Železarne oziroma Združenega podjetja,
3. kadar se obravnavajo vprašanja iz 38. člena.

Člen 40

Naloge vodje delovne skupine so:

1. da sklicuje in vodi sestanke delovne skupine;
2. da informira delovno skupino o aktualnih vprašanjih svoje skupine in jo obvešča o odgovorih na vprašanja postavljena na prejšnjem sestanku. Prav tako delovni skupini posreduje informacije v zvezi s stališči in predlogi prejšnjega sestanka;

3. da seznanja delovno skupino s posredovanimi pismenimi informacijami o poslovanju in delu obrata, delovne enote, tovarne in Združenega podjetja;

4. da razpravlja z delovno skupino o zadevah, ki so dane v javno razpravo in s skupino oblikuje stališča;

5. da sprejema predloge in mnenja posameznikov in jih s skupino obravnava ter oblikuje stališča;

6. da vsa stališča, ki jih skupina oblikuje in vse informacije ter vprašanja, ki jih skupina ali posameznik postavi, vpiše v zapisnik, katerega en izvod posreduje obratovodstvu, en izvod pa tajništvu organov samoupravljanja.

Člen 41

Vodja delovne skupine je odgovoren za izvrševanje nalog iz člena 39 in 40 ter za posledice, ki bi nastale zaradi neizvrševanja nalog.

Člen 42

Delovna skupnost neposredno odloča na referendumu po naslednjih vprašanjih:

1. o novih vlaganjih tovarne za katera so potrebne investicije večje od 20 % nabavne vrednosti obstoječih osnovnih sredstev;
 2. o odcepitvi ali opustitvi posamezne osnovne proizvodne dejavnosti v tovarni;
 3. o izločitvi tovarne iz Združenega podjetja.
- Referendum razpisuje delavski svet Železarne po določilih poslovnika za delo delavskega sveta.

4. Organi upravljanja, kolektivni in individualni izvršilni organi

Člen 43

Organi upravljanja so:

- delavski svet Železarne v tovarni in
- sveti delovnih enot v delovnih enotah.

Člen 44

Kolektivni izvršilni organi so:

V OBRATIH:

- komisije za medsebojne odnose in nagrajevanje,
- komisije za varstvo pri delu,
- komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti.

V DELOVNIH ENOTAH:

- komisije za proizvodnjo,
- komisije za nagrajevanje,
- komisije za kadre in medsebojne odnose,
- komisije za varstvo pri delu,
- komisije za racionalizacije in novatorstvo in
- komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti.

V TOVARNI:

- odbor za poslovno politiko,
 - odbor za osnovna sredstva,
 - odbor za plan in finance,
 - odbor za dohodek in sistem nagrajevanja,
 - odbor za kadre,
 - odbor za življenjske pogoje in rekreacijo,
 - odbor za splošne zadeve,
 - odbor za varstvo pri delu in socialno zdravstveno varstvo,
 - odbor za izume in racionalizacije,
 - odbor za tovarniški tisk in informacije.
- Komisija za delovna razmerja
Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti
Komisija za pritožbe
Komisija za stanovanjska vprašanja
Komisija za varstvo žena, invalidov in mladoletnih delavcev
Komisija za zadeve borcev NOV.

Člen 45

Individualni izvršilni organi tovarne so: glavni direktor Železarne, direktor proizvodnega sektorja, direktor tehničnega sektorja, direktor komercialnega sektorja, direktor finančno računovodskega sektorja, direktor sektorja za ekonomiko, direktor kadrovskega sektorja, direktor sektorja za tehnično kontrolo in raziskave, direktor sektorja za investicije, sekretar tovarne.

5. Pristojnosti organov upravljanja in kolektivnih izvršilnih organov

Komisije v obratih

Člen 46

Komisije v obratih so kolektivni izvršilni organi, ki jih volijo delovne skupnosti obratov neposredno oblikujejo politiko na področju na katerem delujejo, skrbijo za izvrševanje lastnih sklepov po odgovornih delavcih in obravnavajo področno problematiko, ki jo nakazuje delovna skupnost obrata na sestankih delovnih skupin.

Člen 47

Pristojnosti komisije za medsebojne odnose in nagrajevanje so:

1. Odloča o premestitvah znotraj obrata in o napredovanju delavcev za vsa delovna mesta v obratu z označbo: D-1, D-2, D-3, D-4 in U-2.
2. Obravnava in sprejema letni plani rednih dopustov. Nadzira izvrševanje plana.
3. Odobrava izredno plačane dopuste za rekreativno dejavnost članov delovne skupnosti obrata največ do 7 dni s tem, da sredstva za dopust bremenijo sredstva osebnega dohodka obrata.
4. Obravnava predlog kolektivnih dopustov ali razporeditve grupe delavcev na druga dela v obratu pri začasnem zmanjšanju obsega proizvodnje.

5. Obravnava predloge in odloča o delovnih priznanjih znotraj obrata. Delovna priznanja so: diplome, pohvale, darila in denarne nagrade.

6. Odloča o uvedbi individualnih meril nagrajevanja posameznih delavcev za katere splošni akti pooblašajo obrat.

7. Zasleduje delovanje in učinkovitost obstoječega sistema nagrajevanja in predlaga pristojnim organom spremembe in izboljšave.

Člen 48

Pristojnosti komisije za varstvo pri delu so: 1. Obravnava in daje soglasje na sanacijski program delovnih pogojev v obratu.

2. Zbira pripombe in predloge v zvezi z varstvom pri delu in sanacijskim programom, ter jih s svojimi stališči posreduje področni službi prek obratovodstva.

3. Obravnava analize poškodb pri delu v obratu in analize odsotnosti zaradi bolovanj. Sprejema ukrepe.

4. Zahteva sklic sestankov delovnih skupin v obratu zaradi razprave o varstvu pri delu, poškodbah in bolovanjih.

5. Nadzira ali vodstveni kader obrata izpolnjuje (izvršuje) naloge s področja varstva pri delu in predlaga sankcije.

Člen 49

Pristojnosti komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti so:

1. Obravnava in izreka ukrepe za lažje in hujše kršitve delovne dolžnosti delavcem obrata na delovnih mestih z označbo: D-1, D-2, D-3, D-4 in U-2.

Člen 50

Komisije v obratu so za svoje delo odgovorne delovni skupnosti obrata. Občasno, obvezno pa polletno morajo o svojem delu informirati delovno skupnost obrata prek delovnih skupin.

Organi v delovnih enotah

Člen 51

Organi upravljanja v delovnih enotah so sveti delovnih enot, ki jih delovne skupnosti delovnih enot volijo neposredno.

Člen 52

Pristojnosti svetov delovnih enot so:

1. Delavškemu svetu Železarne posreduje stališča delovne enote k predlogu oblikovanja gospodarskega načrta tovarne.

2. Razporeja ustvarjena, odobrena in dodeljena sredstva delovni enoti iz skupnih sredstev tovarne.

3. Spremlja mesečne uspehe v proizvodnji in odloča o predlaganih ukrepih za odpravo pomanjkljivosti.

4. Obravnava periodična poročila in letni obračun. Delavškemu svetu Železarne posreduje svoja stališča.

5. Sklepa o likvidaciji inventurnih razlik nastalih pri občnih internih popisih proizvodnje.

Člen 207

Načelne osnove za izdelavo gospodarskega načrta so: potrebe širše družbene skupnosti izražene v zahtevah tržišča, optimalno izkoriščanje proizvodnih kapacitet, težnje delovne skupnosti za delo pod čimboljšimi delovnimi pogoji in doseganje čimboljših ekonomskih efektov.

Člen 208

Osnutek gospodarskega načrta sestavlja in usklajuje strokovna služba za planiranje pri sektorju za ekonomiko na osnovi parcialnih planov, ki jih izdelajo področne strokovne službe.

Sektor za ekonomiko je dolžan osnutek gospodarskega načrta objaviti za javno razpravo v delovni skupnosti tovarne.

Člen 209

Sektor za ekonomiko na podlagi pripomb javne razprave delovne skupnosti predlaga gospodarski načrt v sprejem delavškemu svetu Železarne prek odbora za plan in finance. Odbor za plan in finance posreduje delavškemu svetu Železarne stališča do predloga gospodarskega načrta in do neupoštevanih pripomb in predlogov.

VIII. DELITEV DOHODKA

Člen 210

Ekonomski odraz gospodarjenja delovne skupnosti v gospodarskem letu je dosežen dohodek, ki se ugotavlja med letom s periodičnimi obračuni in ob zaključku leta z letnim zaključnim računom. Organi upravljanja tovarne so dolžni razvijati principe delitve sredstev po vložnem delu.

Člen 211

Dohodek ugotovljen z zaključnim računom služi kot osnova za obračun obveznosti do družbe. Pri razdelitvi dohodka na osebne dohodke in sklade, je tovarna dolžna iz dohodka zagotoviti kritje obveznosti do Združenega podjetja v višini, ki jo določa pogodba.

Člen 212

Dohodek, ki ostane po izpolnitvi družbenih obveznosti in obveznosti do združenega podjetja se deli na osebne dohodke in sklade. Delavski svet Železarne je dolžan pri delitvi dohodka za osebne dohodke in sklade upoštevati načela dobrega gospodarjenja, to je zagotoviti realno rast osebnih dohodkov, družbenega standarda in zagotoviti sredstva za skladen razvoj tovarne in boljših delovnih pogojev. Osnovno razmerje po katerem se deli dohodek na osebne dohodke in sklade, določa pravilnik o delitvi dohodka in nagrajevanju delavcev.

Člen 213

Dohodek, ki se ugotavlja po delovnih enotah je osnova, s katero je vsaka delovna enota udeležena pri dohodku tovarne. Ugotovljeni dohodek po delovnih enotah mora biti usklajen z dohodkom ugotovljenim za tovarno.

Člen 214

Delavski svet Železarne določa stopnjo odvajanja sredstev v obvezne sklade tovarne za razširjeno reprodukcijo in za financiranje skupnih potreb družbenega standarda.

Člen 215

Delovne enote samostojno razpolagajo z dohodkom, ki jim ostane po kritju vseh obveznosti do tovarne.

Svet delovne enote razporeja ostanek dohodka na sredstva za osebne dohodke in na sredstva za kritje potreb delovne enote.

Pri delitvi sredstev delovne enote namenjene za osebne dohodke so obrati, oddelki in posamezni člani udeleženi glede na dosežene rezultate dela, kar ureja pravilnik o delitvi dohodka in nagrajevanju delavcev.

Člen 216

Z namenom, da se delovnim enotam ustvari enaki pogoji gospodarjenja, ima delavski svet Železarne pravico, da na osnovi analiz spreminja pogoje gospodarjenja posamezne delovne enote. Delavski svet Železarne ima pravico in dolžnost, da delovnim enotam ustvari enake pogoje gospodarjenja. Delavski svet je to dolžan storiti, kadar ugotovi, da je sprememba startnih pogojev dosegla takšno mejo, ki ruši razmerje med osebnimi dohodki posameznih delovnih enot in so odstopanja rezultat ukrepov izven delovne enote.

Člen 217

Obvezni skladi v tovarni so:

1. poslovni sklad,
2. rezervni sklad in
3. sklad skupne porabe.

Delavski svet Železarne in sveti delovnih enot lahko ustanovijo tudi druge namenske sklade.

Člen 218

Član delovne skupnosti ima pravico udeležbe na delu dohodka, ki je namenjen za osebne dohodke. To pravico član pridobi z opravljenim delom in doseženim delovnim učinkom.

Med letom dobivajo člani delovne skupnosti akontacije osebnega dohodka, ki se izplačujejo mesečno, dan izplačila se določi glede na dotok denarnih sredstev. Te akontacije se končno obračunajo po zaključnem računu.

Člen 219

Udeležba posameznika pri delitvi osebnega dohodka je odvisna od učinka lastnega dela, od uspeha obrata v katerem posameznik dela, uspeha delovne enote in posredno od ekonomskega rezultata, ki ga doseže tovarna kot celota.

Člen 195

Varstvo pri delu v tovarni podrobneje ureja pravilnik o varstvu pri delu, drugi pravilniki, interni pravilniki delovnih enot ter obratna navodila za varno delo.

VII. GOSPODARSKI NAČRT TOVARNE

Člen 196

Gospodarski načrt tovarne je sestavni del gospodarskega načrta Združenega podjetja in mora biti usklajen s programom razvoja tovarne, ki je sestavni del perspektivnega integralnega načrta razvoja Združenega podjetja.

Gospodarski načrt tovarne mora vsebovati elemente za nadaljni razvoj tovarne, rast družbenega standarda, redno rast osebnih dohodkov ter optimalno koriščenje vseh sredstev proizvodnje, s katerimi razpolaga tovarna.

Program razvoja tovarne vsebuje dolgoročni, srednjeročni in kratkoročni razvoj.

Člen 197

Dolgoročni in srednjeročni program razvoja tovarne mora zajemati smernice za bodoči razvoj tovarne, zlasti pa:

1. razširitev ali zoženje proizvodov in asortimenta ter osvajanje novih in opustitev obstoječih proizvodov na osnovi raziskave tržišča,
2. razvoj novih in rekonstrukcije obstoječih kapacitet,
3. metode in načine kadrovskega dopolnjevanja podjetja ter izobraževanje obstoječih kadrov,
4. razvoj organizacije v zvezi z razvojem tovarne.

Člen 198

Gospodarski načrt tovarne zajema obdobje enega leta in mora predvideti celotno poslovanje tovarne, sestoji pa se iz:

1. plana proizvodnje,
2. plana prodaje,
3. plana uvoza in izvoza,
4. plana kadrov in izobraževanja,
5. plana nabave surovin, pomožnega materiala in rezervnih delov,
6. plana investicij in koriščenja sredstev amortizacije,
7. finančnega plana,
8. plana družbenega standarda in
9. plana delitve dohodka in osebnega dohodka.

Člen 199

Plan proizvodnje mora zagotoviti realizacijo finančnega plana s tem, da istočasno zagotovi optimalno izkoriščanje proizvodnih sredstev in medsebojno usklajenost proizvodnih kapacitet delovnih enot in obratov.

Plan proizvodnje mora stremeti k dvigu kvalitete nivoja, k optimalni ekonomičnosti in specializaciji proizvodnje.

Člen 200

Plan prodaje usmerja proizvodnjo h kvalitetnejšemu asortimentu in k dvigu ekonomičnosti. Plan prodaje mora zagotoviti pravočasen plasma blagovne proizvodnje in s tem realizacijo finančnega plana na osnovi potreb, ki izhajajo iz analize tržišča in na osnovi razpoložljivih kapacitet. Plan prodaje mora zagotoviti tudi pravočasno izpolnjevanje pogodb.

Člen 201

Plan uvoza določa nakup neobhodno potrebnih surovin, potrošnega materiala, rezervnih delov in osnovnih sredstev na zunanjem tržišču. Plan izvoza mora biti prilagojen optimalnim proizvodnim in ugodnim finančnim efekti.

Člen 202

Plan kadrov in izobraževanja izhaja iz potreb proizvodnega plana. Ta plan določa dinamiko dotoka novih delavcev, program strokovnega izobraževanja in izpopolnjevanja in program varstva pri delu. Prav tako mora določati ukrepe za ureditev pogojev dela, ki morajo omogočiti čim večjo varnost pri delu in rast produktivnosti.

Člen 203

Plan nabave določa preskrbo s surovinami, potrošnim materialom, rezervnimi deli in osnovnimi sredstvi. Zagotoviti mora pravočasno, kvalitetno in količinsko dobavo po ustreznih cenah in minimalno vezavo obratnih sredstev.

Člen 204

Plan investicij določa obseg zamenjave izrabljenih osnovnih sredstev in rekonstrukcijo zastarelih agregatov. Določa uvajanje sodobne mehanizacije in s tem omogoča povečanje produktivnosti dela. Planirana investicijska vlaganja morajo zagotoviti rentabilnost investicije in prodajo proizvodov na tržišču za daljše obdobje. Nove kapacitete morajo omogočiti optimalno stopnjo ekonomičnosti in specializacijo proizvodnje.

Člen 205

Osnovni cilj finančnega plana je dohodek tovarne. Finančni plan usmerja vse ostale plane gospodarskega načrta, ker le izpolnitev tega plana zagotavlja urušničitev vseh pričakovanih gospodarskih ciljev. Iz finančnega plana morajo biti razvidna namenska sredstva za izpolnjevanje ostalih planov oziroma celotne finančne politike tovarne.

Člen 206

Plan družbenega standarda zajema izgradnjo stanovanj, prevoze delavcev, oddih v času letnega dopusta, rekreacijsko udejstvovanje, dodatno hrano med delom in druga prizadevanja za izboljšanje življenjskih pogojev delavcev.

6. Sklepa o uvajanju predlaganih novih stimulacijskih meril nagrajevanja.

7. Potrjuje predloge sprejembe števila oseb na obstoječih delovnih mestih.

8. Obravnava predloge in odobrava denarne in materialne nagrade članom delovne skupnosti delavne enote.

9. Odloča o prekinitvi delovnega razmerja proti volji delavca zaradi ukinitve delovnega mesta ali zaradi trajnejšega zmanjšanja obsega proizvodnje grupi od 2 do 10 delavcev.

10. Voli člane komisij pri svetu delovne enote.

Člen 53

Sveti delovnih enot so za svoje delo odgovorni delovni skupnosti delovne enote. Občasno, obvezno pa polletno morajo o svojem delu informirati delovno skupnost delovne enote prek delovnih skupin.

Člen 54

Komisije pri svetih delovnih enot so kolektivni izvršilni organi, ki jih volijo sveti delovnih enot. Poleg konkretnih pristojnosti izvršujejo področno politiko, ki jo oblikuje svet delovne enote, skrbijo za izvrševanje sklepov sveta delovne enote in lastnih sklepov po odgovornih delavcih.

Člen 55

Pristojnosti komisije za proizvodnjo so:

1. V okviru odobrenih sredstev amortizacije za zamenjavo in investicijsko vzdrževanje odobrava programe koriščenja.

Spremlja izvrševanje programov in sklepa o eventualnih spremembah in rebalansih.

2. Odobrava izločanje osnovnih sredstev nepotrebnih za delovno enoto in jih daje na razpolago tehničnim službam vzdrževanja v nadaljnji postopek.

3. Spremlja program manjših investicij iz sredstev delovne enote. V primerih, ko ni dovolj teh sredstev, predlaga odboru za osnovna sredstva odobritev manjših investicij iz skupnih sredstev tovarne.

4. Spremlja izvrševanje operativnih planov, predvsem:

- količino,
- asortiment,
- dobiti (izpleti) in
- stroške.

Predlaga ukrepe svetu delovne enote.

5. Obravnava gibanje tekočih proizvodnih stroškov in jih primerja s planiranimi. Predlaga svetu delovne enote koriščenje delovne enote na prihranjenih sredstvih.

Člen 56

Pristojnosti komisije za nagrajevanje so:

1. Odloča o uvajanju individualnih specifičnih stimulacijskih meril nagrajevanja v delovni enoti.

2. Odloča o udeležbi posameznega obrata, in oddelka v masi osebnega dohodka delovne enote glede na rezultate dela in uspehe obrata.

3. Odloča o tekočem odvajanju ustvarjenih sredstev osebnega dohodka v rezervni sklad osebnih dohodkov delovne enote in sklepa o koriščenju teh sredstev.

4. Spremlja gibanje osebnih dohodkov na posameznem delovnem mestu, v delovni skupini in v obratu, sprejema ukrepe za usklajevanje in predlaga svetu delovne enote uvajanje novih stimulacijskih meril.

Člen 57

Pristojnosti komisije za kadre in medsebojne odnose so:

1. Za delovna mesta z oznako D-5, U-3, U-4, asistente in delavce njihovega ranga spremlja kader in odloča o dopolnilnem usposabljanju potencialnega kadra.

2. Razporeja na delovna mesta, odloča o premestitvah znotraj delovne enote in o napredovanju za delovna mesta z oznako: D-5, U-3, U-4, asistente. Za ostale delavce odloča o premestitvah iz obrata v obrat znotraj delovne enote.

3. Odloča o kolektivnem dopustu ali razporeditvi grupe delavcev na druga dela v okviru delovne enote pri začasnem zmanjšanju obsega proizvodnje.

4. Odloča o prekinitvi delovnega razmerja, če delavec ni strokovno usposobljen za delovno mesto in ni drugega ustreznega delovnega mesta ali, če je delavec odklonil ponudeno drugo delovno mesto.

5. Odloča o prekinitvi delovnega razmerja proti volji posameznega delavca zaradi ukinitve delovnega mesta, trajnejšega zmanjšanja obsega proizvodnje, ko izpolni pogoje za starostno upokožitev in v vseh drugih zakonskih primerih.

Člen 58

Pristojnosti komisije za varstvo pri delu so:

1. Potrjuje sanacijske programe delovnih pogojev v okviru razpoložljivih sredstev delovne enote in predlogov obratov.

2. Obravnava interne predpise za varstvo pri delu, zbira pripombe in jih posreduje svetu delovne enote v potrditev s svojimi stališči.

3. Obravnava vzroke vseh težjih poškodb v delovni enoti. Sprejema stališča in jih posreduje odgovornim delavcem.

4. Obravnava kvartalne analize nezgod in bolezenske odsotnosti v delovni enoti v okviru Zelezarne.

Člen 59

Pristojnosti komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti so:

1. Obravnava in izreka ukrepe za lažje in hujše kršitve delovne dolžnosti delavcem delovne enote na delovnih mestih z oznako: D-5, U-3, U-4, asistente in delavce njihovega ranga.

Člen 60

Pristojnosti komisije za racionalizacijo in novatorstvo so:

1. Obravnava predloge racionalizacije in novatorstva v delovni enoti ter sklepa o nagradah avtorjem uspešnih predlogov do višine 1000 N din.

2. V primerih, ko predvidena nagrada presega vsoto, za katero je komisija pristojna, predlaga odboru za izume in racionalizacije odobritev nagrade.

Člen 61

Komisije so za svoje delo odgovorne svetu delovne enote. Občasno, obvezno pa kvartalno, morajo o svojem delu poročati svetu delovne enote.

Organi tovarne

Člen 62

Osrednji organ upravljanja v tovarni je delavski svet Železarne, ki ga voli delovna skupnost Železarne neposredno.

Člen 63

Pristojnosti delavskega sveta Železarne so:

1. Sprejema, spreminja in dopolnjuje statut Železarne in ostale samoupravne akte. Sklepa o statusnih spremembah znotraj tovarne. Predno delavski svet Železarne odloča ali sklepa o navedenih aktih, mora obravnavati stališča delovne skupnosti Železarne izražene v javni razpravi.

2. Oblikuje poslovno politiko tovarne v okviru Združenega podjetja na področjih: investicij in razvoja, financ in ekonomike, kadrov in organizacije ter nagrajevanja.

3. Sprejema gospodarski načrt tovarne.

4. Sprejema in potrjuje periodične obračune in zaključni račun tovarne.

Obravnava poslovno poročilo tovarne in ga posreduje delavskemu svetu Združenega podjetja.

5. Odobrava odpradojo osnovnih sredstev nad 500.000 N din vrednosti.

6. Sklepa o opustitvi posameznih proizvodnih dejavnosti ali o prenosu teh v druge tovarne Združenega podjetja.

7. Daje soglasje k pogodbam s katerimi se prenaša opravljanje posameznih funkcij poslovanja na upravo Združenega podjetja ali drugo tovarno v Združenem podjetju, oziroma prevzema opravljanje teh funkcij.

8. Odloča o pristopu tovarne k samoupravnim dogovorom z družbeno skupnostjo občine.

9. Oblikuje stališča tovarne po zadevah, ki jih delavski svet Združenega podjetja daje v razpravo tovarnam.

10. Voli individualne izvršilne organe.

11. Sklepa o prenehanju delovnega razmerja proti volji delavca zaradi zmanjševanja obsega proizvodnje grupi večji od 10 delavcev.

12. Voli člane delavskega sveta Združenega podjetja.

13. Voli in razrešuje odbore ter komisije delavskega sveta Železarne, člane arbitraže in ostale občasne komisije.

14. Razpisuje referendum.

15. Obravnava in odobrava program narodne obrambe in samozaščite, finančna sredstva in imenuje štab za narodno obrambo in samozaščito.

Člen 64

Delavski svet Železarne je za svoje delo odgovoren delovni skupnosti Železarne, ki jo mora preko tovarniškega tiska in informacij nenehno seznanjati s svojim delom.

Člen 65

Odbori in komisije so kolektivni izvršilni organi delavskega sveta Železarne. Samostojno odločajo v okviru svojih pristojnosti na področju delovanja skladno s področno poslovno politiko delavskega sveta Železarne. Skrbijo za izvrševanje področnih sklepov delavskega sveta Železarne in lastnih sklepov po področnih individualnih izvršilnih organih.

Člen 66

Pristojnosti odbora za poslovno politiko so:

1. Obravnava predlog dolgoročne poslovne politike:

- dolgoročne proizvodne programe,
- dolgoročne razvojne programe in
- dolgoročne poslovne dogovore.

S svojimi stališči jih posreduje delavskemu svetu Železarne.

2. Sprejema poslovne odločitve v okviru letnega gospodarskega načrta na podlagi ugotovitev analize tržišča.

Te odločitve so predvsem:

- krajša preusmeritev proizvodnje,
- dolgoročni poslovni dogovori z domačimi in tujimi kupci,
- kreditiranje kupcev, odobravanje rabatov, določanja cen,
- preusmeritev prodaje na interesna področja,
- dolgoročni poslovni dogovori z dobavitelji,
- začasno kooperacijsko sodelovanje.

3. Na podlagi programa in možnosti plasiranja na tržišču uvaža nove proizvode in določa cene.

4. Pri sprejemanju odločitev konsultira ostale odbore, ki so pri odločitvah zainteresirani.

5. Spremlja izvrševanje gospodarskega načrta, sprejema kratkoročne ukrepe, analizira periodične obračune in poroča delavskemu svetu Železarne o svojih stališčih.

Člen 67

Pristojnosti odbora za osnovna sredstva so:

1. Obravnava predlog letnega investicijskega programa, programa amortizacije in programa investicijskega vzdrževanja. Predlaga delavskemu svetu Železarne odobritev sredstev za investicije, stopnjo amortizacije in sredstva za investicijsko vzdrževanje.

varnost dela proizvodnih naprav tovarne in na dejavnost tehničnega sektorja.

Člen 186

Direktor kadrovskega sektorja je odgovoren:

1. za organizirano in učinkovito delo svojega sektorja na področju varstva pri delu,

2. za koordiniranje dela oddelka za varstvo pri delu in oddelka za socialno zdravstveno varstvo z ostalimi sektorji,

3. za funkcionalno izobraževanje s področja varstva pri delu,

4. za redno preizkušanje znanja odgovornih oseb o predpisih iz varstva pri delu,

5. za zagotovitev nadzora nad izvajanjem programov iz varstva pri delu, za zahtevanje odprave pomanjkljivosti in sankcij zoper kršitelje.

Direktor kadrovskega sektorja ureja z organi izven tovarne vse zadeve iz varstva pri delu. Skrbi za pravočasno obveščanje organov in odgovornih oseb v tovarni o sprejetih odločbah ali nameravanih ukrepih inšpekcijskih organov, zahteva izvršitev odločb in o tem poroča inšpekcijskim organom.

Člen 187

Odgovorne osebe v tovarni so na svojem delovnem področju odgovorne za izvajanje varstva pri delu tako kot določa zakon, statut, pravilnik o varstvu pri delu in drugi splošni akti, ki urejajo to področje dela.

Člen 188

Odgovorne osebe so še posebej odgovorne za:

1. izvajanje varstvenih ukrepov in uporabo sredstev ter opreme za osebno varstvo pri delu,

2. ohranitev delovnih priprav in naprav v brezhibnem stanju in za pravilno ter namensko uporabo,

3. spremljanje poškodb in obolenj v zvezi z delom in iskanje najprimernejših ukrepov, s katerimi se odstranijo njihovi vzroki,

4. poučevanje in navajanje delavcev na varno delo ter preverjanje njihovega znanja.

Člen 189

V sestavu kadrovskega sektorja je organizirana služba za varstvo pri delu v oddelkih:

Oddelki za varstvo pri delu, oddelki za socialno zdravstveno varstvo ter oddelki za požarno varnost in reševanje, ki neposredno skrbijo za organiziranje in izvajanje varstva pri delu v tovarni.

Oddelki izvršujejo naloge, določene z zakonskimi predpisi, tem statutom, pravilnikom o varstvu pri delu in drugimi splošnimi akti.

Za uspešno opravljanje teh nalog so vodje oddelkov odgovorni neposredno direktorju kadrovskega sektorja.

Člen 190

Služba za varstvo pri delu je dolžna storiti vse, da se čimbolj zavaruje življenje in zdravje članov delovne skupnosti pred poškodbami pri delu, poklicnimi in drugimi boleznimi v zvezi z delom. Življenje in zdravje članov delovne skupnosti je ustrezno zavarovano po principih civilne odgovornosti.

Člen 191

Član delovne skupnosti mora opravljati svoje delovne naloge z vso pazljivostjo, da s tem prispeva k varovanju svojega življenja in zdravja, kakor tudi življenja in zdravja drugih članov delovne skupnosti.

Pred razporeditvijo na delo se mora seznaniti s predpisi in varstvenimi ukrepi v zvezi z delom, kot tudi z organizacijo in izvajanjem varstva pri delu nasploh.

Član delovne skupnosti ima pravico in dolžnost, da izvaja predpisane varstvene ukrepe, skrbi za izvajanje in pospeševanje varstva pri delu, uporablja vse varstvene naprave in sredstva za osebno varstvo v njihov namen ter pazljivo ravna z njimi in jih vzdržuje v brezhibnem stanju oziroma takoj naznani neposredni odgovorni osebi vsako opaženo pomanjkljivost, okvaro ali drug pojav, ki lahko ogroža varstvo pri delu.

Člen 192

Ce grozi članu delovne skupnosti na delu neposredna nevarnost poškodb, ker niso izvedeni predpisani varstveni ukrepi, ima pravico odkloniti delo na takem delovnem mestu, dokler se ti ukrepi ne izvedejo.

Ce grozi članu delovne skupnosti neposredna nevarnost za zdravje zaradi neizvedenih varstvenih ukrepov, ima pravico zahtevati, da se nevarnost v najkrajšem času odstrani, v nasprotnem primeru pa lahko odkloni delo na takšnem delovnem mestu.

Člen 193

Ce član delovne skupnosti kljub opozorilom tistega, ki vodi delo ali druge pooblašcene osebe, s svojim ravnanjem ogroža svojo varnost ali varnost drugih pri delu, mora odgovorna oseba prepovedati nadaljnje delo na tistem delovnem mestu, dokler ogroža varnost pri delu, po potrebi pa tudi poskrbeti za njegovo odstranitev s tega delovnega mesta.

Člen 194

Ce član delovne skupnosti huje ogroža svojo varnost, ali varnost drugih ljudi pri delu, je odgovorni delavec, ki delo vodi, dolžan predlagati postopek za njegovo odstranitev iz tovarne in izključitev iz delovne skupnosti.

3. v tovarni komisija za delovna razmerja, komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti, komisija za pritožbe, odbor za dohodek in sistem nagrajevanja, odbor za kadre, odbor za splošne zadeve, odbor za življenjske pogoje in rekreacijo, delavski svet Železarne.

VI. VARSTVO PRI DELU

Člen 179

Varstvo pri delu v tovarni obsega ukrepe in sredstva, s katerimi se ustvarjajo varni delovni pogoji, oziroma se preprečujejo in odpravljajo vzroki poškodb in zdravstvenih okvar delavcev pri delu. Delo mora biti na vsakem delovnem mestu organizirano tako, da lahko član delovne skupnosti, s potrebno delovno sposobnostjo ob normalni pazljivosti, dela brez nevarnosti za svoje življenje in zdravje, kakor tudi brez nevarnosti za življenje in zdravje sodelavcev. Z organizacijo varnega dela se mora preprečiti tudi nevarnost škode in okvar na delovnih napravah in pripadah, s katerimi delavec neposredno ali posredno dela.

Člen 180

Uresničevanje in pospeševanje varstva pri delu je nenehna dolžnost vse delovne skupnosti tovarne, njenih organov, odgovornih oseb, služb in vsakega delavca, ki je na delu v tovarni.

Člen 181

Organi, ki v tovarni obravnavajo in sklepajo o zadevah varstva pri delu so:

1. komisija za varstvo pri delu v obratu,
2. komisija za varstvo pri delu v delovni enoti,
3. odbor za varstvo pri delu in socialno zdravstveno varstvo,
4. svet delovne enote,
5. delavski svet Železarne,
6. individualni izvršilni organi.

Našteti organi izvršujejo svoje naloge v okviru pristojnosti določene s tem statutom, pravilnikom o varstvu pri delu in ostalimi splošnimi akti.

Člen 182

Vsi organi in odgovorne službe morajo v postopku sprejemanja finančnega plana, letnega proizvodnega plana, plana remontov in večjih popravil, programov korištenja sredstev investicijskega vzdrževanja in amortizacije predvideti potrebna sredstva. Sredstva morajo biti predvsem zagotovljena za brezhibno delovanje in stanje delovnih priprav in naprav za njihovo opremljenost s predpisanimi varstvenimi napravami, za sredstva za

osebno varstvo in osebno varstveno opremo, za izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev ter funkcionalno usposabljanje za varno delo.

Člen 183

Glavni direktor je odgovoren, da predlog gospodarskega načrta in investicijski elaborat vsebuje tudi program ukrepov za varstvo pri delu in finančna sredstva.

Glavni direktor mora proučiti vzroke in okoliščine vsake smrtne nesreče. Če ugotovi, da je do nesreče prišlo zaradi pomanjkljivega varstva pri delu, mora takoj ukrepati, da se pomanjkljivosti odpravijo, odgovorne osebe za nesrečo pa pokličejo na odgovornost zaradi kršitve delovne dolžnosti.

Na podlagi poročil kadrovskega, tehničnega in proizvodnega sektorja mora stalno spremljati gibanje števila, vrste ter vzrokov poškodb in obolenj v zvezi z delom in ukrepati za odpravljanje vzrokov ter izboljšanje delovnih pogojev.

Glavni direktor je odgovoren za vsa druga posebna opravila za katera je zadolžen po zakonu, statutu, pravilniku o varstvu pri delu in z drugimi splošnimi akti ali sklepi.

Člen 184

Direktor proizvodnega sektorja je dolžan zahtevati od odgovornih oseb v sektorju:

1. da organizirajo in vodijo proizvodni proces v skladu s predpisi o varstvu pri delu,
2. da zahtevajo od delavcev uporabo varstvenih naprav, sredstev za osebno varstvo in osebno varstveno opremo.

Direktor proizvodnega sektorja mora v primerih, ko je obveščen, oziroma, če sam ugotovi, da gre za nevarno obratovanje, ustaviti delo in zahtevati odpravljanje pomanjkljivosti. V nasprotnem primeru je odgovoren za nastale posledice.

Prav tako je odgovoren za izvršitev odločb inšpekcijskih organov, ki se nanašajo na varnost dela v proizvodnem sektorju.

Člen 185

Direktor tehničnega sektorja je dolžan zahtevati od odgovornih oseb v sektorju:

1. da organizirajo in vodijo delo v svojem delovnem področju v skladu s predpisi o varstvu pri delu,
2. da zahtevajo od delavcev uporabo varnostnih naprav, sredstva za osebno varstvo in osebno varstveno opremo,
3. da opremijo proizvodna sredstva z varnostnimi napravami in da varnostne naprave vzdržujejo v funkcionalnem stanju.

Direktor tehničnega sektorja je odgovoren, da so v programih amortizacije za zamenjavo, remontov in velikih popravil vključeni tudi programi sanacijskih ukrepov iz varstva pri delu.

Prav tako je odgovoren za izvršitev odločb inšpekcijskih organov, ker se nanašajo na

2. Spremlja izvrševanje posameznih programov in odobrava nujne spremembe, ki nastanejo v toku investicije ali pri izvrševanju programa amortizacije in investicijskega vzdrževanja. Odobrava dodatna sredstva delovnim enotam za utemeljene manjše investicije.

3. Obravnava in potrjuje poročilo kolodarske komisije po zaključku investicije.

4. Obravnava in potrjuje poročilo o efektih poizkusnega obratovanja. Sprejema ukrepe in odobrava dodatna dela ter predlaga delavskemu svetu Železarne odobritev dodatnih sredstev.

5. Sprejema politiko zavarovanja osnovnih sredstev.

6. Odobrava likvidacijo fizično, tehnično in ekonomsko zastarelih osnovnih sredstev.

7. Odobrava prodajo osnovnih sredstev v vrednosti od 50.000 do 500.000 N din.

8. Odobrava in potrjuje plan velikih popravil in letnih remontov.

Člen 68

Pristojnosti odbora za plan in finance so:

1. Obravnava predlog letnega gospodarskega načrta in usklajuje predloge, hotenja in pripombe delovnih enot. Oblikuje stališča in jih z gospodarskim načrtom posreduje delavskemu svetu Železarne.

2. Sprejema časovne, vrednostne in količinske rebalanse plana.

3. Spremlja izvrševanje operativnega plana: — dekadno glede na količino, — mesečno glede na asortiment, poprečno prodajno ceno in rokov izdobjav.

4. Spremlja izvrševanje finančnega plana predvsem z mesečnim spremljanjem:

- gibanja realizacije,
- gibanja zalog gotovih izdelkov, polizdelkov in surovin,
- dolžnikov in upnikov ter
- obresti in zamudne obresti.

5. Odobrava najemanje kratkoročnih kreditov.

6. Obravnava in potrjuje inventurne razlike.

Člen 69

Pristojnosti odbora za dohodek in sistem nagrajevanja so:

1. Na osnovi predloga gospodarskega načrta obravnava letni plan dohodka in ga s svojimi stališči posreduje delavskemu svetu Železarne.

2. Mesečno spremlja gibanje stroškov proizvodnje in obračunsko maso osebnih dohodkov.

3. Potrjuje mesečne in kvartalne obračune osebnih dohodkov in jih usklajuje s finančnimi rezultati. Sprejema ukrepe za tekoči mesec in kvartal.

4. Obravnava in odloča o spremembah meril za oblikovanje mase osebnih dohodkov.

5. Obravnava in odloča o instrumentih za realizacijo politike na področju nagrajevanja v tovarni.

6. Obravnava zaključni račun in predlaga delitev dohodka na osebne dohodke in sklade.

Člen 70

Pristojnosti odbora za kadre so:

1. Obravnava predlog kadrovske politike in ga s svojimi stališči posreduje delavskemu svetu Železarne.

2. Za delovna mesta obratovodij, vodij služb in oddelkov, šefov delovnih enot in direktorjev ter drugih delavcev teh rangov programira kader in odloča o dopolnilnem izobraževanju ter specializaciji potencialnega kadra.

3. Sprejema program in finančni plan izobraževanja v okviru namenskih sredstev, ki jih določi delavski svet Železarne.

4. Dodeljuje štipendije in določa višino štipendije.

5. Odloča o oblikah dopolnilnega izobraževanja: izredni študij, študij na III. stopnji, seminarji, tečaji in podobno. V ta namen odobrava posameznim delavcem ugodnosti: študijski dopust, šolnino, stroške študija in podobno.

6. Odobrava specializacijo doma in v inozemstvu.

7. Spremlja izvajanje načel kadrovske politike, programa izobraževanja in trošenja finančnih sredstev. Predlaga delavskemu svetu Železarne dopolnitve in spremembe.

8. Za delovna mesta, za katera spremlja kader, odloča ali je treba prosto delovno mesto objaviti ali razpisati. Izbira in odloča o imenovanju tega kadra na delovna mesta obratovodij, vodij služb in oddelkov, šefov delovnih enot in delavcev teh rangov.

9. V primerih, da izbrani kandidati za navedena delovna mesta niso člani Železarne, sklepa tudi delovno razmerje.

10. Odloča o premestitvah delavcev iz ene v drugo delovno enoto za delovna mesta D-5, U-3, U-4, asistente in delavce njihovega ranga s predhodnim soglasjem komisije za kadre in medsebojne odnose v delovni enoti.

Člen 71

Pristojnosti odbora za varstvo pri delu in socialno zdravstveno varstvo so:

1. Potrjuje sanacijski program delovnih pogojev z vrstnim redom nujnosti akcij.

2. Predlaga delavskemu svetu Železarne odobritev potrebnih sredstev za izvršitev sanacijskega programa.

3. Odloča o akcijah iz sanacijskega programa v okviru odobrenih sredstev.

4. Potrjuje program zdravstvene preventive po predlogu strokovne službe, predlaga delavskemu svetu Železarne odobritev potrebnih sredstev in v okviru odobrenih sredstev odloča o konkretnih akcijah.

5. Obravnava vse smrtne in težke nezgode ter sprejema ukrepe.

6. Obravnava kvartalne analize o gibanju nezgod in bolezenske odsotnosti.

7. Obravnava poročila in zahteve inspektorata dela ter sprejema ukrepe in sankcije.

Člen 72

Pristojnosti odbora za življenjske pogoje in rekreacijo so:

1. Sprejema program rasti družbenega standarda predvsem:

- stanovanjske gradnje,
- letni in ostali oddihi,
- športna in kulturna dejavnost,
- varstvene ustanove in osnovno šolstvo

ter

- prevozi na delo in z dela.

2. Na podlagi razpoložljivih sredstev sklada splošne porabe sprejema letne plane akcij iz programa navedenega v 1. točki:

- financiranje stanovanjske gradnje, odkup stanovanj, pomoč individualnim graditeljem in zadrugam,
- regresi za prevoze, letne oddihe in ostali regresi,
- dotacije društvom in organizacijam,
- vlaganje v razvoj materialne osnove družbenega standarda,
- sredstva za posamezne akcije in praznovanja ter
- rezervna sredstva za tekoče reševanje potreb preko leta.

3. Potrjuje vrstni red prosilcev stanovanj, odloča o spornih vprašanih urejanja stanovanjskih zadev delavcev, rešuje pritožbe na odločbe stanovanjske komisije.

4. Rešuje prošnje društev, organizacij in posameznikov za dotacije oziroma denarne podpore izven letnega programa.

5. Odobrava izredno plačane dopuste za rekreativno dejavnost splošnega pomena, ko stroški bremenijo skupna sredstva osebnega dohodka Železarne.

6. Odloča o prevzemu patronatov.

7. Odloča o sodelovanju tovarne v skupnih akcijah za urejanje življenjskih pogojev z organi družbeno politične skupnosti občine.

Člen 73

Pristojnosti odbora za informacije in tovarniški tisk so:

1. Sprejema program in oblikuje politiko informativne dejavnosti in tovarniškega tiska.

2. Predlaga delavskemu svetu Železarne odobritev sredstev za kritje stroškov programa.

V okviru odobrenih sredstev odloča o konkretnih akcijah, predvsem pa o oblikah informiranja.

3. Občasno sprejema poročila o trošenju sredstev za tovarniški tisk in informacije ter analize o uspešnosti informiranja. Sprejema ukrepe in določa prikladnejše oblike informiranja.

4. Daje smernice za delo redakcijskega odbora za tovarniški tisk in informacije.

Člen 74

Pristojnosti odbora za splošne zadeve so:

1. V okviru veljavne organizacijske sheme Železarne sprejema in potrjuje podrobno organizacijsko strukturo posameznih sektorjev, služb in delovnih enot.

2. Potrjuje organizacijske predpise in sprejema poslovniške za delo služb in komisij.

3. Odloča o spremembah in dopolnitvah veljavne sistemizacije delovnih mest v Železarni.

4. Odobrava službena potovanja v inozemstvo in obravnava poročila o izvršenih službenih potovanjih.

5. Sklepa o včlanjenju Železarne v razna združenja in strokovne organizacije ter društva. Obravnava poročila predstavnikov Železarne v združenjih in strokovnih organizacijah, v katerih je Železarna včlanjena.

6. Sklepa o imenovanju podpisnikov in zastopnikov Železarne.

7. Sprejema pravilnik o čuvanju poslovne tajnosti.

8. Obravnava in odobrava programe varovanja Železarne, požarne varnosti in reševanja.

9. Sklepa o drugih splošnih zadevah in rešuje vloge društev, organizacij in posameznikov, ki se nanašajo na splošne zadeve. V ta namen predlaga delavskemu svetu Železarne odobritev namenskih sredstev ter z odobrenimi sredstvi razpolaga.

Člen 75

Pristojnosti odbora za izume in racionalizacije so:

1. Sodeluje z odborom za poslovno politiko pri obravnavi razvojnega programa.

2. Obravnava analize razvoja na posameznih področjih tehnologije, proizvodnje in ekonomike, ugotavlja stanje, oblikuje politiko ter usmerja raziskovalno dejavnost, novatorstvo in racionalizatorstvo. V ta namen razpisuje posamezne akcije za področja, ki zaostajajo.

3. Obravnava rezultate razpisov, odloča o realizaciji predlogov in o nagradah avtorjem za uspešne predloge.

Občasno sprejema analize o uspešnosti realiziranih predlogov.

4. Odloča o patentiranju proizvodov, izdelkov in postopkov, ki jih razvije Železarna ter izumov posameznih domačih avtorjev.

Obravnava predloge za odkup patentov in licenc ter jih s svojimi stališči posreduje delavskemu svetu Železarne v potrditev.

5. Odobrava nagrade za predloge novatorstva in racionalizacije, ki mu jih posreduje komisija delovne enote, ker predvidena nagrada presega njeno pristojnost.

Člen 76

Pristojnosti komisije za delovna razmerja so:

1. V okviru plana zaposlovanja sprejema iz določenih gravitacijskih področij delavce na delo v Železarno in jih razporeja na delovna mesta, razen za delovna mesta, za katera sta pristojna delavski svet Železarne in odbor za kadre.

Cas, ko mora delavec še ostati na delu, ne sme biti krajši od 30 dni in ne daljši od 6 mesecev, razen če je zaradi narave dela nemogoče dokončno delo prenesti na drugega ali bi s takim prenosom dela nastala v tovarni škoda ali tehnične težave. V takšnih primerih se lahko delavcu podaljša rok za razrešitev, vendar največ do 30 dni. Po preteku tega roka lahko delavec zapusti tovarno tudi brez razrešitve.

Člen 170

Ce član delovne skupnosti v nasprotju s predhodnim členom samovoljno preneha delati v tovarni ali neopravičeno izostane z dela 5 zaporednih koledarskih dni, stori posebno hudo kršitev delovne dolžnosti, zaradi katere ga komisija za delovna razmerja pri delavskem svetu Železarne z ugotovitvenim sklepom izključi iz tovarne.

Ce je s samovoljnim prenehanjem dela delavec povzročil tovarni škodo, mora povzročeno škodo povrniti.

Člen 171

O prenehanju dela proti volji člana delovne skupnosti odloča:

1. komisija za kadre in medsebojne odnose v delovni enoti,
2. odbor za kadre pri delavskem svetu Železarne,
3. svet delovne enote in
4. delavski svet Železarne.

Člen 172

Delavcu, ki ima najmanj 30 (za delavce 25) za pokojnino všteti let, ne more prenehati delovno razmerje zaradi odprave njegovega delovnega mesta ali trajnejšega zmanjšanja obsega proizvodnje oziroma poslovanja ali zaradi ugotovitve, da njegova delovna sposobnost ne zadovoljuje zahtev delovnega mesta, razen če odkloni razporeditev na drugo delovno mesto, ki ustreza njegovim strokovnim in drugim delovnim sposobnostim v tovarni, združenem podjetju ali v drugi delovni organizaciji.

Člen 173

Delavcu, ki izpolni zakonske pogoje za starostno upokožitev, lahko preneha delovno razmerje proti njegovi volji, če tako sklene pristojni organ v tovarni.

Člen 174

Član delovne skupnosti ima pravico prisotvovati sestanku kateregakoli organa v tovarni, kadar le-ta odloča o njegovih pravicah ali dolžnostih. O tem mora biti član delovne skupnosti predhodno obveščen.

Člen 175

Za delovno razmerje se ne šteje opravljanje dela in nalog, ki po svoji naravi niso take, da bi bilo v tovarni potrebno posebno delovno mesto, ker so občasne ali začasne in

ne trajajo več kot 30 dni v posameznem koledarskem letu. Za ta dela sklene tovarna z delavcem civilno pravno razmerje. Občasna dela so:

1. občasna očiščevalna dela na prostoru, zgradbah in objektih tovarne,
2. občasno razkladanje in nakladanje surovin in materiala,
3. občasno čiščenje in vzdrževanje prog in cest ter prehodov v tovarni,
4. občasno čiščenje skladišč, skladiščnih prostorov na prostem, upravno poslovnih stavb in drugih prostorov ter objektov tovarne,
5. občasno pomoč pri delih vzdrževanja in remontih,
6. občasno odbiranje in čiščenje vseh vrst opeke in občasna proizvodnja opeke,
7. občasno pripravljanje, sekanje, prevažanje drv in premoga ter kurjenje peči v domovih, poslovnih zgradb in ostalih objektih železarne,
8. občasno pregledovanje obratujočih strojev in naprav,
9. občasno opravljanje finančnih, pravnih, knjigovodskih in drugih administrativnih storitev,
10. občasno urejanje dokumentacije, arhivskega gradiva in evidence,
11. občasno vodenje ekskurzij po tovarni,
12. občasno delo tolmačev — prevajalcev,
13. občasno priučevanje, usposabljanje in uvajanje članov delovne skupnosti,
14. občasno urejanje skladišč,
15. občasno varovanje naprav in objektov tovarne.

Pogodbe o civilno pravnem razmerju sklepa direktor kadrovskega sektorja.

Člen 176

Odgovornost članov delovne skupnosti za kršitev delovne dolžnosti in odgovornosti za povzročeno škodo ureja pravilnik o odgovornosti delavcev na delu v tovarni.

Člen 177

Član delovne skupnosti je lahko odstranjen z delovnega mesta ali iz tovarne v primerih in ob pogojih, ki jih določa pravilnik o odgovornosti delavcev na delu v tovarni.

Člen 178

Organi, ki sprejemajo odločitve, ki se nanašajo na pravice, dolžnosti in obveze delavcev in ki izhajajo iz delovnega razmerja so:

1. v obratu komisija za medsebojne odnose in nagrajevanje,
2. v delovni enoti komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti,
3. komisija za nagrajevanje,
4. v delovni enoti komisija za kadre in medsebojne odnose,
5. komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti,
6. svet delovne enote

Člen 160

Član delovne skupnosti je dolžan ne glede na določila predhodnega člena, delati tudi dalj kot polni delovni čas v naslednjih primerih:

1. če zadene tovarno nesreča ali se taka nesreča neposredno pričakuje, vendar samo toliko časa, kolikor je nujno, da se rešijo človeška življenja ali obvarujejo materialna sredstva,

2. če je nujno, da se začeto delo nadaljuje, da bi se končal delovni proces, katerega ustavitev ali prekinitev bi povzročila precejšnjo materialno škodo ali spravila v nevarnost življenje in zdravje občanov, da se prepreči kvarjenje surovin ali materiala ali pa odvrne okvara na delovnih sredstvih.

Pravilnik o delovnih razmerjih vsebuje podrobnejšo razčlenitev primerov, ko je delavec dolžan delati dalj kot poln delovni čas in kateri odgovorni delavci so pooblašteni, da o tem odločajo.

Člen 161

Čas, ki ga je delavec prebil na delu v podaljšanem delovnem času, razen v primerih pod točko 1 predhodnega člena, je poseben pogoji, ki se mora upoštevati pri merilih, po katerih se odmerjajo pravice odvisne od delovnega časa (osebni dohodek, dopust idr.).

Člen 162

Člani delovne skupnosti imajo v teku dela z enkratnim polnim delovnim časom pravico do 30 minutnega odmora za okrepčilo med delom in pravico med dvema zaporednima delovnim dnevnima do počitka v trajanju najmanj 12 ur.

Enkrat v tednu imajo člani delovne skupnosti pravico do tedenskega počitka, ki mora trajati najmanj 24 ur.

Člen 163

Člani delovne skupnosti imajo v posameznem koledarskem letu pravico do najmanj 14 največ pa do 30 dni letnega dopusta.

Kriterije in merila ter čas korištenja letnega dopusta ureja pravilnik o delovnih razmerjih.

Člen 164

Delavec ima pravico biti odsoten do 7 dni v posameznem koledarskem letu s pravico nadomestila za osebne dohodke v naslednjih primerih:

1. ob sklenitvi zakonske zveze — 2 dni,

2. ob rojstvu otroka — 1 dan,

3. ob smrti ožjih sorodnikov — 3 dni (kot ožji sorodniki se smatrajo: oče, mati, mož, žena, sin, hči, brat, sestra, oči, mačeha, pastorek, pastorka, polbrat, polsestra, starši posvojiteljev in posvojeni otroci)

4. ob smrti ostalih sorodnikov — 1 dan (za ostale sorodnike se smatrajo: stari starši, stric, teta, ujec, ujna, bratranec, sestrična, tast, tašča, nečak, nečakinja, snaha, zet, svak, svakinja, vnuk in vnukinja),

5. v primerih selitve ali preselitve v družinsko stanovanje — 1 dan,

6. za polaganje strokovnega izpita, ki se polaga v interesu tovarne — do 2 dni,

7. v primeru elementarnih nesreč — do 3 dni,

8. krvodajalcu ob posebnem pozivu zdravstvene ustanove — do 8 ur.

Kriterije in višino izredno plačane odsotnosti z dela zaradi strokovnega izpopolnjevanja ali izobraževanja določa pravilnik o izobraževanju.

Člen 165

V izjemnih primerih določenih v pravilniku o delovnih razmerjih lahko član delovne skupnosti izkoristi pravico do izredno neplačane odsotnosti z dela. Med tako odsotnostjo ostane delavec naprej član delovne skupnosti, njegove dolžnosti in pravice, ki se pridobivajo po delu in iz dela pa mirujejo.

Člen 166

Žene, nosečnice, mladoletni delavci in invalidi uživajo v tovarni posebno skrb glede na zdravstveno varstvo, delovne pogoje, izobraževanje in zaposlovanje.

Podrobnosti ureja pravilnik o delovnih razmerjih.

Člen 167

Borci NOB uživajo posebno skrb na področju zdravstvenega varstva, strokovnega izobraževanja, stanovanj in drugih življenjskih pogojev. Za reševanje zadev borcev NOB skrbi komisija za zadeve borcev NOB pri delavskem svetu Železarne.

Člen 168

Za urejanje življenjskih pogojev članov delovne skupnosti, na podlagi smernic delavskega sveta Železarne in v okviru določenih sredstev, skrbi odbor za življenjske pogoje in rekreacijo.

Stanovanjska vprašanja rešuje stanovanjska komisija skladno z določili pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev tovarne.

Člen 169

Član delovne skupnosti ima pravico ob vsakem času prenehati z delom v tovarni, pod pogojem, da o tem obvesti odgovornega delavca in da ostane na delu še toliko časa, kolikor je to določeno v pravilniku o delovnih razmerjih.

2. Odloča o premestitvah delavcev iz ene v drugo delovno enoto za delovna mesta z označbo D-1, D-2, D-3, D-4 in U-2.

3. Odloča o sporazumnih prenehanjih delovnega razmerja. Sklep komisije je dokončen.

Člen 77

Pristojnosti komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti so:

1. Obravnava in izreka ukrepe za lažje in hujše kršitve delovne dolžnosti delavcem Železarne na delovnih mestih: obratovodij, vodij služb in oddelkov, šefov delovnih enot in direktorjev ter drugih delavcev njihovih rangov.

2. Obravnava in izreka ukrepe izključitve za posebno hude kršitve delovne dolžnosti vsem delavcem delovne skupnosti Železarne. Sklep komisije je dokončen.

3. Obravnava in rešuje pritožbe, kot organ II. stopnje, na izrečene ukrepe komisij za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti v obratih in delovnih enotah. Sklep komisije je dokončen.

Člen 78

Pristojnosti komisije za pritožbe:

1. Rešuje pritožbe delavcev na odločbe in sklepe, s katerimi se urejajo njihove pravice in dolžnosti, razen v primerih, ko gre za zakonsko pristojnost delavskega sveta Železarne ter v primerih, za katere je po splošnih aktih Železarne pristojen kakšen drug organ. Sklep komisije je dokončen.

2. Rešuje tudi pritožbe delavcev na ukrepe za lažje in hujše kršitve delovne dolžnosti, ki jih je izrekla komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti pri delavskem svetu Železarne. Sklep komisije je dokončen.

Člen 79

Pristojnosti komisije za stanovanjska vprašanja so:

1. Obravnava vloge delavcev za dodelitev stanovanj.

2. Sprejema predlog vrstnega reda prosilcev stanovanj in ga s svojimi stališči posreduje odboru za življenjske pogoje in rekreacijo v potrditev.

3. Dodeluje stanovanja posameznim prosilcem na podlagi razpoložljivih stanovanj in potrjenega vrstnega reda prosilcev.

4. Dodeluje posojila delavcem za individualno gradnjo in nakup stanovanj v etažni lastnini, vključenih v namensko varčevanje.

5. Sprejema pritožbe na lastne odločbe in jih z obrazložitvijo posreduje odboru za življenjske pogoje in rekreacijo v končno rešitev.

6. Predlaga odboru za življenjske pogoje in rekreacijo v rešitev vsa sporna vprašanja urejanja stanovanjskih zadev in eventuelne spremembe v tekoči politiki urejanja stanovanjskih vprašanj.

Člen 80

Pristojnosti komisije za varstvo žena, invalidov in mladoletnih delavcev so:

1. Potrjuje predlog delovnih mest primer-nih za zaposlitev.

— invalidov
— mladoletnih delavcev in
— žena nosečnic.

2. Obravnava splošne pogoje dela primerna za zaposlitev žena.

3. Sprejema program ukrepov, ki omogočajo enakopravno vključevanje delovnih invalidov v proizvodni proces. Delavskemu svetu Železarne predlaga program v potrditev in odobritev potrebnih sredstev. V okviru odobrenih sredstev odloča o konkretnih akcijah.

4. Obravnava analize o kompleksnem razvoju mladoletnih delavcev (fizične, umske, strokovne in moralno-politične), ugotavlja stanje in predlaga področnim odborom konkretne akcije. Pri oblikovanju konkretnih akcij se posvetuje z mladinsko organizacijo Železarne.

5. Programira dolgoročne akcije za ustvarjanje pogojev za zaposlitev žena.

Člen 81

Pristojnosti komisije za zadeve borcev NOV so:

1. Obravnava analize o zdravstvenem stanju borcev NOV in predlaga področnim odborom konkretne akcije in ukrepe.

2. Z odborom za življenjske pogoje in rekreacijo sodeluje s predlogi in pri odločitvah o urejanju življenjskih pogojev borcev NOV.

Člen 82

Odbori in komisije so za svoje delo odgovorni delavskemu svetu Železarne. Občasno in na zahtevo delavskega sveta Železarne so dolžni o svojem delu poročati.

6. Individualni izvršilni organi

Člen 83

Individualni izvršilni organi so voljeni organi, samostojno opravljajo in izvršujejo pravice ter dolžnosti na določenem delovnem področju po zakonskih predpisih, določilih tega statuta in splošnih aktov ter posameznih sklepov delavskega sveta Železarne in kolektivnih izvršilnih organov tovarne.

Člen 84

Individualne izvršilne organe voli delavski svet Železarne s tajnim glasovanjem za mandatno dobo 4 let. Kandidat je izvoljen če je zanj glasovalo več kot polovica vseh članov delavskega sveta Železarne.

Kandidata predlaga delavskemu svetu Železarne razpisna komisija po javnem razpisu, ob pogojih in po postopku, ki je določen po zakonu, s tem statutom in s poslovnikom za delo delavskega sveta Železarne.

Člen 85

Razpisno komisijo imenuje delavski svet Železarne izmed članov delovne skupnosti tovarne in šteje 7 članov. Komisija predlaga delavskemu svetu Železarne tistega kandidata, ki ga izbere izmed prijavljenih s tajnim glasovanjem in večino glasov vseh članov.

Člen 86

Delovno mesto individualnega izvršilnega organa se razpiše najpozneje 3 mesece pred iztekom časa za katerega je bil izvoljen.

Če je bil individualni izvršilni organ razrešen pred iztekom časa za katerega je bil izvoljen, je treba razpisati prosto delovno mesto najpozneje v 14 dneh od sprejetja dokončnega sklepa, s katerim je bil razrešen.

Člen 87

Delavski svet Železarne vsako leto ob sprejemanju zaključnega računa za preteklo leto obvezno oceni dosežene poslovne uspehe vseh individualnih izvršilnih organov. Če ugotovi uspešnost poslovanja ponovno potrdi mandat, v nasprotnem primeru pa s tajnim glasovanjem odloči o zaupnici.

Člen 88

Individualni izvršilni organ je lahko predčasno razrešen:

1. na lastno željo ali po sili zakona,
2. če je izglasovana nezaupnica,
3. če je podan povod po členu 32 tega statuta,
4. če ne izvršuje ali odklanja izvršitev zakonskih predpisov, določil tega statuta in splošnih aktov ter zakonitih sklepov organov tovarne.

Člen 89

O razrešitvi individualnega izvršilnega organa odloča delavski svet Železarne na predlog komisije za presojo zahteve za razrešitev. To komisijo delavski svet Železarne imenuje na enak način kot razpisno komisijo, potem ko je izglasoval zahtevo za uvedbo postopka za razrešitev.

Člen 90

Zahtevo za uvedbo postopka o razrešitvi individualnega izvršilnega organa lahko poda: član delavskega sveta Železarne na seji, posamezni odbor delavskega sveta Železarne, svet delovne enote ali tovarniški odbor osnovne organizacije sindikata Železarne.

Zahtevo za uvedbo postopka o razrešitvi individualnih izvršilnih organov lahko poda tudi glavni direktor tovarne.

Glavni direktor

Člen 91

Glavni direktor tovarne je kot individualni izvršilni organ pristojen:

1. vodi poslovanje tovarne,

2. organizira delovni proces, koordinira, vodi in nadzira izvrševanje poslovanja,

3. izvršuje oziroma organizira izvrševanje sklepov delavskega sveta Železarne, odbora za poslovno politiko in komisije za pritožbe,

4. zastopa in predstavlja tovarno ter sklepa pogodbe,

5. skrbi za zakonitost dela in za to, da tovarna izpolnjuje zakonite obveznosti,

6. odobrava nakup in prodajo osnovnih sredstev do vrednosti 50.000 din.

Člen 92

Glavni direktor je samostojen pri delu in za svoje delo odgovarja delavskemu svetu Železarne in odboru za poslovno politiko, zlasti je odgovoren:

1. za oblikovanje koncepta in pripravo dolgoročnega razvoja tovarne,

2. za realizacijo gospodarskega načrta tovarne,

3. za koordinacijo dela med sektorji in delovnimi enotami,

4. za zakonitost poslovanja in izvrševanja tega statuta ter drugih splošnih aktov tovarne,

5. za organizacijo priprave gradiva za sejo delavskega sveta Železarne in odbora za poslovno politiko ter za izvrševanje njihovih sklepov,

6. za vodenje dela s področja narodne obrambe in samozaščite ter za zagotovitev čuvanja poslovne in vojne tajnosti,

7. za izvirnost in pravočasnost informacij delovni skupnosti tovarne o poslovanju in delu tovarne,

8. za pravočasno in točno poročanje delavskemu svetu Železarne in odboru za poslovno politiko o stanju poslovanja in delu v tovarni,

9. za izvrševanje tudi drugih poslov, ki spadajo v njegovo delovno področje po zakonskih predpisih ter splošnih aktih.

Člen 93

Če glavni direktor ugotovi, da je splošni akt ali sklep delavskega sveta Železarne nezakonit, ga na to opozori. Če delavski svet vztraja pri svoji odločitvi, direktor o tem obvesti skupščino občine Jesenice.

V kolikor sprejmejo organi v delovnih enotah ali kolektivni izvršilni organi tovarne nezakonit sklep, glavni direktor zadrži njegovo izvršitev, o tem obvesti delavski svet Železarne in zahteva odločitev.

Člen 94

Za glavnega direktorja tovarne je lahko izvoljena oseba, ki ima poleg splošnih pogojev, visoko izobrazbo tehnične, pravne ali ekonomske stroke in najmanj 10 let prakse na visoko strokovnih delovnih mestih.

Za glavnega direktorja ne more biti izvoljena oseba, ki ne zadovoljuje zakonskim zahtevam.

10. finančni obračun investicij, priprava dokumentacije za vključitev novih osnovnih sredstev v register in v tekočo evidenco osnovnih sredstev,

11. skladiščenje investicijskega materiala in opreme.

Člen 151

Sekretariat:

1. razvijanje samoupravnih odnosov,
2. izpopolnjevanje samoupravnih predpisov,
3. tehnično administrativno pripravljane sej organov upravljanja in kolektivnih izvršilnih organov tovarne,
4. vodenje premoženjsko in upravno pravnih zadev tovarne,
5. informiranje članov delovne skupnosti in javnosti,
6. vodenje zadev narodne obrambe in samozaščite v tovarni,
7. varovanje družbene imovine tovarne,
8. opravljanje drugih zadev splošnega pomena za tovarno.

V. DELOVNA RAZMERJA

Člen 152

Medsebojna delovna razmerja ureja delovna skupnost tovarne s statutom, splošnimi akti, sklepi in odločbami.

O pravicah, dolžnostih in obveznostih članov delovne skupnosti tovarne iz delovnih razmerij, odločajo s statutom in pravilnikom določeni organi delovne skupnosti, odgovorne osebe pa so pooblaščenice za izdajanje odločb, s katerimi izvršujejo sklepe organov tovarne.

Člen 153

Delovne enote imajo pri urejanju vprašanj iz delovnih razmerij in varstva pri delu pravico in dolžnost, da same urejajo tista vprašanja, ki so določena s tem statutom in drugimi splošnimi akti.

Člen 154

Delovna mesta, ki jih zasedajo odgovorni delavci, so poleg tistih, ki jih zasedajo delavci določeni za individualne izvršilne organe še naslednja:

šef delovne enote, obratovodja, vodja oddelka, asistent in delovodja ter tem sorodna delovna mesta.

Odgovorni delavci organizirajo, vodijo in nadzirajo proizvodni proces in so odgovorni za delo skupine, ki jo vodijo.

Člen 155

Za delovna mesta, ki jih zasedajo odgovorni delavci, pristojni organi tovarne in

delovne enote spremljajo kader. Individualni izvršilni organi se volijo na osnovi razpisa po postopku določenem s tem statutom. Druge odgovorne delavce izbirajo pristojni organi na osnovi kadrovanja ali objave v tovarni oz. z razpisom. Ostala delovna mesta se zasedajo po sklepu pristojnega organa s kadrovanjem ali objavo v tovarni. Prosta delovna mesta objavlja kadrovske sektor prek zavoda za zaposlovanje.

Člen 156

Vsi člani delovne skupnosti imajo ob enakih pogojih enako pravico do napredovanja. Osnovni principi za napredovanje so dejanska strokovna izobrazba in delovna sposobnost, odnos do dela in sodelavcev ter delovni staž v tovarni. Delovne sposobnosti delavcev se presojajo edino le po uspešnem izvrševanju zahtev delovnega mesta.

Člen 157

Člana delovne skupnosti, ki na delovnem mestu uspešno izvršuje delovne naloge, lahko pristojni organ razporedi na drugo delovno mesto, ki ustreza stopnji njegove strokovne usposobljenosti za posamezen poklic oziroma smer.

V izrednih okoliščinah se lahko delavec začasno razporedi na vsako delovno mesto v tovarni, vendar le toliko časa, kolikor je to nujno in dokler trajajo izredne okoliščine. Kaj se smatra za izredne okoliščine določa pravilnik o delovnih razmerjih.

O začasni premestitvi odločajo obratovodje, šefi delovnih enot in direktorji sektorjev, odločbe o tem izdaja direktor kadrovskega sektorja.

Člen 158

Delovni čas v tovarni traja 42 ur na teden.

Razpored delovnega časa v toku dneva ali za daljši čas ureja pravilnik o delovnih razmerjih.

Člen 159

Zaradi specifičnosti zahtev tehnoloških procesov v tovarni se lahko uvede nočno delo. Nočno delo žena oziroma delavcev v starosti od 17 do 18 let je izjemno dovoljeno v tistih primerih, ki jih določi komisija za varstvo žena, mladine in invalidnih oseb, v soglasju s pristojnimi republiškimi upravnimi organi po predhodnem mnenju republiškega odbora sindikata industrije in rudarstva ter republiške gospodarske zbornice.

Nočno delo opravljeno v času od 2. do 6. ure naslednjega dne, je poseben delovni pogoji, ki ga delovna skupnost upošteva pri merilih, po katerih se odmerjajo pravice, ki so odvisne od delovnih pogojev.

3. nabavljane surovin, osnovnih sredstev, pomožnih materialov in rezervnih delov,
4. organiziranje pravočasnega dotoka surovin in materiala, ter količinskega in kakovostnega prevzema,
5. prodajanje proizvodov in storitev,
6. sklepanje kupoprodajnih pogodb ter pogodb o prevozi,
7. organiziranje skladiščenja blaga,
8. reklamiranje in reševanje reklamacij.

Člen 146

Finančno računovodski sektor:

1. finančno poslovanje,
2. vodenje predpisanih knjigovodskih knjig in knjigovodskih listin,
3. sodelovanje pri sestavljanju letnega gospodarskega načrta in njegovih sestavnih delov,
4. obračunavanje proizvodnje. Sestavljanje mesečnih, trimesečnih, polletnih in letnih obračunov proizvodnih stroškov,
5. sestavljanje zaključnega računa tovarne,
6. opravljanje finančno operativnih poslov,
7. sestavljanje predkalkulacij stroškov proizvodnje,
8. opravljanje inventur,
9. vodenje knjigovodstva osnovnih sredstev.

Člen 147

Sektor za ekonomiko:

1. sestavljanje razvojnih načrtov,
2. sestavljanje letnih gospodarskih načrtov,
3. sodelovanje pri sestavljanju investicijskih elaboratov — ekonomski del,
4. analize ekonomičnosti poslovanja in analize izvrševanja gospodarskih načrtov,
5. izvrševanje politike nagrajevanja, razvijanje sistema in oblik nagrajevanja,
6. proučevanje organizacije poslovanja ter organizacije delovnih mest. Sestavljanje organizacijskih elaboratov in organizacijskih predpisov,
7. opravljanje študije dela, časov ter toka materiala, spremljanje gibanja produktivnosti,
8. sestavljanje normativov kapacitet, časov, števila zaposlenih, materialov, dobiti (izplena) in zastojev,
9. evidence in statistike, opravljanje strojnega obračuna podatkov in sestavljanje predpisanih poročil,
10. izumiteljska in racionalizatorska dejavnost ter operativno reševanje predlogov.

Člen 148

Kadrovski sektor:

1. izvrševanje kadrovske politike,
2. sodelovanje pri sestavljanju letnega gospodarskega načrta in njegovih sestavnih delov,

3. kadrovanje in šolanje,
4. urejanje delovnih razmerij,
5. zdravstveno in socialno varstvo zaposlenih,
6. varnost pri delu,
7. proučevanje in reševanje medsebojnih odnosov,
8. izboljšanje delovnih pogojev,
9. prehrana, prevozi, stanovanja in oddih delavcev,
10. požarna varnost in reševanje,
11. administrativno poslovanje.

Člen 149

Sektor tehnične kontrole in raziskave:

1. spremljanje razvoja znanosti na področju metalurgije in tehnike,
2. opravljanje raziskovalnega dela za razvoj novih tehnoloških postopkov in izpopolnitev obstoječih. Sodelovanje z znanstveno raziskovalnimi institucijami,
3. predpisovanje in spremljanje tehnoloških postopkov z regulativi,
4. opravljanje kontrole kvalitete dobavljenih surovin in materialov,
5. spremljanje tehnoloških postopkov v posameznih fazah, predelave in ugotavljanje kakovosti proizvodov,
6. metalografske, fizikalne in kemične preiskave ter izdajanje atestov,
7. reševanje notranjih reklamacij kakovosti proizvodov in strokovno ocenjevanje upravičenosti zunanjih reklamacij,
8. predpisovanje notranjih standardov izdelave jekel,
9. sodelovanje s proizvodnimi obrati pri reševanju metalurških in drugih kvaliteten problemov,
10. vodenje strokovne knjižnice.

Člen 150

Sektor za investicije:

1. sodelovanje pri sestavljanju razvojnih načrtov ter letnih načrtov investicij,
2. programiranje razvoja obstoječe in uvažanje sodobne tehnološke opreme,
3. sestavljanje investicijskih elaboratov za razširjeno reprodukcijo,
4. priprava idejnih in glavnih projektov ter druge tehnične dokumentacije,
5. pridobivanje potrebnih soglasij in dokumentov k investicijskim elaboratom,
6. sestavljanje specifikacij investicijskih del, terminskih planov izgradnje ter oddajanje del izvajalcem,
7. operativni nadzor nad potekom izgradnje,
8. izvedba tehničnih pregledov, prevzem materiala, opreme in objektov,
9. usposabljanje novih strojev in naprav za redno obratovanje,

Člen 95

V odsotnosti nadomešča glavnega direktorja direktor sektorja za ekonomiko.

Direktor proizvodnega sektorja

Člen 96

Direktor proizvodnega sektorja je kot individualni izvršilni organ za področje proizvodnje v tovarni pristojen:

1. organizira, koordinira, vodi in nadzira izvrševanje proizvodnje,
2. sodeluje pri sestavljanju letnega gospodarskega načrta in njegovih sestavnih delov,
3. določa mesečne operativne proizvodne plane in z njimi seznanja odbor za plan in finance,
4. sodeluje pri razvoju in uvajanju nove tehnologije in novih proizvodov,
5. skrbi za gospodarno uporabo strojnih zmogljivosti in dvig produktivnosti,
6. skrbi za varno delo,
7. sodeluje v delu in prisostvuje sejam odbora za plan in finance ter odbora za poslovno politiko,
8. izvršuje oziroma organizira izvrševanje sklepov odbora za plan in finance.

Člen 97

Direktor proizvodnega sektorja je samostojen pri delu v svojem področju in za svoje delo odgovarja delavskemu svetu Železarne, odboru za plan in finance in glavnemu direktorju tovarne. Zlasti je odgovoren:

1. za strokovno utemeljenost gradiva in problematike proizvodnega sektorja za seje organov tovarne, za strokovno razlago tega gradiva na sejah in za izvrševanje sklepov organov, ki se nanašajo na proizvodni sektor,
2. za izvrševanje letnega gospodarskega načrta s smotno določenimi mesečnimi operativnimi proizvodnimi plani, za ustvarjanje ustreznih zalog polfabrikata,
3. za kakovost proizvodov, uporabo predpisanih normativov, za izpolnjevanje planiranega asortimenta in prevzetih rokov ter za nemoten potek proizvodnje,
4. za učinkovito sodelovanje in pravočasno reševanje problemov, ki nastanejo v medsebojnem poslovanju proizvodnega z ostalimi sektorji,
5. glavnemu direktorju je odgovoren za zakonitost poslovanja proizvodnega sektorja in za zakonitost sklepov odbora za plan in finance.

Člen 98

Za direktorja proizvodnega sektorja je lahko izvoljena oseba, ki ima poleg splošnih pogojev visoko izobrazbo metalurške smeri z 10 let prakse.

Direktor tehničnega sektorja

Člen 99

Direktor tehničnega sektorja je kot individualni izvršilni organ za področje vzdrževanja, energije in transporta pristojen:

1. organizira, koordinira, vodi in nadzira izvrševanje nalog tehničnega sektorja,
2. v okviru odobrenega programa in sredstev amortizacije za zamenjavo in investicijskega vzdrževanja odloča o namenski uporabi sredstev,
3. določa tromesečne in mesečne programe remontov in velikih popravil,
4. sodeluje pri programiranju novih proizvodnih naprav,
5. skrbi, da proizvodna sredstva ustrezajo predpisom o varnosti pri delu,
6. predpisuje sistem vodenja tehnične dokumentacije,
7. sodeluje v delu in prisostvuje sejam odbora za osnovna sredstva,
8. izvršuje sklepe odbora za osnovna sredstva s področja tehničnega sektorja.

Člen 100

Direktor tehničnega sektorja je samostojen pri delu v svojem področju in za svoje delo odgovarja delavskemu svetu Železarne, odboru za osnovna sredstva in glavnemu direktorju. Zlasti je odgovoren:

1. za strokovno utemeljenost gradiva in problematike tehničnega sektorja za seje organov tovarne, za strokovno razlago tega gradiva na sejah in za izvrševanje sklepov organov tovarne, ki se nanašajo na tehnični sektor,
2. za izvrševanje programa amortizacije za zamenjavo in investicijskega vzdrževanja ter za smotno in racionalno koriščenje odobrenih sredstev,
3. za obratovalno usposobljenost proizvodnih sredstev,
4. za neprekinjeno preskrbo tovarne z energijo, za brezhibno delovanje notranjega transporta ter pravočasno in racionalno oskrbo z rezervnimi deli,
5. za učinkovito sodelovanje in pravočasno reševanje problemov, ki nastanejo v medsebojnem poslovanju tehničnega sektorja z ostalimi sektorji,
6. glavnemu direktorju tovarne je odgovoren za zakonito poslovanje tehničnega sektorja.

Člen 101

Za direktorja tehničnega sektorja je lahko izvoljena oseba, ki ima poleg splošnih pogojev visoko izobrazbo tehnične smeri z 10 let prakse.

Direktor komercialnega sektorja

Člen 102

Direktor komercialnega sektorja je kot individualni izvršilni organ za področje komercialne pristojen:

1. organizira, koordinira, vodi in nadzira izvrševanje nalog komercialnega sektorja,
2. sodeluje pri sestavljanju letnega gospodarskega načrta in njegovih sestavnih delov. Pri tem skrbi, da se upoštevajo rezultati in ugotovitve analize tržišča,

3. odloča o dinamiko nabave surovin, proizvodov, drugega potrošnega materiala in storitev ter prodaje lastnih proizvodov in storitev. Skrbi za pravočasno sklepanje kupoprodajnih pogodb, za njihovo realizacijo, za najugodnejši efekt in za učinkovito ekonomsko propagando.

4. predlaga in strokovno utemeljuje sklepanje dolgoročnih poslovnih dogovorov z dobavitelji in kupci, določitev cen, odobritev rabatov, kreditiranje kupcev in kooperacijsko sodelovanje.

5. predlaga in strokovno utemeljuje uvajanje novih proizvodov, preusmeritev proizvodnje in preusmeritev prodaje, predlaga sklepanje poslovnih dogovorov v okviru Združenega podjetja.

6. sodeluje v delu in prisostvuje sejam odbora za poslovno politiko;

7. izvršuje sklepe odbora za poslovno politiko s področja komerciale.

Člen 103

Direktor komercialnega sektorja je samostojen pri delu v svojem področju in za svoje delo odgovarja delavskemu svetu Železarne, odboru za poslovno politiko in glavnemu direktorju tovarne. Zlasti je odgovoren:

1. za strokovno utemeljenost gradiva in problematike komercialnega sektorja za seje organov tovarne, za strokovno razlago tega gradiva na sejah in za izvrševanje sklepov organov, ki se nanašajo na komercialni sektor.

2. za pravočasno in nemoteno oskrbo proizvodnje s surovinami, reprodukcijским materialom in storitvami, za ustrezne zaloge in gospodarno skladiščenje materiala.

3. za zagotovitev ustreznih naročil za proizvodnjo, za pravočasno sklepanje pogodb in za izpolnjevanje prevzetih obveznosti.

4. za ažurno in smotno reševanje reklamacij.

5. za učinkovito sodelovanje in pravočasno reševanje problemov, ki nastanejo v medsebojnem poslovanju komercialnega sektorja z ostalimi sektorji.

6. glavnemu direktorju je odgovoren za zakonito poslovanje komercialnega sektorja.

Člen 104

Za direktorja komercialnega sektorja je lahko izvoljena oseba, ki ima poleg splošnih pogojev visoko izobrazbo ekonomsko komercialne smeri z 10 let prakse.

Direktor finančno računovodskega sektorja

Člen 105

Direktor finančno računovodskega sektorja je kot individualni izvršilni organ za področje financ in računovodstva pristojen:

1. organizira, koordinira, vodi in nadzira izvrševanje nalog finančno računovodskega sektorja,

2. sodeluje pri sestavljanju letnega gospodarskega načrta in njegovih sestavnih delov,

3. odloča o operativnih finančnih zadevah in namenskem koristenju finančnih sredstev tovarne,

4. na osnovi sklepov pristojnih organov tovarne najema kredite,

5. sestavlja obračune poslovanja, bilanco in zaključni račun tovarne ter jih predlaga v obravnavo in potrditev pristojnim organom. Predlaga likvidacije inventurnih razlik,

6. sestavlja in predlaga v potrditev razčlenjen kontni plan tovarne,

7. zadrži izvršitev usnega naloga, ki je nasproten finančnim predpisom in zahteva od direktorja pismeni nalog.

8. sodeluje v delu in prisostvuje sejam odbora za poslovno politiko in odbora za plan in finance,

9. izvršuje sklepe odbora za poslovno politiko ter odbora za plan in finance s področja financ in računovodstva.

Člen 106

Direktor finančno računovodskega sektorja je samostojen pri delu v svojem področju in za svoje delo odgovarja delavskemu svetu Železarne, odboru za plan in finance ter glavnemu direktorju. Zlasti je odgovoren:

1. za strokovno utemeljenost gradiva in problematike finančno računovodskega sektorja za seje organov tovarne, za strokovno razlago tega gradiva na sejah ter izvrševanje sklepov organov, ki se nanašajo na finančno računovodski sektor,

2. za ažurno finančno poslovanje ter za smotno in namensko uporabo razpoložljivih finančnih sredstev tovarne,

3. za organizacijo in ažurno vodenje knjigovodstva, ki mora omogočiti pravočasne obračune poslovanja, spremljanje delovnega procesa, vpogled v gibanje in stanje finančnih sredstev tovarne ter izdelavo kalkulacij,

4. za pravočasno posredovanje finančno računovodskih podatkov organom v tovarni in Združenemu podjetju ter organom družbeno političnih skupnosti,

5. za učinkovito sodelovanje in pravočasno reševanje problemov, ki nastanejo v medsebojnem poslovanju finančno računovodskega sektorja z ostalimi sektorji,

6. glavnemu direktorju je odgovoren za zakonito poslovanje finančno računovodskega sektorja in za izpolnjevanje finančnih obvez do družbeno politične skupnosti.

Člen 107

Za direktorja finančno računovodskega sektorja je lahko izvoljena oseba, ki ima poleg splošnih pogojev visoko izobrazbo ekonomske smeri z 10 let prakse.

Člen 139

Organi tovarne prilagajajo organizacijsko strukturo nastajajočim potrebam poslovanja. O ustanavljanju novih ali ukinitvi obstoječih sektorjev, delovnih enot, obratov in oddelkov sklepa delavski svet Železarne, ki mora predhodno dobiti stališča sveta prizadete delovne enote.

Delavski svet Železarne odloča o prenosu določene dejavnosti iz ene v drugo delovno enoto. Pred odločanjem mora dobiti stališča svetov prizadetih delovnih enot.

O notranji organizaciji obratov in njenih spremembah odloča svet delovne enote. Podrobno organizacijo strokovnih služb ter poslovanje na posameznem področju dela urejajo organizacijski predpisi, ki jih potrjuje odbor za splošne zadeve pri delavskem svetu Železarne.

Člen 140

Tovarna opravlja:

1. osnovno dejavnost v talilniških obratih, valjarniških obratih in hladno predelovalnih obratih,

2. vzporedno dejavnost v livarnah in šamotarni,

3. pomožno dejavnost v energetskih obratih, vzdrževalnih obratih in transportu,

4. dejavnost strokovnih služb v strokovnih službah.

Te dejavnosti so v notranji organizaciji tovarne podeljene na obrate in službe, od katerih vsaka predstavlja zaključen tehnološki proces ali dejavnost.

Člen 141

Tovarna je organizacijsko razdeljena na sektorje. Proizvodni in tehnični sektor se delita na delovne enote in obrate. Komercialni sektor, finančno računovodski sektor, kadrovske sektor, sektor za ekonomiko, sektor tehnične kontrole in raziskave, sektor investicij in sekretariat se delijo na oddelke, odseke in referate.

Osnovna organizacijska delitev tovarne:

- proizvodni sektor
- tehnični sektor
- komercialni sektor
- finančno računovodski sektor
- sektor za ekonomiko
- kadrovske sektor
- sektor tehnične kontrole in raziskave
- sektor investicij
- sekretariat.

Člen 142

Splošni akt o sistemizaciji delovnih mest sprejema delavski svet Železarne. Odpravlja tje posameznih obstoječih delovnih mest, uvajanje posameznega novega delovnega mesta in druge posamezne spremembe odobrava odbor za splošne zadeve pri delavskem svetu

Železarne. Spremembe števila oseb na posameznem delovnem mestu odobrava svet delovne enote.

2. Področja dejavnosti sektorjev:

Člen 143

Proizvodni sektor:

1. organizacija proizvodnega procesa,

2. sodelovanje pri sestavljanju letnega gospodarskega načrta in njegovih sestavnih delov,

3. izvrševanje letnih, trimesečnih, mesečnih, tedenskih in dnevnih programov proizvodnje,

4. urejanje in vodenje tehnološke ter delovne dokumentacije,

5. proizvodnja kakovostnih proizvodov ter uporaba predpisanih normativov materialov in časov,

6. vključevanje nove tehnologije in novih proizvodov v proizvodni proces, sodelovanje pri uvajanju novih naprav,

7. gospodarna izraba strojnih zmogljivosti, pravilno rokovanje z napravami in orodji,

8. urejanje varnosti pri delu.

Člen 144

Tehnični sektor:

1. sodelovanje pri programiranju in uvajanju novih proizvodnih naprav,

2. programiranje preventivnega vzdrževanja strojev in naprav ter njihovo usposabljanje,

3. programiranje investicijskega vzdrževanja, uporabo sredstev amortizacije in zamenjava dotrajenih osnovnih sredstev,

4. izvrševanje letnih, trimesečnih, mesečnih, tedenskih in dnevnih programov popravil in remontov,

5. smotno trošenje razpoložljivih sredstev amortizacije, investicijskega in tekočega vzdrževanja,

6. programiranje in izdelovanje rezervnih delov,

7. oskrba tovarne z energijo,

8. opravljanje transportnih storitev,

9. urejanje in vodenje tehnične dokumentacije osnovnih sredstev,

10. operativna priprava dela vzdrževanja,

11. vzdrževanje varnostnih naprav na sredstvih za delo,

12. vodenje tehnične evidence osnovnih sredstev,

13. opravljanje energetskih analiz.

Člen 145

Komercialni sektor:

1. raziskave in analize domačega ter tujega tržišča nabave in prodaje ter gibanja cen,

2. sodelovanje pri sestavljanju letnega gospodarskega načrta in njegovih sestavnih delov,

Člen 129

Delo organov samoupravljanja se odvija na sejah, ki jih sklicuje in vodi predsednik oz. namestnik. Seje so sklepne, če jim prisostvuje večina članov. Sklepi so sprejeti, če zanj glasuje večina prisotnih članov.

Kadar delavski svet Železarne sprejema ali spreminja statut in splošne akte, gospodarski načrt, zaključni račun, sklepa o novih vlaganjih, voli ali razrešuje individualne izvršilne organe je sklep sprejet, če je zanj glasovala večina vseh članov delavskega sveta Železarne.

Delo samoupravnih organov se lahko odvija tudi na skupnih sejah posameznih organov ali z organi sindikata tovarne.

Člen 130

Mandat članu organa samoupravljanja preneha pred iztekom mandatne dobe z odpoklicem, po sili zakona ali z ostavko.

Prenehanje mandata po sili zakona nastopi, če je članu organa samoupravljanja prenehalo delovno razmerje, če je organ samoupravljanja, čigar član je, odpoklican ali razpuščen, če je obsojen za kaznivo dejanje, ki ima za posledico odvzem volilne pravice, prepoved javnega nastopanja in v drugih primerih, ki jih določa zakon. Razlogi za odpoklic člana organa samoupravljanja nastopijo, če se ne udeležuje sej organa, čigar član je, če zavira delo organa, čigar član je, če ne dela v interesu delovne skupnosti ali če kako drugače izgubi njeno zaupanje.

Člen 131

Mandat organa samoupravljanja preneha pred iztekom mandatne dobe z odpoklicem, s kolektivnim odstopom ali z razpustom v primeru začasne ali prisilne uprave.

Razlogi za odpoklic organa samoupravljanja nastopijo, če organ ne izvršuje nalog določenih s tem statutom in splošnimi akti, če slabo gospodari z zaupanimi sredstvi, če ne dela v interesu delovne in družbene skupnosti, če nastopi povod iz člena 32 tega statuta in v drugih primerih, ki jih določa zakon.

Člen 132

Postopek za odpoklic posameznega člana, organa upravljanja ali kolektivnega izvršilnega organa ureja poslovnik za delo organov samoupravljanja. Ta poslovnik ureja tudi podrobnosti o volitvah, konstituiranju in načinu dela organov samoupravljanja.

8. Urejanje notranjih odnosov in reševanje sporov

Člen 133

Delovne enote in obrati so dolžni svoje delo medsebojno usklajevati in aktivno uresničevati skupne naloge tovarne, predvsem morajo nuditi in koristiti proizvodne storitve ostalih delovnih enot in obratov.

Člen 134

V primeru, če delovna enota ali obrat ne izvršuje nalog gospodarskega načrta tovarne, s svojim delom povzroča materialno škodo drugim delovnim enotam ali obratom oziroma tovarni ali če slabo gospodari z zaupanimi sredstvi, lahko delavski svet Železarne razpusti organe samoupravljanja v takšni delovni enoti ali obratu in uvede začasno upravo.

Z uvedbo začasne uprave, delavski svet Železarne prevzame samoupravne pravice in imenuje začasnega upravitelja. Začasna uprava traja dokler se ne odpravijo njeni vzroki, vendar ne dalj kot 6 mesecev.

Člen 135

Vse materialne spore v tovarni med organizacijskimi enotami rešuje notranja arbitraž. Notranja arbitraža šteje 5 do 7 članov, imenuje pa jo odbor za poslovno politiko ob vsakokratnem sporu in določi tudi predsednika. V notranji arbitraži morajo biti zastopane organizacijske enote v sporu.

Člen 136

Sklep arbitraže je dokončen. Sklep se lahko sprejme samo, če so navzoči vsi člani notranje arbitraže, sprejet pa je, če je zanj glasovala večina članov.

Sklep se pismeno dostavlja organizacijskim enotam v sporu in glavnemu direktorju, ki poskrbi za izvršitev sklepa.

IV. ORGANIZACIJA TOVARNE

1. Organizacijska delitev tovarne

Člen 137

Tovarna je v okviru Združenega podjetja samostojna organizacija združenega dela, ki ima lastnost pravne osebe.

Organizacije združenega dela z obsegom samoupravnih pravic določenih s tem statutom pa so v tovarni delovne enote.

V tehnološkem pogledu se organizacija tovarne deli na: sektorje, delovne enote, obrate, oddelke, službe, odseke in referate.

Člen 138

Organizacijska struktura tovarne mora omogočati normalno delovanje celotnega delovnega organizma. Prilagajati se mora potrebam in zahtevam nadaljnjega razvoja družbenih odnosov, tehnološkega procesa proizvodnje in pogojem tržišča.

Direktor sektorja za ekonomiko

Člen 108

Direktor sektorja za ekonomiko je kot individualni izvršilni organ za področje plana, organizacije, nagrajevanja in ekonomike pristojen:

1. organizira, koordinira, vodi in nadzira izvrševanje nalog sektorja za ekonomiko,
2. sestavlja letni gospodarski načrt in ga po obravnavi v pristojnih organih posreduje delavskemu svetu Železarne v sprejem.
3. sestavlja razvojne načrte, sodeluje pri sestavljanju investicijskih elaboratov,
4. spremlja in proučuje ekonomiko ter organizem poslovanja ter pripravlja zadevne analize,
5. na podlagi politike in smernic delavskega sveta Železarne razvija sistem nagrajevanja,
6. sodeluje v delu in prisostvuje sejam odbora za poslovno politiko ter odbora za dohodek in sistem nagrajevanja,
7. izvršuje sklepe odbora za dohodek in sistem nagrajevanja ter sklepe odbora za poslovno politiko, ki se nanašajo na sektor za ekonomiko.

Člen 109

Direktor sektorja za ekonomiko je samostojen pri delu v svojem področju in za svoje delo odgovarja delavskemu svetu Železarne, odboru za dohodek in sistem nagrajevanja ter glavnemu direktorju. Zlasti je odgovoren:

1. za strokovno utemeljenost gradiva in problematike sektorja za ekonomiko za seje organov tovarne, za strokovno razlago tega gradiva na sejah ter za izvrševanje sklepov organov, ki se nanašajo na sektor za ekonomiko,
2. za pravočasno in ekonomsko utemeljeno izdelavo gospodarskega načrta, za spremljanje njegovega izvrševanja in posredovanja analiz,
3. za tekoče spremljanje poslovnih dogajanj, ki vplivajo na ekonomiko tovarne in pripravo ustreznih predlogov,
4. za funkcionalnost organizacije poslovanja,
5. za izvajanje sprejetega sistema nagrajevanja,
6. za pravočasno obveščanje delovne skupnosti in organov tovarne o ekonomskih rezultatih poslovanja ter problematike nagrajevanja,
7. za učinkovito sodelovanje in pravočasno reševanje problemov, ki nastanejo v medsebojnem poslovanju sektorja za ekonomiko z ostalimi sektorji,
8. glavnemu direktorju je odgovoren za zakonito poslovanje sektorja za ekonomiko.

Člen 110

Za direktorja sektorja za ekonomiko je lahko izvoljena oseba, ki ima poleg splošnih pogojev visoko izobrazbo ekonomske ali tehnične smeri z 10 let prakse.

Direktor kadrovskega sektorja

Člen 111

Direktor kadrovskega sektorja je kot individualni izvršilni organ za področje kadrov in splošnih zadev pristojen:

1. organizira, koordinira, vodi in nadzira izvrševanje nalog kadrovskega sektorja,
2. sodeluje pri sestavljanju letnega gospodarskega načrta in njegovih sestavnih delov,
3. izvršuje kadrovsko politiko, sestavlja plan kadrov in skrbi za kadrovanje delavcev na delovnih mestih, na katerih se zahteva visoka izobrazba,
4. skrbi in predlaga ukrepe za urejanje delovnih in življenjskih pogojev delavcev,
5. na podlagi sklepov pristojnih organov izdaja odločbe s področja delovnih razmerij, za katere je pristojen po določenih splošnih aktov. Izdaja tudi druge odločbe za katere je pooblaščen in sklepa delovne pogodbe,
6. sodeluje v delu in prisostvuje sejam odbora za kadre, odbora za življenjske pogoje in rekreacijo ter odbora za varstvo pri delu in socialno zdravstveno varstvo,
7. izvršuje sklepe odbora za kadre, odbora za življenjske pogoje in rekreacijo ter odbora za varstvo pri delu in socialno zdravstveno varstvo,

Člen 112

Direktor kadrovskega sektorja je samostojen pri delu v svojem področju in za svoje delo odgovarja delavskemu svetu Železarne, odboru za kadre, odboru za življenjske pogoje in rekreacijo ter glavnemu direktorju. Zlasti je odgovoren:

1. za strokovno utemeljenost gradiva in problematike kadrovskega sektorja za seje organov tovarne, za strokovno razlago tega gradiva na sejah ter za izvrševanje sklepov organov, ki se nanašajo na kadrovske sektor,
2. za realizacijo plana kadrov, za načrtno in pravočasno kadrovanje in za pravočasno popolnjevanje izpraznjenih in prostih delovnih mest,
3. za namensko koriščenje sredstev namenjenih za izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje,
4. za realizacijo programov in ukrepov, ki jih sprejemajo organi tovarne za izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev,
5. za učinkovito varstvo pri delu,
6. za zakonito urejanje delovnih razmerij in pravočasno izdajanje odločb,
7. za urejanje splošnih zadev, ki spadajo v njegovo pristojnost,
8. za učinkovito sodelovanje in reševanje problemov, ki nastanejo v medsebojnem poslovanju kadrovskega sektorja z ostalimi sektorji,

9. glavnemu direktorju je odgovoren za zakonito poslovanje kadrovskega sektorja.

Člen 113

Za direktorja kadrovskega sektorja je lahko izvoljena oseba, ki ima poleg splošnih pogojev visoko izobrazbo filozofske ali pravne smeri in 10 let prakse.

Direktor sektorja za tehnično kontrolo in raziskave

Člen 114

Direktor sektorja za tehnično kontrolo in raziskave je kot individualni izvršilni organ za področje tehnične kontrole in raziskave pristojen:

1. organizira, koordinira, vodi in nadzira izvrševanje nalog svojega sektorja,
2. sodeluje pri sestavljanju razvojnih programov tovarne,
3. spremlja razvoj znanosti na področju metalurgije in tehnike, organizira raziskovalno dejavnost in uvaja dosežke raziskovalnega dela v proizvodnjo,
4. predpisuje tehnološke postopke, izdaja tehnološke regulative in odobrava njihove spremembe,
5. organizira tehnično kontrolo kvalitete proizvodov in izdajanje atestov,
6. pri reševanju medobratnih reklamacij kakovosti proizvodov dokončno odloča o rešitvi, pri reševanju zunanjih reklamacij pa daje strokovno oceno o upravičenosti reklamacije in predlaga rešitev,
7. odobrava nabavo strokovne literature,
8. sodeluje v delu in prisostvuje sejам odbora za izume in racionalizacije,
9. izvršuje sklepe odbora za izume in racionalizacije.

Člen 115

Direktor sektorja za tehnično kontrolo in raziskave je samostojen pri delu v svojem področju in za svoje delo odgovarja delavskemu svetu Železarne in glavnemu direktorju. Zlasti je odgovoren:

1. za strokovno utemeljenost gradiva in problematike sektorja za tehnično kontrolo in raziskave za seje organov tovarne, za strokovno razlago tega gradiva na sejah in za izvrševanje sklepov organov, ki se nanašajo na sektor za tehnično kontrolo in raziskave,
2. za vključevanje najsodobnejših dosežkov znanosti, tehnike in tehnologije v razvojne programe tovarne, v proizvodni proces in v delo sektorja,
3. za gospodarnost predpisanih tehnoloških postopkov in ažurno urejanje regulativov,
4. za točnost ocene reklamacij in tekoče spremljanje kvalitete proizvodnje,
5. za učinkovito sodelovanje in pravočasno reševanje problemov, ki nastanejo v medsebojnem poslovanju sektorja za tehnično kontrolo in raziskave z ostalimi sektorji,

6. glavnemu direktorju je odgovoren za zakonito poslovanje svojega sektorja.

Člen 116

Za direktorja sektorja za tehnično kontrolo in raziskave je lahko izvoljena oseba, ki ima poleg splošnih pogojev visoko izobrazbo tehnične smeri in 10 let prakse.

Direktor sektorja za investicije

Člen 117

Direktor sektorja za investicije je kot individualni izvršilni organ za področje investicij in razvoja pristojen:

1. organizira, koordinira, vodi in nadzira izvrševanje nalog svojega sektorja,
2. sestavlja razvojne programe tovarne in pripravlja investicijske elaborate,
3. vodi operativno novogradenj, oddaja posamezna dela in nadzira izvrševanje,
4. odloča o izbiri tehnološke opreme za novogradnje in jo prevzema,
5. sodeluje v delu in prisostvuje sejам odbora za osnovna sredstva,
6. izvršuje sklepe odbora za osnovna sredstva.

Člen 118

Direktor sektorja za investicije je samostojen pri delu v svojem področju in za svoje delo odgovarja delavskemu svetu Železarne odboru za osnovna sredstva in glavnemu direktorju. Zlasti je odgovoren:

1. za strokovno utemeljenost gradiva in problematiko sektorja za investicije za seje organov tovarne, za strokovno razlago tega gradiva na sejah ter za izvrševanje sklepov organov, ki se nanašajo na sektor za investicije,
2. za strokovno in ekonomsko utemeljenost razvojnih programov in investicijskih elaboratov,
3. za namensko in ekonomično uporabo odobrenih investicijskih sredstev,
4. za ustrezno, smotno in ekonomsko utemeljeno izbiro tehnološke opreme,
5. za časovno in kvalitetno izvrševanje novogradenj in za usposabljanje naprav za redno obratovanje,
6. za učinkovito sodelovanje in pravočasno reševanje problemov, ki nastanejo v medsebojnem poslovanju sektorja za investicije z ostalimi sektorji,
7. glavnemu direktorju je odgovoren za zakonito poslovanje svojega sektorja.

Člen 119

Za direktorja sektorja za investicije je lahko izvoljena oseba, ki ima poleg splošnih pogojev visoko izobrazbo tehnične smeri z 10 let prakse.

Sekretar tovarne

Člen 120

Sekretar tovarne je kot individualni izvršilni organ za področje samoupravnih odnosov in upravo pravnih zadev tovarne pristojen:

1. organizira, koordinira, vodi in nadzira izvrševanje nalog sekretariata,
2. skrbi za razvijanje samoupravnih odnosov in izpopolnjevanje predpisov v tovarni,
3. organizira infotmiranje delovne skupnosti tovarne in javnosti,
4. skrbi za urejanje premoženjsko pravnih odnosov in izdaja ustrezna pooblastila,
5. organizira in skrbi za izvrševanje programov in nalog s področja narodne obrambe in samozaščite ter varovanja družbenega premoženja v upravljanju tovarne,
6. opravlja druge zadeve splošnega pomena za tovarno,
7. skrbi za medsebojno sodelovanje uprave, samoupravnih organov in družbeno političnih organizacij tovarne,
8. sodeluje v delu in prisostvuje sejам odbora za splošne zadeve, odbora za informacije in tovarniški tisk ter sveta delovne enote upravnih služb,
9. izvršuje sklepe odbora za splošne zadeve, odbora za informacije in tovarniški tisk ter sveta delovne enote upravnih služb.

Člen 121

Sekretar tovarne je samostojen pri delu v svojem področju in za svoje delo odgovarja delavskemu svetu Železarne, odboru za splošne zadeve, odboru za informacije in tovarniški tisk ter glavnemu direktorju. Zlasti je odgovoren:

1. za strokovno utemeljenost gradiva in problematike sekretariata za seje organov, za strokovno razlago tega gradiva na sejah ter za izvrševanje sklepov organov, ki se nanašajo na sekretariat,
2. za ažurnost in usklajevanje samoupravnih aktov,
3. za pravočasno in objektivno informiranje članov delovne skupnosti in javnosti,
4. za strokovno reševanje premoženjsko pravnih in upravnih zadev,
5. za operativno reševanje zadev s področja narodne obrambe in samozaščite ter za čuvanje poslovne in vojne tajnosti,
6. za učinkovito sodelovanje in pravočasno reševanje problemov, ki nastanejo v medsebojnem poslovanju sekretariata z ostalimi sektorji,
7. glavnemu direktorju je odgovoren za zakonito poslovanje sekretariata.

Člen 122

Za sekretarja tovarne je lahko izvoljena oseba, ki ima poleg splošnih pogojev visoko izobrazbo pravne smeri z 10 let prakse.

7. Volitve, konstituiranje in delovanje organov v tovarni

Člen 123

Volitve organov upravljanja, kolektivnih in individualnih izvršilnih organov v tovarni razpisuje delavski svet Železarne najkasneje 30 dni pred volitvami, ki morajo biti opravljene do 15. maja v letu, ko izteče mandatna doba.

Člen 124

Delavski svet Železarne, svete delovnih enot in komisije v obratih volijo člani delovne skupnosti neposredno s tajnim glasovanjem po volilnih enotah.

Kandidatne liste predlaga sindikalna organizacija, lahko pa tudi skupina najmanj 10 članov delovne skupnosti. Predlagane kandidatne liste sprejme zbor volilne enote.

Člen 125

Kolektivne izvršilne organe tovarne voli delavski svet Železarne, kolektivne izvršilne organe delovnih enot pa sveti delovnih enot na konstituantnih sejah izmed članov delovne skupnosti tovarne oziroma delovne enote.

Kandidate predlaga sindikalna organizacija, lahko pa tudi skupina najmanj 5 članov delavskega sveta Železarne oziroma sveta delovne enote.

Člen 126

Za člane organov iz členov 124 in 125 tega statuta so izvoljeni kandidati, ki so prejeli največ glasov. Mandat članov delavskega sveta Železarne in svetov delovnih enot traja 4 leta. Na vsaki dve leti se izvoli polovica članov delavskega sveta Železarne in svetov delovnih enot. Nihče ne more biti dvakrat zaporedoma izvoljen v delavski svet Železarne ali v svet delovne enote.

Mandat članov kolektivnih izvršilnih organov traja 2 leti.

Člen 127

Delavski svet Železarne šteje 69 članov, sveti delovnih enot od 17 do 35, kolektivni izvršilni organi pa od 5 do 11 članov.

Število članov posameznih organov v tovarni določa v tem okviru delavski svet Železarne ob razpisu volitev.

Člen 128

Organi samoupravljanja v tovarni se morajo konstituirati v 15 dneh po opravljenih volitvah. Na konstituantni seji izvolijo predsednika in namestnika, delavski svet Železarne in sveti delovnih enot pa še kolektivne izvršilne organe.